

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația Fotbaliștilor Amatori și
Nonamatori din România - AFAN

Proiect Cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN Investește în Oameni

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 3 „Creșterea adaptabilității lucrătorilor și a întreprinderilor”
Domeniul Major de Intervenție 3.3 „Dezvoltarea parteneriatelor și încurajarea inițiativelor pentru
partenerii sociali și societatea civilă”
Numărul de identificare al contractului : POSDRU/41/3.3/G/11020

Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România

Raport de cercetare privind securitatea socială și formarea profesională a sportivilor

Proiectul „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi”

București
Aprilie 2010

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația Fotbaliștilor Amatori și
Nonamatori din România - AFAN

Proiect Cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN Investește în Oameni

Raport de cercetare privind securitatea socială și formarea profesională a sportivilor

**București
Aprilie 2010**

Acest raport de cercetare este editat în cadrul proiectului „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi”, proiect implementat de Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România - AFAN (www.afan.ro), în calitate de promotor, în parteneriat cu Blocul Național Sindical (www.bns.ro) și Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret (www.anst.gov.ro).

Proiectul este implementat în baza Contractului de finanțare POSDRU 41/3.3/G/11020 încheiat între Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România și Autoritatea de Management pentru Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013.

Proiectul a fost selectat și este finanțat în cadrul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013, care este cofinanțat din Fondul Social European.

E-mail : office@afan.ro

www.afan.ro

Autori :

Aurel Radu – manager proiect (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5),
prof.univ.dr. De Hillerin Pierre-Joseph (1.1, 3.6.4, 3.6.5), Iulian Oneașcă (1.2, 3.6.1, 3.6.2, 3.6.3, 3.7),
Sorin Biban (3.6.5), Mihaela Simona Dajiu (3.2, 3.6), Steluța Enache (grafice și interpretări statistice).

ISBN 978-973-0-08385-9

© Copyright Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România, aprilie 2010
Str. Turturelelor nr.11A, sector 3, București

MULȚUMIRI

Acest raport de cercetare s-a realizat cu sprijinul multor organizații și persoane care au înțeles și apreciat demersul partenerilor din cadrul proiectului.

În primul rând trebuie să-i evidențiem pe cei 5050 de sportivi din 35 de sporturi, care au participat la realizarea cercetării din cadrul proiectului „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi”.

Trebuie, de asemenea, să menționăm efortul celor 20 de operatori de interviu din echipa de implementare, care au realizat activitatea de culegere a datelor și care au dus o muncă susținută de convingere a sportivilor să participe la această cercetare.

Tot aici trebuie să amintim implicarea și sprijinul unor conducători de federații, președinți de cluburi, antrenori, profesori de educație fizică și sport, cadre didactice universitare din facultăți de educație fizică și sport și angajați ai Direcțiilor de Sport Județene care ne-au facilitat accesul la antrenamente, cluburi, cantonamente și evenimente sportive, pentru a putea realiza interviurile conform metodologiei de cercetare.

În același timp, echipa de conducere a Blocului Național Sindical a fost alături de noi în toate fazele cercetării, ajutându-ne să realizăm o activitate de calitate, într-un domeniu relativ dificil.

Pentru a crea condițiile necesare atingerii obiectivelor proiectului și asigurării sustenabilității sale, proiectul raportului de cercetare a fost supus dezbaterii unui grup de lucru alcătuit din specialiști cu experiență, reprezentanți ai principalelor autorități publice centrale cu responsabilități în domeniu, mediului academic și societății civile. Printre instituțiile reprezentate în grupul de lucru enumerăm Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale; Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului; Ministerul Sănătății; Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale; Casa Națională de Asigurări de Sănătate; Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă; Agenția Națională pentru Prestații Sociale; Agenția Națională de Administrare Fiscală; Agenția Națională Antidoping; Consiliul Național de Formare Profesională a Adulților; Institutul Național de Medicină Sportivă; Comitetul Olimpic și Sportiv Român; Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor; Institutul Național de Cercetare pentru Sport.

Tuturor le adresăm mulțumirile noastre.

Radu Aurel
Manager proiect

Echipa de implementare a proiectului :

a. Echipa de management a proiectului :

Aurel Radu – manager proiect (telefon 0723 303.556, e-mail aurel@sport-info.ro)

Emilian Hulubei – responsabil monitorizare, prim-vicepreședinte AFAN
(telefon 0726 340.224, e-mail office@afan.ro)

Aurora Dohatcu – expert raportare, secretar general AFAN
(telefon 0752 123.303, e-mail afanr2002@yahoo.com)

Ana-Maria Zeciu – responsabil financiar

Mihai Cristian – responsabil juridic / Adrian Boaje – responsabil juridic

Mihaela Simona Dajiu – asistent manager
(telefon 0728 995.336, e-mail monica.dajiu@sport-info.ro)

b. Experți pe termen lung și scurt în cadrul proiectului:

Steluța Enache – expert statistician

Ion Iancu – expert IT

De Hillerin Pierre-Joseph - expert regulamente și legislație sportivă, directorul
Institutului Național de Cercetare pentru Sport, prof.univ.dr.

Iulian Oneașcă – expert securitate socială, șeful serviciului studii europene și
coordonator de proiecte la Institutul European din România

Sorin Biban – expert fiscalitate, consultant fiscal la Biriș Goran Consulting

Din partea partenerului Blocul Național Sindical:

Costin Dumitru – președinte

Din partea partenerului Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret :

Ciprian Prisăcaru – director Direcția Statistică, Registrul Bazelor Sportive și Registrul
Sportiv

Diana Enea – consilier Biroul Comunicare și Relații Publice

Cuvânt înainte

Un proiect finanțat din fonduri europene pornește de la o idee, trece cu profesionalism și rigurozitate prin etapa de implementare și se încheie cu o schimbare. Oricât de mică ar părea la început, schimbarea generată poate ajunge în timp să își propage efectele, puțin câte puțin, să modifice atitudini, de la om la om, iar peste ani să se așeze ca o componentă de bază într-o societate modernă, construită în jurul valorilor democrației și respectului pentru om și munca depusă de acesta. Schimbările profunde au nevoie de timp iar atunci când se produc, în sfârșit, nimeni nu mai știe exact cine a pus prima piatră la temelia unei societăți considerate normale după standardele Europei civilizate.

Dacă tinerii sportivi români de astăzi se vor retrage peste 15-20 ani din activitatea sportivă fără teama zilei de mâine, dacă retragerea de pe teren, din ring sau din sala de antrenament va ajunge să fie considerată un nou început și nu o corvoadă, dacă posibilitatea de a ocupa un loc de muncă de calitate, bine plătit, va deveni o garanție în loc de un "noroc" așa cum este considerată acum,

Dacă niciun junior nu va mai fi nevoit să aleagă, la vârsta de 14-15 ani între școală și pasiunea pentru sport, între educație pe termen lung ce conferă stabilitate pe parcursul vieții și performanțe pe termen scurt concretizate în incertitudine la vârsta maturității,

Dacă niciun senior nu-și va mai face griji legate de pensie sau de accesul la servicii medicale de calitate,

Dacă sportul va deveni în integralitatea lui o industrie de calitate ce va atrage mase mari de români și va deveni un ambasador de elită peste granițe,

AFAN va considera că și-a îndeplinit unul dintre obiectivele ce stau la baza existenței sale.

Un proiect mic, precum cel implementat acum de AFAN, are șanse mari să devină acea piatră la temelia schimbării, sursa minoră de care societatea nu-și va mai aduce aminte. Cine și cum a început să producă mici valuri nu va mai conta peste câțiva ani, însă rezultatele vor fi vizibile.

Noi am făcut un prim pas spre schimbarea de atitudine prin proiectul „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi” iar succesul acestui demers este obligatoriu. Echipa din spatele obiectivelor, activităților și rezultatelor descrise în acest raport nu ia în calcul nici o secundă varianta unui eșec, oricât de dificilă ar fi misiunea.

Cifrele prezentate atât de sec în acest raport ascund sute de ore de muncă, peste 5.000 de discuții purtate cu sportivi, reprezentanți ai cluburilor, ai autorităților publice centrale și locale, antrenori, cadre didactice și experți și oferă, pentru prima dată în România post-decembristă, o "radiografie" exactă a potențialului de angajare al sportivilor, a intențiilor pe care aceștia le au la terminarea carierei sportive, a interesului pentru formare profesională și calificare, precum și a nivelului de cunoștințe pe care aceștia le au despre sistemul de securitate socială.

Este doar prima etapă din proiectul mic, aproape anonim, al cărui scop este schimbarea. Cercetarea va fi urmată de dezbateri, campanii de informare și motivare, sesiuni de pregătire în care sportivii se vor "lovi" de termeni precum drepturi, fiscalitate, legislație, competențe și policalificare.

Nimeni n-a mai abordat sportul din acest punct de vedere până acum, din perspectiva sportivului, a celui care are dreptul la viitor după încheierea activității.

Misiunea AFAN este să dea tonul de început, să arate că reforma este posibilă. Apoi este doar o chestiune de timp.

Dumitru Costin

Președinte executiv al Asociației Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România - AFAN

E minunat că în sport totul se face în echipă. Încurajez acest proiect, cred în reușita lui și sper să vă fie de folos. Performanța e o etapă a vieții de sportiv. Să nu vă supărați când se încheie! Priviți cu seninătate și optimism, pentru că sfârșitul unui lucru înseamnă începutul altuia. Credeți în țelurile voastre și negreșit veți reuși! Nu vă descurajați niciodată și păstrați mereu atitudinea de sportiv, iar când vă este mai greu, atunci să munciți mai mult! Vă doresc să nu încetați niciodată să fii activi!

Cu simpatie,

Doina Ofelia Melinte

Președintele Autorității Naționale pentru Sport și Tineret

Sperăm că acest raport de cercetare precum și proiectul nostru vor încuraja noi acțiuni pe teme de securitate socială și formării profesionale pentru sportivi și vor mobiliza autoritățile publice centrale cu responsabilități în domeniul educației fizice și sportului să realizeze și să implementeze o strategie de inserție pe piața muncii a sportivilor după terminarea carierei sportive.

Aurel Radu

Manager proiect

Cuprins

Capitolul 1 – Contextul	1
1.1 Mișcarea sportivă. România în Europa.....	1
1.2. Securitatea socială. România în Europa	11
1.2.1. Rețele formale de securitate socială	11
1.2.2. Politica socială în UE	12
1.2.3. 2010 anul european de luptă împotriva sărăciei și excluziunii sociale.....	14
1.2.4. Protecția socială în Uniunea Europeană.....	15
1.2.5. Rolul cheltuielilor de protecție socială	17
1.2.6. Combaterea sărăciei în UE	18
Capitolul 2 – Proiectul	21
2.1. Obiective	21
2.2. Parteneri	21
2.3. Resurse	22
2.4. Principalele activități ale proiectului	23
Capitolul 3 – Cercetarea	25
3.1. Obiectivele cercetării	25
3.1.1. Organizarea generală a cercetării.....	25
3.2. Culegerea datelor	26
3.2.1. Eșantionarea	26
3.2.2. Operatorii de interviu.....	26
3.2.3. Modul de desfășurare a interviurilor.....	27
3.2.4. Constrângerile activității operatorilor de interviu	27
3.2.5. Rezultatele cercetării.....	28
3.3. Verificare	29
3.4. Omologare	29
3.5. Prelucrarea primară a datelor	29
3.6. Analiza și interpretarea datelor	30
3.6.1. Caracteristicile eșantionului	30
3.6.2. Competențe lingvistice, de TIC și interesele de formare ale sportivilor chestionați	36
3.6.3. Sănătatea și securitatea generală a sportivilor intervievați	39
3.6.4. Dopajul – informare, control și prevenție.....	42
3.6.5. Contract, program, disciplină, condiții de antrenament.....	45
3.7. Câteva concluzii și recomandări	60
Anexa nr. 1 – Chestionarul de cercetare	64
Anexa nr. 2 – Lista operatorilor de interviu	68
Anexa nr. 3 – Categoriile de vârstă pe sporturi	70
Anexa nr. 4 – Fișa distribuției teritoriale a structurilor sportive în anul 2008	71

Capitolul 1

Contextul

1.1 Mișcarea sportivă. România în Europa

Înainte de a putea face referiri la mișcarea sportivă, trebuie să facem cel puțin o precizare terminologică utilă pe întregul parcurs al prezentului raport. Conform definiției stabilite de Consiliul Europei, sportul reprezintă „toate formele de activități fizice care, printr-o participare mai mult sau mai puțin organizată, au drept obiectiv expresia sau ameliorarea condiției fizice și psihice, dezvoltarea relațiilor sociale sau dobândirea unor rezultate pozitive în competițiile de toate nivelurile”. Aceasta definiție este utilizată în ultima versiune a publicației *Cartea albă privind sportul*¹ editată de Comisia Europeană.

Istoria dezvoltării mișcării sportive în România este consemnată, prin documente cu caracter legislativ cu începere din anul 1864. Astfel, “Legea instrucțiunii” publicată în Monitorul Oficial nr. 272 din 5/17 decembrie 1864 și promulgată de către domnitorul Alexandru Ioan Cuza deschide seria documentelor oficiale ce reglementează activitatea de “gimnastică”, mai târziu “educație fizică” pentru ca o dată cu dezvoltarea sportului să apară, în documentele oficiale și reglementările necesare pentru activitatea sportivă. Aceasta primă inițiativă este legată de numele lui Nicolae Crețulescu, aflat în funcția de ministru secretar de stat la departamentele Justiției, Cultelor și Instrucțiunii Publice, cel ce semnează propunerea pentru aprobarea respectivei legi.²

Urmează în ordine cronologică documente ce atestază interesul pentru “gimnastică” ca element important în asigurarea sănătății populației tinere, incluzând exercițiile fizice în preocupările pentru igiena și educația în și prin școală. În anii 1893 și 1898, în conținutul celor două legi care reglementează învățământul “primar, normal primar” (M.O. nr.40 / 23.05.1893)³, “secundar și superior” (M.O.din 24.03.1898)⁴, se fixează condițiile în care se realizează, în instituțiile de învățământ, programul de “gimnastică și jocuri gimnastice” și cine are dreptul să conducă acest tip de educație.

În anul 1904 are loc prima conferință a profesorilor de educație fizică atestând astfel existența unui corp profesional cu identitate distinctă. Preocupările se regăsesc în următoarele reuniuni fie la nivelul de conferința (1907), fie, din 1921, în succesiunea celor opt congrese desfășurate între 1921 și 1930⁵.

Perioada interbelică a fost pentru mișcarea de educație fizică și sport din România deosebit de efervescentă contribuind prin mijloacele specifice la edificarea unui stat modern în concordanță cu evoluția statelor din Europa, cu precădere. Regăsim, în această perioadă, câteva momente importante:

- Recunoașterea statutului de persoană juridică “și morală” pentru “societatea Română de Arme, Gimnastică și Dare la Semn” prin lege semnată la 9 iulie 1921;⁶

¹ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/sport/whitepaper_ro.pdf

² Enciclopedia educației fizice și sportului, 2002, vol.III., edit. Aramis, București, pag.21

³ Ibid. pag. 22

⁴ Ibid. pag.22

⁵ Ibid. pag. 22-24

⁶ Ibid. pag 53

- Înființarea Oficiului Național de Educație Fizică în structura Casei Culturii Poporului (M.O. 173 / 3.11.1921)⁷;
- Înființarea Federațiunii Societăților Sportive din România, 14 decembrie 1921⁸;
- Legea educației fizice (M.O. 59/17.06.1923) prin care se decide, printre altele, înființarea Institutului Național de Educație Fizică (INEF)⁹;
- Numirea baronului Pierre de Coubertin, președintele Comitetului Internațional Olimpic, ca membru al ordinului “Coroana României” în grad de mare ofițer¹⁰;
- Legea Educației Fizice (M.O. 196/4.09.1929), modificată prin “Legea modificatoare a <<Legii de Educație Fizică>>” (M.O. /8.05.1933) în care se reglementează inițiativa particulară “pe terenul educației fizice, al sporturilor și turismului”, liberă să se desfășoare “prin asociațiuni de amatori și profesioniști, care se vor grupa, după specialități, în <<Federațiuni Naționale, una de fiecare ramură de sport>>” care, la rândul lor se vor grupa în “Uniunea Federațiilor Sportive din România (UFSR)”¹¹;
- Legea pentru organizarea Institutului Superior de Educație Fizică (ISEF) (M.O.114/19.05.1932)¹²;
- Legea pentru pregătirea militară (M.O. 107/11.05.1934);¹³
- Legea pentru organizarea oficiului de educație a tineretului român – OETR - (M.O. 81/1936);¹⁴
- Decretul-lege privitor la desființarea Uniunii Federațiilor de Sport din România (UFSR) și noul regim al sportului românesc, D.L. 3628/29.04.1940, prin care se înființează Organizarea Sportului Românesc (OSR) care prelua patrimoniul și competențele UFSR;¹⁵
- Legea nr.135/9.03.1946 pentru înființarea “Organizației Sportului Popular” (OSP), printre primele decizii luate de către noul regim politic instalat în România după al doilea război mondial;¹⁶
- Decretul nr.329/6.08.1949 pentru înființarea și organizarea Comitetului pentru Cultură Fizică și Sport (CCFS) de pe lângă Consiliul de Miniștri, document prin care se înlocuiește sintagma “educație fizică” cu cea de “cultură fizică” și se consfințește preluarea modelului sovietic de organizare în domeniu ca și creșterea nivelului de promovare a sportului de performanță dar și controlul asupra activității presei și publicisticii sportive legiferând “avizarea” tuturor publicațiilor ce se adresează domeniului de către CCFS;¹⁷
- Hotărârea CC al PMR și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române cu privire la reorganizarea Mișcării de cultură fizică și sport din RPR. Se hotărăște, printre altele, înființarea de colective sportive organizate “la locul de muncă”

⁷ Ibid. pag. 24

⁸ Ibid. pag 25

⁹ Ibid. pag.28

¹⁰ Ibid. pag.27

¹¹ Ibid. pag.28-30

¹² Ibid. pag.30

¹³ Ibid. pag.31

¹⁴ Ibid. pag.31

¹⁵ Ibid. pag.34

¹⁶ Ibid. pag.34,35

¹⁷ Ibid. pag.35,36

- punându-se accentul pe activitatea sportivă de masă, consfințindu-se intervenția politicului în organizarea și gestionarea domeniilor de sport și educație fizică;¹⁸
- Legea 29 cu privire la dezvoltarea activității de educație fizică și sport, 28 decembrie 1967, subliniază “rolul educației fizice și sportului în întărirea sănătății, în sporirea capacităților fizice și intelectuale ale populației, în dezvoltarea armonioasă fizică și morală a tineretului” și stipulează faptul că educația fizică și sportul constituie activități de interes național. Se hotărăște prin aceasta înființarea Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport (CNEFS), organ central de specialitate, cu caracter obștesc. Se fac precizări asupra responsabilității implicării în domeniul a sindicatelor, Uniunii Tineretului Comunist, Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Ministerului Invățământului, Ministerului Forțelor Armate, Ministerului de Interne, Ministerului Sănătății, Uniunii Cooperativelor Agricole și Meșteșugărești, organelor administrației de stat, Oficiului Național de Turism¹⁹;
 - Hotărârea Primului Ministru al Guvernului României nr.549/16.02.1990, prin care, pentru prima dată se decide înființarea Ministerului Sportului;²⁰
Hotărârea privind organizarea și funcționarea Ministerului Tineretului și Sportului (MTS), nr.994/3.09.1990, precizează, pe linia sportului atribuțiile ce revin Ministerului Tineretului și Sportului: “precizarea direcțiilor de dezvoltare a sportului pentru toți, în vederea creșterii nivelului de pregătire fizică și a păstrării sănătății populației; elaborarea strategiei generale a organizării și dezvoltării sportului de performanță; colaborarea cu Comitetul Olimpic Român (COR) în vederea pregătirii și participării sportivilor români la programele olimpice; asigurarea, împreună cu instituțiile administrației de stat, organizațiile economice și social-culturale a dezvoltării bazei materiale a activității sportive; stabilirea normelor tehnico-metodologice de organizare și folosire a mijloacelor materiale și financiare în activitatea sportivă; organizarea și coordonarea activității de cercetare științifică în domeniul sportului; stimularea înființării și dezvoltării instituțiilor medicale specializate în vederea asigurării asistenței specifice sportivilor de performanță; dezvoltarea relațiilor cu organisme guvernamentale sau internaționale și înlesnirea contactelor internaționale ale federațiilor, cluburilor și asociațiilor sportive; asigurarea unei largi informări a opiniei publice în vederea stimulării interesului populației pentru activitatea de pregătire sportivă”²¹. De observat faptul că, în continuarea politicii din perioada 1940-1989, Comitetul Olimpic Român figurează ca departament în structura MTS, fapt ce va fi corectat abia în anul 1991²²;
 - Statutul antrenorilor, aprobat prin hotărârea MTS nr.1210/14.06.1991, document care clarifică situația antrenorilor din țara noastră, stabilind caracteristicile, drepturile și obligațiile acestei noi profesii recunoscute de stat²³;
 - Hotărârea Guvernului României, 01.02.1991, privind organizarea și funcționarea COR prin care se aprobă organizarea și funcționarea COR, ca unitate autonomă, nonprofit, cu personalitate juridică ce își desfășoară activitatea în baza prevederilor

¹⁸ Ibid. pag.36,37

¹⁹ Ibid. pag.37,38

²⁰ Ibid. Pag.38

²¹ Ibid. pag.38,39

²² Ibid. pag.39

²³ Ibid. pag.39

Chartei Olimpice și a statutului propriu²⁴. Considerăm că este primul moment în care legislația românească privitoare la organizarea mișcării sportive face un pas spre adaptarea la principiile ce guvernează un stat de drept cu o economie de piață și în care se recunoaște caracterul civil al organizării unei componente importante a sportului de performanță și/sau de reprezentare și prima oară când o organizație din domeniu este recunoscută, după 1949, ca fiind de drept privat și de interes public, chiar dacă în mod formal acest lucru nu se precizează în textul actului;

- Hotărârea Guvernului României din 12.01.1992, de completare și modificare a Hotărârii Guvernului nr. 994 din 3 septembrie 1990²⁵. Prin intermediul ei se precizează autonomia federațiilor sportive de specialitate fiind scoase din subordonare MTS și stabilindu-se un statut similar structurilor de drept privat, nonprofit, dar de drept public recunoscându-se aportul acestora la dezvoltarea sportului și reprezentarea României în competițiile sportive internaționale;
- Hotărârea Guvernului României nr.151/27.03.1992 pentru aprobarea normelor privind reglementarea unor probleme financiare în activitatea sportivă pe anul 1992²⁶ este plasată într-o suită de reglementări financiare dintre care am menționa: “hotărârea CNEFS cu nr. 193 / 21.04.1969, Ordinul MTS nr. 2587 / 1.10.1990, Ordinul MTS nr.1595 / 19.08.1991, HG nr.343 / 9.06.1993, H.G. nr.280 / 16.06.1994 pentru “Aprobarea normelor privind reglementarea unor probleme financiare în activitatea sportivă”²⁷ și următoarele, ce realizează reglementarea cheltuielilor, în destinație și quantum, ce sunt acceptate în derularea activităților legate de sport. Hotărârile, și ordinele amintite, ca și cele care urmează și-au propus, adesea sub presiunea realității schimbărilor din societate, actualizarea prevederilor lor în acord cu legislația și situația economică a fiecărei perioade scurse de la data apariției fiecăreia până la următoarea. Valoarea lor de reglementare devenea cu atât mai importantă cu cât o parte dintre actanții principali ai sportului căpătaseră fie autonomie fie independență și se prefigura situația accesului la fonduri bugetare inclusiv a unor actanți cu statut juridic privat pe baza unor programe și proiecte. În acest fel se obțineau, în timp, reglementări unitare asupra modului de finanțare și/sau decontare a activităților acceptate spre finanțare de la buget, indiferent de natura personalității juridice a organizației care desfășura activități legate de sport;
- Hotărârea Guvernului României nr.800 / 17.12.1992 privind organizarea și funcționarea MTS prin care se definește MTS ca “organ al administrației publice centrale de specialitate care elaborează și aplică programul Guvernului României privind tineretul și activitatea sportivă”²⁸. „În domeniul sportului sunt stabilite următoarele direcții : sportul pentru toți, strategiile generale ale organizării și dezvoltării sportului de performanță (în cluburi și asociațiile sportive care se pot constitui sau transforma în societăți comerciale, potrivit legii); modul de colaborare cu COR, cu Ministerul Invățământului, Ministerul Sănătății și cu organismele de profil interne și internaționale; organizarea și coordonarea activității de cercetare științifică în domeniul sportului; structura organizatorică a MTS; atribuțiile federațiilor

²⁴ Ibid. pag.39, 40

²⁵ Ibid. pag.40

²⁶ Ibid. pag.41

²⁷ Ibid. pag.42

²⁸ Ibid. pag.41

sportive de specialitate; rolul și sarcinile oficiilor județene pentru tineret și sport; colaborarea MTS cu autoritățile administrației publice locale pentru organizarea și desfășurarea activităților specifice²⁹. Se subliniază, în continuarea istorică a prevederilor legale importanța de nivel național și responsabilitățile privitoare la elaborarea strategiilor domeniului și armonizarea activității sportive cu alte instituții cu atribuții în domeniu.

- Hotărârea Guvernului României nr. 462 / 29.07.1994 privind organizarea și funcționarea MTS, pe lângă prevederile legate de orice etapă de reorganizare, întărește prevederea privitoare la statutul bazelor sportive făcând, de acesta dată, distincția între cele de uz public și alte tipuri de baze sportive și menționează, sau mai curând păstrează și întărește prevederea conform căreia “desființarea unor baze sportive de uz public se va putea face numai cu avizul MTS și cu construirea altor baze similare. Se păstrează formularea prin care federațiile sportive, deși declarate autonome, cu personalitate juridică proprie și care se conduc după propriile statute, printr-un act anterior, sunt structuri aflate în subordinea MTS ca și asociațiile sportive³⁰.
- Legea nr. 32 / 19.05.1994 privind sponsorizarea reglementa modul în care se pot sponsoriza activitățile sportive, ținând seama că, până la apariția acestui act normativ, sponsorizările se efectuau pe baza prevederilor expuse în legea anuală a bugetului de stat³¹.
- Hotărârea Guvernului României nr.186 / 4.08.1997 privind organizarea și funcționarea MTS, menționează alături de sportul amator și necesitatea organizării, pe măsura creării condițiilor, a sportului profesionist. Se păstrează prevederile hotărârilor anterioare cu privire la obiectivele pentru care această structură a administrației publice a fost creată și se reorganiza în momentul respectiv³²;
- Hotărârea Guvernului României nr.239 / 01.04.1999 privind organizarea și funcționarea MTS³³;
- Legea educației fizice și sportului nr.69 / 28.04.2000, versiune actualizată la data de 20.03.2009, care reglementează organizarea și funcționarea sistemului național de educație fizică și sport în România. Precizează componentele structurale menționând: educația fizică, sportul școlar și universitar, sportul pentru toți, sportul de performanță, exercițiile fizice practicate cu scop de întreținere, profilactic sau terapeutic³⁴. Titlul III, art.14. are următorul conținut:
“Art. 14.³⁵ - (1) *In condițiile legii și în conformitate cu prevederile cuprinse în statutele și regulamentele federațiilor sportive naționale și internaționale, sportivii de performanță pot fi:*
a) *amatori;*
b) *profesioniști.*
(2) *Sportivul profesionist este cel care pentru practicarea sportului respectiv îndeplinește următoarele condiții:*

²⁹ Ibid. pag.41

³⁰ Ibid. pag.41

³¹ Ibid. pag.43

³² Ibid. pag.44

³³ Ibid. pag.44

³⁴ modificat prin art. I, pct. 1 din Legea nr. 472/2004.

³⁵ Articolul a fost modificat prin art. I din O.U.G. nr. 205/2005

- a) are licență de sportiv profesionist;
- b) încheie cu o structură sportivă, în forma scrisă, un contract individual de muncă sau o convenție civilă în condițiile legii.³⁶
- (3) Sportivului profesionist, care a încheiat cu o structură sportivă o convenție civilă, i se asigură, la cerere, participarea și plata contribuției la un sistem de pensii, public și/sau privat, în condițiile legii.³⁷
- (4) Licența de sportiv profesionist se obține în conformitate cu procedurile prevăzute în statutele și în regulamentele federațiilor sportive naționale.
- (5) Sportivii străini pot desfășura activitate ca sportivi profesioniști la o structură sportivă din România, în baza permisului de muncă eliberat în condițiile legii.
- (6) Federațiile sportive naționale asigură organizarea evidenței sportivilor profesioniști din ramura de sport respectivă.
- (7) Drepturile și obligațiile sportivului profesionist sunt cele prevăzute în statutele și în regulamentele federațiilor sportive naționale, precum și în contractele sau convențiile, după caz, încheiate între părți.
- (8) Calitatea de sportiv profesionist încetează în conformitate cu prevederile statutelor și regulamentelor federațiilor sportive naționale.
- (9) Ramurile de sport în care se poate practica sportul profesionist se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, inițiată de Agenția Națională pentru Sport, la propunerea federațiilor sportive naționale.
- (10) Condițiile de practicare a sportului profesionist se stabilesc prin normele federațiilor sportive naționale, cu avizul Agenției Naționale pentru Sport.³⁸

La art. 15, sunt prevederi pentru administrațiile publice și locale în sensul sprijinirii pregătirii sportive, integrării în sistemul de învățământ, integrării sociale și profesionale a sportivilor de performanță, după caz, pe întreaga perioadă a carierei sportive, iar unitățile sau instituțiile de învățământ sunt obligate să asigure, după caz, pentru sportivii de performanță scutiri de frecvență, sesiuni de examene deschise și condiții de înscriere în învățământul universitar, potrivit legii.³⁹

Referințe la protecția socială a sportivilor de performanță se regasesc la Titlul X din legea 69/2000 și comentariile la această secțiune din lege se regăsesc în secțiunea 3.6 din prezentul raport.

Modificările de structură a administrației publice la nivel central din anii 2009 și 2010, respectiv trecerea de la Agenția Națională pentru Sport înființată în anul 2003 ca urmare a desființării Ministerului Tineretului și Sportului, la forma de organizare cu o noua structură ministerială cu începere din ianuarie 2009, cu doi miniștri pe parcursul unui an și trecerea la forma Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret, în componența Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS) cu începere din ianuarie 2010 și cu întârzierea numirii secretarului de stat la această ultimă Autoritate Națională pentru Sport și Tineret până la începutul lunii martie 2010, au dus la întârzieri în finanțarea activității de performanță a federațiilor naționale de specialitate și la disfuncționalități în organizarea activității la nivel de Direcții Județene de Sport și a cluburilor sportive municipale care își desfășoară, încă, activitatea pe baza subvențiilor de la bugetul de stat.

³⁶ Alin. (2) a fost modificat prin art. I din O.U.G. nr. 205/2005, și, ulterior, prin art. unic din Legea nr. 124/2006

³⁷ Alin. (3) a fost modificat prin art. I din O.U.G. nr. 205/2005, și, ulterior, prin art. unic din Legea nr. 124/2006

³⁸ Legea 69/2000 actualizată la 20/03/2009

³⁹ Legea 69/2000 actualizată la 20/03/2009

După ratificarea tratatului de la Lisabona de către parlamentul României și semnarea decretului de promulgare a legii ce ratifică Tratatul de la Lisabona de către președintele României, 5 februarie 2008, prevederile acestuia trebuie luate în seamă în construirea cadrului de reglementări și practici și în domeniul sportului pe plan național. Avem în vedere conținutul articolului 6 din tratatul consolidat:

Uniunea este competentă să desfășoare acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare a acțiunii statelor membre. Prin finalitatea lor europeană, aceste acțiuni au următoarele domenii:

- (a) **protecția și îmbunătățirea sănătății umane;**
- (b) industria;
- (c) cultura;
- (d) turismul;
- (e) **educația, formarea profesională, tineretul și sportul;**
- (f) protecția civilă;
- (g) cooperarea administrativă.”⁴⁰

Includerea aliniatelor (a) și (e) din art.6 între competențele Uniunii Europene ne atrage atenția asupra faptului că, în calitate de stat membru al UE, aceasta poate desfășura „*acțiuni de sprijinire, de coordonare sau completare a acțiunii*” la nivel național în cele două domenii amintite mai sus (*protecția și îmbunătățirea sănătății umane și educația, formarea profesională, tineretul și sportul*), domenii pe care le consideră conexe prin adoptarea explicită a modului de definire pentru utilizarea conceptului de sport, în „Carta Albă privind Sportul”, a accepțiunii stabilite de Consiliul Europei respectiv: „toate formele de activități fizice care, printr-o participare mai mult sau mai puțin organizată, au drept obiectiv expresia sau ameliorarea condiției fizice și psihice, dezvoltarea relațiilor sociale sau dobândirea unor rezultate pozitive în competițiile de toate nivelurile”.⁴¹

De interes pentru prezentul raport de cercetare, elaborat în cadrul unui proiect cofinanțat din Fondul Social European, este chiar finanțarea unor inițiative ce se încadrează în spiritul declarațiilor cuprinse în „Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană”, art. 165, alin.(1) prin care UE „contribuie la promovarea obiectivelor europene ale sportului, având în vedere totodată caracterul specific, structurile bazate pe voluntariat, precum și funcția socială și educativă a sportului”⁴² și „pune în aplicare o politică de formare profesională care sprijină și completează acțiunile statelor membre, respectând pe deplin responsabilitatea statelor membre față de conținutul și organizarea formării profesionale.”⁴³

În egală măsură „Carta Albă privind Sportul”, menționează interesul Uniunii Europene, prin intermediul Comisiei Europene pentru încurajarea eforturilor ce pot contribui la dezvoltarea unui dialog social în sectorul sportului ca principal sprijin acordat angajatorilor și angajaților⁴⁴, reglementării relațiilor între organizațiile sportive și sportivi, identificării provocărilor importante cu care se confruntă atât organizațiile cât și sportivii ca urmare a implicării lor în activitatea de performanță precum și asigurarea creșterii calității serviciilor furnizate de către organizații către sportivi⁴⁵.

⁴⁰ Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, C 115/52-53,9.5.2008 RO

⁴¹ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/sport/whitepaper_ro.pdf, pag.4

⁴² Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 115/120,9.5.2008 RO

⁴³ Art.166,alin (1) Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 115/120-122, 9.5.2008 RO

⁴⁴ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/sport/whitepaper_ro.pdf, pag.36

⁴⁵ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/sport/whitepaper_ro.pdf, pag.13

Interesul Uniunii Europene pentru sport se manifestă constant cu începere din anul 1991, anul lansării forumului sportului european. Documentul programatic al Comisiei Europene în domeniu este mai sus amintita „Carta Albă privind Sportul” care atinge o multitudine de aspecte ale dezvoltării sportului în contextul schimbărilor de ordin social, cultural și economic la nivel internațional. O trecere în revistă a principalelor puncte luate în discuție poate face, succint, o imagine a complexității fenomenului sportiv ca și provocărilor pe care acesta le ridică în calea integrării europene.

Punerea pe primul plan a rolului social al sportului vizează, în ordine:

- îmbunătățirea sănătății publice prin intermediul activităților fizice;
- unirea forțelor în lupta împotriva dopajului;
- sporirea rolului deținut de sport în educație și formare;
- promovarea voluntariatului și a cetățeniei active prin intermediul sportului;
- utilizarea potențialului sportului cu privire la incluziunea socială, integrarea și șansele egale;
- protecția minorilor;
- consolidarea activităților de prevenire și combatere a rasismului și violenței;
- difuzarea valorilor europene în întreaga lume;
- sprijinirea dezvoltării durabile.

Alături de analiza rolului social și expunerea unor măsuri pe care Comisia le propune partenerilor pentru etapele viitoare de dezvoltare a sportului, sunt analizate și aspectele legate de dimensiunea economică a sportului:

- orientarea către politici în domeniul sportului care să fie sprijinite cu date;
- crearea unei cadru mai sigur pentru sportivi;
- subvențiile publice acordate sectorului sportiv;
- organizarea sportului;
- specificitatea sportului;
- libera circulație și naționalitatea;
- transferurile;
- corupția, spălarea banilor și alte forme de criminalitate financiară;
- sisteme de acordare a licențelor pentru cluburi;
- sistemele de acordare a licențelor pentru agenții sportivi.

La toate aceste preocupări putem adăuga și interesul pentru dezvoltarea domeniilor ce țin de:

- mijloace de comunicare
- dialogul structurat
- cooperarea cu statele membre
- dialogul social.

Privind la aceste teme de reflecție la nivel european nu putem decât să ne regăsim în problematica sportului în UE la care, eventual, să adăugăm problemele noastre specifice rezultate din faptul că sportul românesc, moștenitor al unor avantaje rezultate din rolul de portdrapel, în context internațional, înainte de 1989 nu a făcut suficient de mulți pași spre tranziția la noile condiții economice și financiare, suferind pe parcursul ultimilor douăzeci de ani un proces lent de degradare la nivelul mecanismelor de bază ale atractivității sportului pentru practicanți și la nivelul culturii populației față de avantajele oferite de practicarea sportului pentru sănătate și integrare socială.

Într-o comparație realizată pe baza eurobarometrului, în anul 2010, putem pune față în față starea medie a populației UE cu situația ce se decelează la populația României. Reluând argumentele de mai sus, amintim faptul că începând cu 1 decembrie 2009, data intrării în vigoare a Tratatului de la Lisabona, sportul a devenit unul dintre domeniile de competență ale UE, de sprijinire, coordonare sau completare a acțiunii statelor membre. După mai bine de 50 de ani de la crearea sa, UE își propune să „contribuie la promovarea obiectivelor europene ale sportului, având în vedere totodată caracterul specific, structurile bazate pe voluntariat, precum și funcția socială și educativă a sportului. De remarcat că, prin sport, UE vizează atât îmbunătățirea sănătății fizice și mentale și, în general, a stării de bine a cetățenilor săi, cât și dezvoltarea coeziunii sociale și promovarea valorii sale educative.

În acest context, potrivit unui studiu al Comisiei Europene⁴⁶, realizat în rândul a 26,788 cetățeni europeni în octomrie 2009, cetățenii statelor nordice sunt cei mai activi în sport. Suedia (72%), Finlanda (72%) și Danemarca (64%) depășesc media europeană de 40% a celor care fac sport cel puțin o dată pe săptămână. Sub media europeană se află statele mediteraneene și noii membri ai UE, cu Bulgaria, Grecia și Italia plasate cel mai jos, la 3%. Majoritatea europenilor (65%) fac însă, sub o formă sau alta, exerciții fizice cel puțin o dată pe săptămână.

În România, conform studiului amintit, numai 8% dintre cetățeni declară că fac exerciții sau sport în mod regulat, față de 9% în UE 27. Diagrama următoare (figura nr.1) arată însă un lucru cu mult mai important pentru tendința populației românești respectiv faptul că la capitolul de răspuns: „cu oarecare regularitate” discrepanța dintre români și media europeană este de 18 procente în defavoarea cetățenilor din România, diferența procentuală care se regăsește repartizată în clasele: „rar” sau „niciodată”, cu toate consecințele previzibile și cunoscute privitor la calitatea sănătății într-un orizont mediu de timp și calitatea încrederii în sine și a capacității de angrenare socială și, pe cale de consecință, în zona amenințării la securitatea socială individuală și generală.

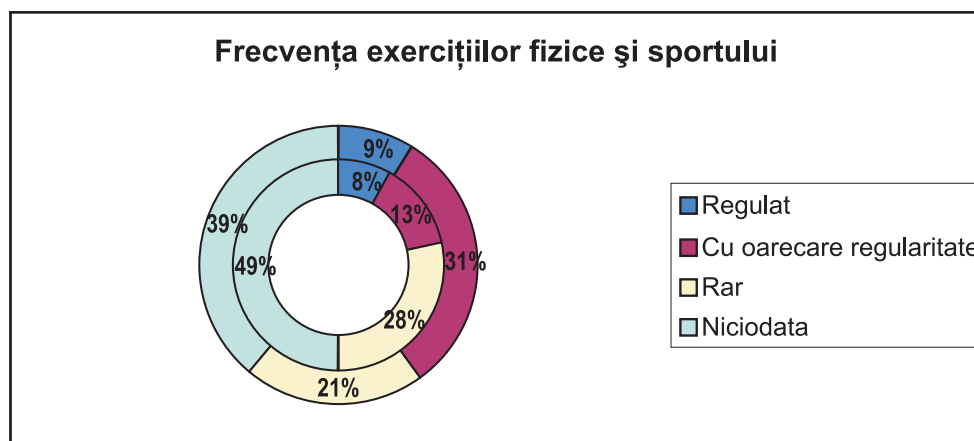

Figura nr.1 România - inel interior, UE 27 – inel exterior

(Regulat = de cel puțin 5 ori pe săptămână; Cu oarecare regularitate = 3 la 4 sau 1 la 2 ori pe săptămână;
Rar = 1 la 3 ori pe lună sau mai rar; Niciodată)

⁴⁶ Special Eurobarometer 334/ Wave 72.3 – TNS Opinion & Social, Sport and Physical Activity, European Commission, 2010.

La o altă întrebare a studiului: „Cât de des faceți mișcare, afară de sport, precum mersul pe jos, cu bicicleta, grădinărit”, răspunsurile, tratate tot comparativ cu media europeană arată ca cele din figura nr. 2.

De data aceasta se observă o diferență de 8% în defavoarea activităților fizice ale românilor ca element de practică obișnuită și o diferență și mai mare la cei cu o oarecare regularitate” (14%). Împreună, cele două categorii de răspunsuri însumează 65 % de practicanți de activități fizice pentru media europeană și numai 43% pentru media națională. Ca și în cazul precedent este de așteptat să regăsim o situație inversată, cel puțin, dacă am realiza o comparație a stării de sănătate și, posibil, a frecvenței actelor antisociale sau la limita legii.

Dacă analizăm aceste situații comparative trebuie să ne punem problema că integrarea țării noastre în UE trebuie să țină seama de trendul acesteia pentru a putea realiza cu adevărat o compatibilizare între problemele de sănătate și cele sociale la nivelul european și la cel național și că „difuzarea valorilor europene în întreaga lume”, ca deziderat exprimat în Carta Albă privind Sportul, trebuie să înceapă cu difuzarea valorilor europene în interiorul statelor mai nou acceptate în rândul celor 27 de state europene.

În Uniunea Europeană, bărbații fac mai mult sport decât femeile, cu o diferențiere maximă în grupa de vârstă 15-24 de ani.

Între practicarea sportului, respectiv a activităților fizice și nivelul de educație al populației este o legătură foarte strânsă. Astfel, dacă 64%, respectiv 34% dintre cei ce au părăsit sistemul de educație înainte de 15 ani declară că nu fac sport / sunt fizic inactivi, acest procent scade la 39% / 13% în cazul celor de vârstă 16-19 ani și la 24%, respectiv 8%, în grupa celor de peste 20 de ani.

Similar, legătura cu societatea facilitează exercițiul fizic și mișcarea. O persoană din două între cei care locuiesc singuri, respectiv una din cinci, nu fac sport sau sunt fizic inactivi. În același timp, între cei care locuiesc într-o gospodărie de patru persoane sau mai multe, numai una din trei declară că nu face sport, respectiv una din opt este fizic inactivă.

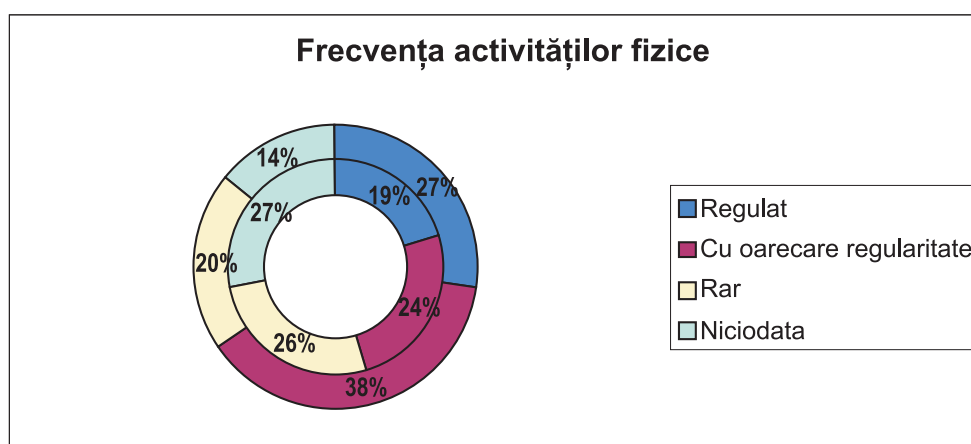

Figura nr.2, România - inel interior, UE 27 – inel exterior
 (Regulat = de cel puțin 5 ori pe săptămână; Cu oarecare regularitate = 3 la 4 sau 1 la 2 ori pe săptămână; Rar = 1 la 3 ori pe lună sau mai rar; Niciodată)

1.2. Securitatea socială. România în Europa

Securitatea socială⁴⁷ vizează reducerea insecurității economice, a riscurilor și vulnerabilităților, îndeosebi a celor care depășesc anumite limite, firește unei economii de piață, precum și oferirea unui tratament adecvat - servicii și ajutoare materiale, celor aflați în nevoie. Provocarea majoră adresată sistemului, congruentă cu agenda drepturilor omului, o constituie relevanța răspunsurilor societății la problemele sociale crescânde și integrarea lor. Fundamentul unei rețele performante de securitate socială se stabilește ferm pe:

- Interacțiunea dintre rețele informale tradiționale (ansamblul legăturilor de rudenie și relațiilor din cadrul gospodăriilor și între gospodării, în vecinătăți și prin comunitate) și rețele formale, instituționalizate, de autorități și mecanisme de sprijin, de tipul asigurărilor și asistenței sociale;
- Promovarea graduală a unui pachet tot mai dezvoltat - servicii și sprijin material - care să răspundă nevoilor sociale variate; apropierea serviciilor de cei aflați în nevoie facilitează accesul și previne excluderea acestora;
- Cooperarea indivizilor și a societății civile, a organizațiilor și instituțiilor publice și private, inclusiv a celor religioase.

La nivelul Uniunii Europene, acțiunea ar trebuie îndreptată către:

- Întărirea eficacității și eficienței rețelelor de securitate socială și
- Încurajarea dezvoltării organizațiilor sociale participative și promovarea drepturilor omului.

1.2.1. Rețele formale de securitate socială

Rețelele formale de securitate socială au fost create pentru a combate insecuritatea economică și socială crescândă, pentru a compensa unele neajunsuri tradiționale sau mai noi – urbane, ale rețelelor informale, sau numai pentru a le completa, corespunzător așteptărilor populației dintr-o societate modernă. Agenda drepturilor omului a introdus noi elemente, pe care politicile sociale trebuie să le abordeze, oricât de mari ar fi constrângerile, financiare sau de altă natură. Structurile convenționale instituționale, în statele membre mai vechi sau mai noi, disting două sisteme generale care concentrează acțiunea publică în rețele formale de securitate socială:

i) Asigurările sociale – sunt finanțate prin contribuții și au la baza principii de asigurare, e.g. centralizează resurse de la un număr mare de oameni și gospodării pentru a combate riscurile normale ale ciclurilor vieții, cărora toți pot fi expuși (e.g. șomaj, boală, accident de muncă, bătrânețe). În timp ce un anumit grad de incertitudine este normal într-o economie de piață, insecuritatea rezultantă poate avea cele mai grave consecințe pentru

⁴⁷ Beasley, Timothy, Robin Burgess și Imran Rasul definesc "safety nets" (rețelele de securitate) ca "intervenții publice ce sunt destinate să îndeplinească două funcții cheie: (i) să joace un rol redistributiv transferând resursele către membrii mai săraci ai societății pentru a-i scoate din sărăcie, (ii) să furnizeze oportunități sporite pentru indivizi, pentru a îndepărta și micșora riscurile unor evenimente neprevăzute." Această definiție include asistența și asigurările sociale, ca și o gamă de servicii sociale. "Benchmarking Government Provision of Social Safety Nets," London School of Economics, Department of Economics, London, 2001.

gospodăriile cu venituri mici. Este oricum foarte probabil ca acestea să-și cheltuiască veniturile pe hrană și alte elemente esențiale vieții și de aceea economiile lor tind să fie mici. Astfel de considerații ar justifica în primul rând acoperirea cu asigurări sociale a tuturor grupurilor cu venituri mici și mijlocii. Un sistem echilibrat de asigurări sociale are un important rol de jucat ca suport instituțional al unei economii în creștere, care tinde să reducă legăturile economice tradiționale dintre indivizi și gospodării.

ii) Asistența socială – finanțată din taxe, răspunde deprivărilor cauzate de lipsa veniturilor sau de efectele cumulative ale sărăciei, e.g. satisfacerea insuficientă a nevoilor de bază, asigurând sprijin pentru populația din afara pieței muncii, schemelor de asigurări sociale sau rețelelor sociale informale. Sprijinirea persoanelor care necesită o atenție imediată reprezintă un alt obiectiv principal al rețelelor formale de securitate. Autoritățile necesită o capacitate de a identifica și remedia cazurile severe de destituție prin măsuri bine direcționate, e.g. pentru gospodării care, pentru diverse motive, nu beneficiază în aceeași măsură ca altele de producția proprie de hrană sau de sprijin informal. La fel și pentru riscuri și vulnerabilități, altele decât sărăcia. Indivizii, precum cei cu dizabilități fizice sau mentale, orfanii, dependenții de droguri sau alcool etc., necesită o largă paletă de servicii. Dezvoltarea competențelor administrative și promovarea buneii guvernări sunt la îndemâna oricărui Stat Membru și nu depind de recuperarea rămănelor în urmă. Un pachet minim sustenabil de servicii și sprijin material ar răspunde cerințelor de eficacitate a securității sociale.

iii) La aceste rețele se adaugă alte servicii sau instrumente de politici cu funcții de securitate, incluziune sau coeziune (alocații, subvenții diferite, pentru energie, locuințe, hrană), ce trebuie subordonate aceluiași obiective și coordonate corespunzător principiilor enunțate.

1.2.2. Politica socială în UE

Noul Tratat de la Lisabona, intrat în vigoare de la 1 decembrie 2009, noua Comisie Barroso, aprobată de Parlamentul European în februarie 2010, ca și pregătirile pentru adoptarea unei noi strategii de creștere și ocupare, Europa 2020, oferă suficiente motive să credem că un nou avânt al Uniunii este posibil. Acesta este cu atât mai necesar cu cât deficiențele de dezvoltare, manifestate la nivelul Uniunii prin ritmuri scăzute de creștere, șomaj ridicat, costuri guvernamentale mari și decalaje semnificative între state, nu au putut fi surmontate de mult discutata Strategie Lisabona. Recenta criză economico-financiară a scos la lumină slăbiciuni ale Uniunii Economice și Monetare și dezechilibre macroeconomice profunde la nivelul unora dintre statele membre. Pe ansamblu, amploarea cheltuielilor guvernamentale și eficiența lor scăzută, fac necesare eforturi suplimentare de întărire a performanțelor guvernantei comunitare. Strategia europeană de combatere a crizei se sprijină pe Planul European de Revenire Economică, ce coordonează un răspuns puternic adecvat.

În mod fundamental, convergența economică a Uniunii se sprijină pe regulile pieței ("market-led"), în timp ce convergența socială este promovată în principal prin politici ("policy-led"). Dezvoltarea și progresul politicilor sociale sunt consecvent promovate prin consultarea partenerilor sociali în cadrul diferitelor forme instituționalizate de dialog social. Fondul Social European este angrenat în tratarea impactului social al recesiunii induse de criză, prin sprijinirea șomerilor în reluarea activității și protecția grupurilor

vulnerabile. Implementarea Instrumentelor Structurale poate contribui, prin coordonare adecvată, la întărirea și consolidarea efectelor politicilor sociale.

În Europa, securitatea socială reprezintă o responsabilitate exclusivă a autorităților naționale, variind între statele membre, atât ca mod de organizare, cât și ca forme de sprijin sau beneficii oferite. În acest context, rolul Comisiei Europene este acela de coordonare, nu de armonizare. Regulile UE, introduse în 1971, coordonează schemele de securitate socială din statele membre, facilitând libera circulație a persoanelor. Aceste reguli au fost actualizate, iar un nou sistem de coordonare, îmbunătățit, urmează a intra în vigoare în 2010.

Statele mai puțin dezvoltate ale Uniunii pot beneficia din plin de apartenența la un spațiu bogat, mai ales când pot exporta muncă, bunuri și servicii mai ieftine. Totodată, sub aspect social, politica de coeziune și acțiunea Fondurilor Structurale, sprijină puternic apropierea dintre nivelurile de dezvoltare ale statelor membre. Astfel, politicile sociale devin un instrument de dezvoltare, sprijinind recuperarea decalajelor economice și sociale dintre state – precum în cazul Irlandei, care a devenit una dintre cele mai bogate țări din UE, în termeni ai standardelor de putere de cumpărare, sau al Spaniei.

UE a introdus noi standarde interne pentru a aduce în rând statele membre rămase în urmă. S-a ajuns la aceasta prin inovații în modul de luare a deciziilor - precum Appendix-ul la Tratatul de la Maastricht - și acordând organizațiilor angajatorilor și sindicatelor europene dreptul de a încheia acorduri independente de Consiliul de Miniștri, Parlamentul european sau summit-urile europene.

În prezent, UE dispune de un set eficace de politici, practici și reglementări într-o dimensiune socială lărgită, ce sunt nu numai mai cuprinzătoare decât a avut în vedere inițial Tratatul de la Roma, dar sunt destinate a se dezvolta mai departe. Europa socială a evoluat de la recunoașterea dreptului la plată egală pentru bărbați și femei în Tratatul de la Roma, la acordul asupra unei Agende a Politicii Sociale în 2000 și la adoptarea unei metode deschise de coordonare (OMC) în ocupare (1997), incluziune socială (2000) și pensii (2002). Iar perspectivele unui viitor progres social reprezentate de programe și proiecte, precum Well-being 2030 (Bunăstarea 2030), se adresează unui orizont larg, generos, bine conturat.

Legislația primară a UE (tratatele), comparabilă cu legea constituțională de la nivel național, clarifică trăsăturile fundamentale ale UE, responsabilitățile diferiților actori ai procesului decizional, precum și procedurile legislative din sistemul comunitar și puterile ce le sunt conferite. Astfel, Art. 151 - 161 privind Politica Socială (ex. Art. 136-145, TCE), precum și Art. 168 (ex-articolul 152 TCE) privind sănătatea publică, din versiunea consolidată a Tratatului Uniunii Europene (TUE), prevăd:

- „- Uniunea și statele membre vor implementa măsuri...
- Uniunea recunoaște și promovează rolul partenerilor sociali la nivelul său
- Uniunea va sprijini și completa activitățile statelor membre în următoarele domenii:
 - a) Îmbunătățirea în particular a mediului de lucru pentru a proteja sănătatea și siguranța lucrătorilor;
 - b) Condițiile de muncă;
 - c) Securitatea socială și protecția socială a lucrătorilor;
 - j) Combaterea excluziunii sociale;
 - k) Modernizarea sistemelor de protecție socială....

- Comisia va promova consultarea, va încuraja cooperarea dintre statele membre și facilita coordonarea acțiunilor lor în toate domeniile politicii sociale, îndeosebi cu privire la securitate socială.

... poate adopta măsuri proiectate pentru a încuraja cooperarea...poate adopta cerințe minime...

-Comitetul de Protecție Socială...Raportare...

-Statele membre vor aplica principiul plății egale pentru bărbați și femei...

-Acțiunea Uniunii, care completează politicile naționale, are în vedere îmbunătățirea sănătății publice și prevenirea bolilor și afecțiunilor umane”

Toate acestea nu pot afecta dreptul Statelor Membre (SM) de a-și defini securitatea socială, nu pot afecta echilibrul financiar și nu limitează plățile, dreptul de asociere, dreptul la grevă sau la închiderea porților (lock-outs).

În timp ce Legea Comunitară nu restrânge puterile statelor membre de a-și organiza sistemele de securitate socială, ele trebuie să se supună Legii Comunitare în exercitarea acelor puteri⁴⁸, obligând statele membre să aducă ajustări acestor sisteme⁴⁹. Deci, în politica socială, singura regulă “tare” este Prohibirea “oricărei discriminări pe bază de naționalitate”, statuat prin art. 18 al Tratatului consolidat al UE (ex. art. 12 al TCE), respectiv principiul egalității de tratament.

Regulile tari ale Pieței Interne limitează puterile naționale din sistemul de securitate socială. Totodată, principiul prohibirii discriminării pe bază de naționalitate, conferă responsabilități sporite la nivel comunitar. Mai precis, principiul ar permite aplicarea unui tratament egal între cetățenii uniunii, prin tratarea integrală, unitară și coerentă a părții contributive sau asiguratorii a sistemului, în timp ce componentele de natură redistributivă explicită, precum cele din alcătuirea unui pachet minim de servicii și sprijin material, ar putea fi coordonate de UE.

La nivel european, un instrument specific de motivare și promovare a convergenței îl reprezintă difuzia “celor mai bune practici”, rezultat al implementării Metodei Deschise de Coordonare, conformă filosofiei Strategiei Lisabona.

1.2.3. 2010 anul european de luptă împotriva sărăciei și excluziunii sociale

Anul 2010 a fost declarat anul european de luptă împotriva sărăciei și excluziunii sociale. Reducerea și, în cele din urmă, eradicarea sărăciei reprezintă unul dintre angajamentele asumate de liderii europeni prin planul pentru creștere economică și ocupare al UE (Strategia de la Lisabona), adoptat în urmă cu zece ani și corespunde totodată obiectivului principal al politicii Uniunii Europene în domeniul cooperării pentru dezvoltare (Art. 208 versiunea consolidată a Tratatului privind funcționarea UE, ex. Art. 177 TCE).

Sărăcia nu este însă numai o problemă a țărilor în curs de dezvoltare. Într-o formă sau alta, ea se regăsește în toate statele lumii, cu predilecție în mediul rural sau la periferiile marilor orașe. Cauzele și formele de manifestare a sărăciei sunt multiple. Fără a încerca o expunere exhaustivă a acestora menționăm ca principale elemente insuficiența resurselor primare, precum cele de hrană, apă sau adăpost, sau a unor

⁴⁸ Nicolas Decker v Caisse de maladie des employés privés, Case C-120/95.

⁴⁹ Yvonne Watts vs. Bedford Priamry Care Trust și Secretariatul de Stat pentru Sanatate, Caz C-372/04.

servicii esențiale pentru dezvoltarea omului, precum cele de educație sau sănătate, ca și accesul diferențiat la acestea și absența oportunităților de ocupare, ceea ce face ca unele persoane să nu poată beneficia de minimul necesar.

Efectele sunt nefaste pentru oameni, conducând la alienare și degradare, dar și pentru comunitățile marcate de acest flagel, crescând delicvența juvenilă, criminalitatea, abuzul de substanțe interzise sau șomajul și limitând astfel mai mult șansele de revenire la o viață normală.

Sărăcia continuă să fie o realitate cu care se confruntă societatea europeană, obiectivul Strategiei Lisabona fiind încă departe de a fi îndeplinit. Procesele specifice UE – lărgirea și adâncirea integrării comunitare, dar și extinderea UE, la care se adaugă imperfecțiunile politicilor și managementului, au apăsător asupra eficienței și performanțelor statelor membre. Ciclicitatea proceselor economice și criza economico-financiară ce se manifestă încă, au limitat de asemenea potențialul uniunii și agravează problemele sărăciei.

În aceste condiții, solidaritatea, ca una dintre valorile europene, se manifestă din plin. Nu întâmplător, anul european de luptă împotriva sărăciei și excluziunii sociale, coincide cu anul ieșirii din criză. Acțiunile concertate ale instituțiilor europene și ale statelor membre facilitează desfășurarea unor acțiuni eficiente împotriva efectelor nefaste ale crizei.

1.2.4. Protecția socială în Uniunea Europeană

Uniunea Europeană este una dintre cele mai bogate regiuni din lume. Comunitatea europeană a fost inițiată de națiuni prospere, iar spațiul comunitar s-a dezvoltat și extins continuu. Strategiile și politicile de succes promovate, ca și progresele înregistrate de statele membre s-au datorat în bună măsură și cadrului general favorabil oferit de Uniune. Ca urmare, efectele economice și sociale pozitive s-au multiplicat și extins asupra unei arii tot mai mari, în pas cu lărgirea Uniunii.

În 2008, Produsul Intern Brut în Luxembourg, exprimat în standarde de putere de cumpărare (PPS), a înregistrat cea mai ridicată valoare, de peste două ori și jumătate media din UE 27. Cele mai apropiate de acesta erau Irlanda și Olanda cu aproximativ o treime peste media europeană. La polul opus, Estonia, Ungaria, Lituania, Letonia și Polonia se situau cu 30% - 50% sub medie (Tabelul Nr. 1), în timp ce România și Bulgaria atingeau nivelul cel mai de jos, cu 50% – 60% sub media uniunii.

Tabelul Nr.1 Produsul Intern Brut per capita în PPS⁵⁰

Spațiul /Anul	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
UE 27	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
UE 25	104.9	105.0	105.0	105.0	104.8	104.6	104.4	104.2	104.1	103.9	103.7	103.4
UE 15	115.5	115.4	115.3	115.3	114.9	114.3	113.8	113.2	112.8	112.3	111.6	110.7
Bulgaria	26.4	26.9	26.9	27.8	29.2	30.9	32.5	33.7	34.5	36.5	37.7	41.3
Rep. Cehă	72.9	70.4	69.5	68.5	70.2	70.4	73.4	75.1	75.9	77.0	80.1	80.4
Estonia	41.9	42.5	42.5	45.0	46.4	50.0	54.5	57.4	61.6	65.2	68.8	
Letonia	34.6	35.6	36.0	36.7	38.7	41.2	43.3	45.6	48.6	51.6	55.7	57.3
Lituania	38.6	40.4	38.9	39.3	41.5	44.1	49.1	50.5	52.9	55.3	59.3	61.9
Polonia	46.7	47.8	48.5	48.3	47.6	48.3	48.9	50.6	51.4	51.9	54.4	56.4
Portugalia	76.1	76.6	78.2	78.0	77.3	77.0	76.6	74.6	77.0	76.4	75.6	76.0
România		:	26.2	26.1	27.8	29.4	31.3	34.1	35.0	38.4	41.6	:
Slovenia	77.7	78.6	80.6	79.8	79.7	82.2	83.4	86.4	87.5	87.7	88.6	90.9
Slovacia	51.3	52.1	50.5	50.1	52.4	54.1	55.4	57.0	60.2	63.4	67.7	72.2
Croația	52.0	51.7	49.5	49.2	50.3	52.3	54.3	55.8	56.6	57.0	60.2	62.7
Macedonia, FRI	26.6	26.6	26.8	26.9	25.1	25.2	25.6	26.6	28.5	29.4	30.9	:
Turcia	32.5	43.2	39.7	41.9	37.4	36.2	35.9	39.5	42.4	44.4	44.6	45.5
Norvegia	147.4	138.3	144.7	165.0	161.1	154.7	156.2	164.4	176.3	183.7	179.2	191.2
Elveția	150.6	149.3	146.3	144.9	140.5	140.5	136.9	135.5	133.3	136.1	140.8	140.7
SUA	160.9	160.7	162.6	160.9	156.5	154.2	156.3	157.3	159.0	158.1	155.6	154.6
Japonia	27.9	120.9	117.7	116.9	113.6	111.9	112.2	113.0	112.9	112.7	112.2	:

Sursa: EUROSTAT, EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions)

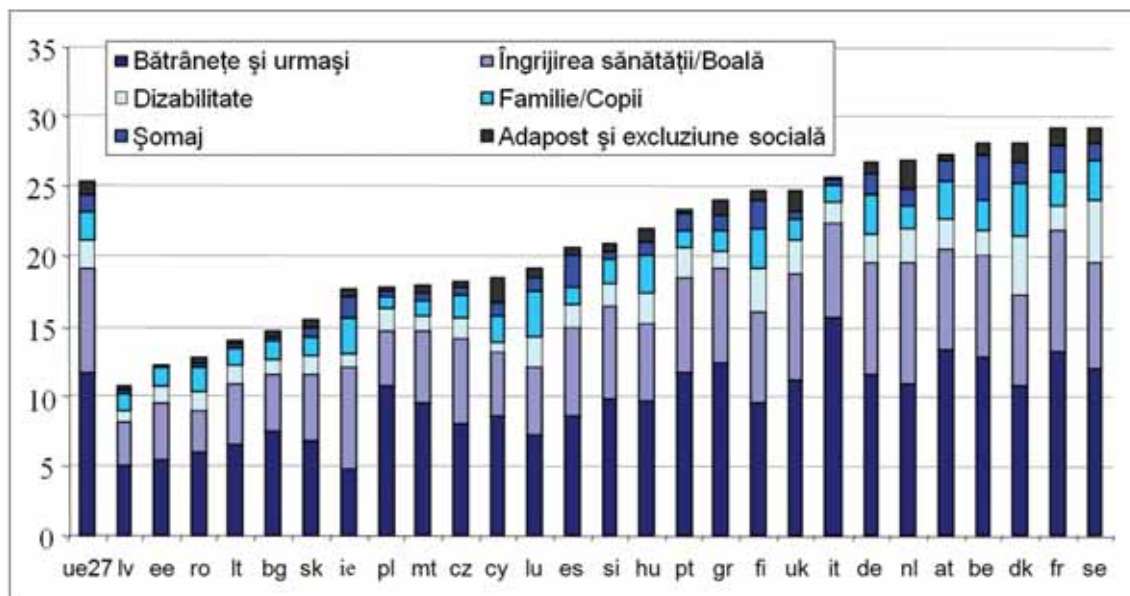
Mărimea și structura cheltuielilor de protecție socială variază larg în Uniunea Europeană, după cum se poate constata și din tabelul următor. Între state membre, se disting Bulgaria, țările baltice și România care alocă mai puțin de 15% din PIB pentru cheltuieli cu alocațiile sociale. La polul opus, Franța și Suedia dedică acestor cheltuieli 28% din PIB.

În Europa, tradiția socială și acumulările din perioadele de creștere economică, determină statele mai bogate să aloce o pondere mai mare din PIB pentru cheltuieli sociale. În același timp, se poate constata din rezultatele obținute, ponderea cheltuielilor sociale nu determină prin sine reducerea sărăciei. În timp ce reducerea sărăciei poate merge până la 60% în unele state din nord, în alte situații impactul transferurilor sociale este de doar 15%. Răspândirea și profunzimea sărăciei, calitatea politicilor și modul de implementare sunt factori de stratificare a succesului.

⁵⁰ PPP (*Purchasing Power Parity*) reprezintă o rată de schimb fictivă între diferite monede prin care se elimina diferențele în nivelul prețurilor dintre țări, permițând comparații semnificative.

PPS (*Purchasing Power Standard*) denumire dată de EUROSTAT unei unități de monedă artificială în care se exprimă PPP și cheltuielile finale reale ale UE 27. Astfel, 1 PPS ar cumpăra un coș comparabil de bunuri și servicii în fiecare țară.

Figura nr. 3 Cheltuieli cu alocații de protecție socială, pe destinații, în % din PIB 2007

Sursa: Eurostat – ESSPROS 2007

1.2.5. Rolul cheltuielilor de protecție socială

Protecția socială⁵¹ servește la asigurarea populației împotriva riscurilor normale ale ciclului vieții, dar contribuie și la combaterea sărăciei. În lume, Europa se distinge prin niveluri ridicate ale cheltuielilor dedicate protecției sociale și, chiar dacă reformele au marcat o tendință de scădere în ultimul timp, costul ridicat al politicilor sociale se repercutează negativ asupra resurselor disponibile pentru dezvoltarea economică.

În anul 2007, UE 27 înregistra 26,20% cheltuieli de protecție socială din PIB-ul însumat al statelor membre, în principal pe seama pensiilor și sănătății. Cele mai ridicate nivele se consemnează în Franța – 30,5%, urmată de Suedia - 29,7%, Belgia 29,5% și Danemarca – 28,9%. La nivelul cel mai de jos, expresie a nivelului scăzut de dezvoltare și a posibilităților restrânse de finanțare, se află Letonia – 11%, Estonia – 12,5 % și România cu 12,8 % din PIB.

În cifre comparabile, prin prisma cheltuielilor de protecție socială pe locuitor, situația se reflectă mai clar, iar diferențele de dezvoltare socială apar mult mai severe (Tabelul Nr. 2). Astfel, România se situa la numai 20,2% din nivelul cheltuielilor totale de protecție socială pe cap de locuitor înregistrate în medie de UE 27 și exprimate în PPS, Bulgaria atingea 21,5%, iar Letonia 24,2% din media Uniunii.

⁵¹ JOINT REPORT ON SOCIAL PROTECTION AND SOCIAL INCLUSION 2009, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009.

Tabelul Nr. 2 Cheltuieli totale de protecție socială⁵² pe locuitor - PPS

Spațiul /Anul	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
UE 27	:	:	:	:	:	:	:	:	6100.2	6321.4	6521.8
UE 25	:	:	:	5301.9	5535.0	5773.1	5919.2	6143.6	6381.6	6604.8	6805.5
UE 15	5150.7	5297.0	5533.2	5892.1	6139.6	6386.2	6528.3	6764.1	7021.7	7252.3	7464.3
Bulgaria	:	:	:	:	:	:	:	:	1240.5	1286	1404.7
Rep. Cehă	2197.3	2217.1	2380.5	2544.7	2698.9	2909.9	3073.8	3140.5	3267.1	3419.2	3717.8
Estonia	:	:	:	1191.2	1196.5	1297.5	1420.5	1617.8	1740.3	1913.4	2156.1
Letonia	855.7	972.6	1106.7	1067.9	1095.1	1173.4	1235.7	1279.1	1353.5	1527.4	1580.0
Lituania	855.2	1034.4	1134.0	1183.9	1208.2	1269.0	1375.8	1450.3	1560.5	1737.9	2135.9
Ungaria	:	:	1975.8	2061.0	2240.5	2562.0	2767.9	2835.1	3113.5	3362.4	3477.8
Polonia	:	:	:	1797.9	1973.1	2089.1	2129.9	2202.7	2275.5	2395.1	2428.7
România	:	:	:	646.7	711.4	815.6	840.6	940.4	1037.1	1128.3	1352.2
Slovenia	3009.1	3223.4	3460.3	3685.3	3861.8	4111.0	4104.0	4367.8	4526.6	4703.3	4760.5
Slovacia	1650.1	1771.3	1815.3	1855.6	1963.8	2112.9	2088.4	2124.5	2234.9	2451.0	2675.1
Norvegia	5997.2	6324.9	6946.4	7661.2	8097.9	8241.8	8816.0	9216.6	9441.4	9808.5	10141.4
Elveția	6682.5	6944.1	7131.6	7453.5	7695.8	8210.8	8282.2	8605.2	8770.4	9026.0	9448.6

Sursa: EUROSTAT, EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions)

După cum se poate constata, inegalitățile sunt mari în UE. Într-o lume în continuă schimbare, provocările generate de scăderea demografică și îmbătrânirea populației sunt semnificative. Astfel, este de așteptat ca proporția persoanelor de 65 de ani și peste să crească cu 77% până în 2050. Ca urmare, reformele sistemelor de pensii, de îngrijire a sănătății și de asistență trebuie continuate. Este necesar a se asigura o creștere a eficienței cheltuielilor sociale și implicit a performanțelor economico-sociale ale Uniunii, cât și sustenabilitatea și universalitatea accesului.

1.2.6. Combaterea sărăciei în UE

În anul 2008, anterior manifestării vârfului crizei economico-financiare, rata riscului de sărăcie⁵³, înainte de transferurile sociale era de 25% la nivelul UE 27, față de 26% anterior. Această cifră, calculată ca o medie ponderată a datelor naționale, maschează

⁵² Conform Regulamentului Comisiei (EC) No 10/2008, pentru implementarea Regulamentului (EC) Nr.458/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemul european de statistici integrate de protecție socială (ESSPROS), Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, din 9.1.2008: Cheltuielile de protecție socială conțin: indemnizații sociale, ce constau în transferuri, în bani sau bunuri, către gospodării și indivizi, pentru a contracara dificultățile unei grupări definite de riscuri sau nevoi; costuri de administrare, care reprezintă costurile sistemului pentru managementul și administrarea sa; alte cheltuieli, ce constau în diverse plăți ale sistemelor de protecție socială (plata veniturii pe proprietate și altele).

⁵³ Proporția persoanelor cu un venit sub limita riscului de sărăcie, fixată la 60% din media națională (după transferuri sociale).

variații considerabile între statele membre. Vârfurile s-au remarcat în România 31%, Irlanda și Ungaria 30%, Suedia și Regatul Unit 29%. Cel mai bine s-au plasat Slovacia 18%, Olanda și Republica Cehă cu câte 20%.

În general, prestațiile de protecție socială au redus sărăcia cu 32%, adică 8 puncte procentuale (de la 25% la 17%) la nivelul UE 27 (Tabelul Nr. 3). După realizarea transferurilor sociale, aproape 85 milioane de persoane, adică 17% din populația UE 27, trăiau sub pragul sărăciei, calculat conform conceptului de sărăcie relativă specific la nivelul Uniunii Europene⁵⁴. Stabilitatea generală a fost ușor perturbată de creșterea riscului sărăciei în Letonia, de la 21% la 26%, și de o reducere cu două puncte procentuale în Irlanda (la 16%) și România (la 23%).

Tabelul Nr. 3 Rata riscului de sărăcie după transferurile sociale

Spațiul / Anul	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
UE 27	:	:	:	:	:	:	:	:	16	16	17	17
UE 25	:	15	16	16	16		15	16	16	16	16	16
Bulgaria	:	:	:	14	16	14	14	15	14	18	22	21
Rep. Cehă	:	:	:	:	8	:	:	:	10	10	10	9
Estonia	:	:	:	18	18	18	18	20	18	18	19	19
Letonia	:	:	:	16		:	:	:	19	23	21	26
Lituania	:	:	:	17	17	:	:	:	21	20	19	20
Ungaria	:	:	:	11	11	10	12	:	13	16	12	12
Polonia	:	:	:	16	16	:	:	:	21	19	17	17
România	:	:	:	17	17	18	17	18	18	19	25	23
Slovenia	:	:	:	11	11	10	10	:	12	12	12	12
Slovacia	:	:	:	:	:	:	:	:	13	12	11	11
Croația	:	:	:				18	18	18	17	18	:
Norvegia	:	:	:	:	11	10	11	11	11	11	12	11

Sursa: EUROSTAT, EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions)

O analiză a riscului sărăciei pe grupe de vârstă⁵⁵ relevă că atât copiii (persoane sub 18 ani), cât și bătrânii (persoane peste 65 ani), sunt segmentele de populație cele mai expuse. Astfel, în anul 2008, la nivelul UE, 20% dintre copii erau în risc de sărăcie.

⁵⁴ WOLFF, Pascal, *Population and social conditions*, Statistics in focus, 9/2010.

⁵⁵ WOLFF, Pascal, *Population and social conditions*, Statistics in focus, 9/2010.

Îngrijorător este că în 14 dintre cele 27 de state membre, riscul sărăciei pentru copii era mai mare ca cel pentru restul populației Uniunii. Cele mai mari niveluri erau atinse în România (33%) și Bulgaria (26%).

Rata riscului de sărăcie afectează în mod similar și populația în vârstă (19% UE 27), având însă o mai mare arie de răspândire și un mai mare ecart între statele membre. Astfel, în 17 dintre statele membre riscul sărăciei pentru bătrâni era mai mare ca cel pentru restul populației Uniunii, cu variații de la 4% în Ungaria, 5% Luxemburg și 7% Republica Cehă, la 51% în Letonia (de la 33), 49% Cipru, 39% Estonia și 34% în Bulgaria (de la 23).

Pentru populația aflată în grupa de vârstă între 18 și 64 ani, munca este considerată soluția de bază pentru a preveni și trata sărăcia. Aceasta este și convingerea celor 44% dintre șomerii Uniunii care se aflau sub pragul sărăciei. Cu toate acestea, realitatea arată că munca nu este chiar un panaceu în această privință. În 2008, 8% din populația ocupată⁵⁶ a UE 27 era în risc de sărăcie, ca urmare a nivelurilor reduse ale salariilor, insuficienței calificării, muncilor precare sau cu timp parțial desfășurate (România 18%, Grecia 14%).

Deprivarea materială ⁵⁷ completează amenințarea sărăciei și excluziunea socială, oferind o imagine mai clară asupra deficiențelor calității vieții, ca urmare a lipsurilor înregistrate de cei care nu își permit să cumpere cel puțin trei din următoarele nouă articole: cheltuieli neprevăzute, o săptămână de concediu anual în afara domiciliului, chirii sau utilități, o masă cu carne – pește sau pui o dată la două zile, încălzirea casei, mașină de spălat, televizor color, telefon sau mașină personală. În UE 27, deprivarea materială afecta 17% din populație în 2008, cu accente de peste 50% în Bulgaria și România.

⁵⁶ JOINT REPORT ON SOCIAL PROTECTION AND SOCIAL INCLUSION 2009, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2009.

⁵⁷ WOLFF, Pascal, *Population and social conditions*, Statistics in focus, 9/2010.

Capitolul 2

Proiectul

2.1. Obiective

Proiectul “Securitate socială și formare profesională pentru sportivi” are următoarele obiective specifice :

1. Identificarea interesului sportivilor aflați în timpul carierei sportive sau la finalul acesteia pentru formare profesională, ocupare a unui loc de muncă și dezvoltare personală.

Îndeplinirea acestui obiectiv specific este concretizată prin realizarea cercetării, care, din informațiile partenerilor din proiect, este prima acțiune de amploare de acest gen din România post-decembristă.

2. Promovarea în rândul sportivilor a avantajelor sistemului de securitate socială și a importanței dobândirii unei calificări.

Aducerea la îndeplinire a acestui obiectiv se sprijină pe difuzarea largă și dezbateră raportului de cercetare în cadrul unor seminarii regionale, în fiecare dintre regiunile de dezvoltare ale României. Punctele de vedere, comentariile și recomandările formulate de sportivi, reprezentanți ai cluburilor, ai autorităților publice centrale și locale, antrenori, cadre didactice din sport și experți vor îmbogăți raportul de cercetare.

3. Înființarea unui birou de informare și consiliere pentru sportivi, în domenii precum securitatea socială, formarea profesională și fiscalitatea.

Acest obiectiv specific al proiectului va fi îndeplinit prin înființarea unui birou de informare și consiliere pentru sportivi, care va deveni operațional începând cu data de 1 iunie 2010. Biroul va oferi servicii de informare și consiliere sportivilor începând cu al doilea an de implementare a proiectului.

2.2. Parteneri

Proiectul este implementat în parteneriat de către trei organizații. Promotorul proiectului este Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România, iar partenerii sunt Blocul Național Sindical și Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret.

Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România (AFAN) este organizația sindicală a jucătorilor de fotbal amatori și profesioniști (nonamatori) din România și a fost înființată în data de 11 septembrie 1991. Scopul organizației este de a promova și apăra intereselor profesionale, economice, sociale, sportive și culturale ale membrilor săi, precum și drepturile acestora. Prin documente strategice aprobate de Biroul Executiv al asociației, organizația și-a asumat obligația de a sprijini inserția pe piața muncii a sportivilor la terminarea carierei sportive, indiferent de sportul practicat.

Organizația este afiliată la Blocul Național Sindical, confederație reprezentativă la nivel național, precum și la Federația Internațională a Fotbaliștilor Profesioniști, organizație cu membri în peste 42 de state ale lumii, înființată în anul 1965 și oficial recunoscută oficial la nivel internațional în anul 1968.

Blocul Național Sindical (BNS) este una dintre cele mai active și mai puternice confederații sindicale din România, în alcătuirea sa intrând 39 de federații din cele mai importante ramuri ale economiei naționale. Blocul Național Sindical este reprezentat în Consiliul Economic și Social, dar și are reprezentanți în toate structurile tripartite la nivel național și local, prin cele 36 de filiale județene. Blocul Național Sindical este membru cu drepturi depline al Confederației Internaționale a Sindicatelor Libere și al Confederației Europene a Sindicatelor. Blocul Național Sindical participă activ la implementarea mai multor proiecte finanțate prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, atât în calitate de promotor cât și de partener.

Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret (ANTS) este organul de specialitate al administrației publice centrale, care asigură aplicarea strategiei și politicilor Guvernului României în domeniile sportului și tineretului, fiind în subordinea Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. De pe poziția sa, Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret coordonează Direcțiile pentru sport județene și a municipiului București, 48 de cluburi sportive orășenești și municipale din toată țara, 9 complexuri sportive naționale, Centrul Național de Formare și Perfecționare a Antrenorilor și Institutul Național de Cercetare pentru Sport. Prin tot ceea ce întreprinde, ANTS sprijină sportul românesc și este mereu aproape de cei activi.

2.3. Resurse

Echipa de management a proiectului este alcătuită din cinci persoane, respectiv manager proiect, responsabil juridic, responsabil financiar, responsabil monitorizare și expert raportare. Din echipa de implementare mai fac parte 3 experți pe termen lung, expertul securitate socială, expertul fiscalitate și expertul regulamente și legislație sportivă și doi experți pe termen scurt, expertul statistician și expertul IT. Toți membrii echipei de implementare au expertiză relevantă în activitatea pe care o desfășoară în cadrul proiectului.

Echipa de implementare a proiectului își desfășoară activitatea la sediul Asociației Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România.

Valoarea totală a proiectului este de 1.834.077 RON, din care asistența financiară nerambursabilă este de 1.797.395 RON.

Durata de implementare a proiectului este de 24 de luni, între 1 iunie 2009 și 31 mai 2011.

2.4. Principalele activități ale proiectului

Activitatea 1 - Realizarea unei cercetări pentru identificarea intențiilor sportivilor după terminarea carierei sportive

Proiectul are ca principal scop identificarea problemelor cu care se confruntă sportivii din România atât în timpul carierei sportive cât și după terminarea acesteia. Cercetarea are ca obiective efectuarea unei „radiografii” a potențialului de angajare al sportivilor, identificarea intențiilor pe care sportivii le au la terminarea carierei sportive și a interesului pentru formare profesională și calificare, precum și identificarea cunoștințelor pe care le au despre sistemul de securitate socială.

Activitatea 2 - Desfășurarea unei campanii de motivare a sportivilor pentru participarea la programe de formare profesională și utilizarea sistemului asigurărilor sociale

Campania de informare și motivare se derulează în perioada mai – decembrie 2010, pe tot cuprinsul țării și constă în organizarea și susținerea a 8 seminarii regionale, câte unul în fiecare regiune de dezvoltare. La fiecare seminar vor participa sportivi din toate sporturile și categoriile de vârstă, reprezentanți ai cluburilor sportive, ai autorităților publice locale și centrale, profesori și instructori sportivi, experți.

Campania de motivare va asigura prezentarea și dezbateră raportului de cercetare realizat. Sportivii din toată țara vor fi informați în legătură cu importanța dobândirii unei calificări, avantajele sistemului de securitate socială din România și riscurile la care se expun dacă nu acordă importanță formării profesionale încă din timpul carierei sportive sau dacă nu aderă la sistemul de securitate socială. De asemenea, în cadrul seminariilor regionale vor fi prezentate aspecte de fiscalitate, ocupațiile adiacente sportului și pașii care trebuie urmați pentru obținerea unei diplome de calificare.

Susținerea campaniei se va realiza atât prin intermediul mass media și internetului, cât și prin materiale informative special concepute, despre sistemul de securitate socială din România și despre formarea profesională.

Seminariile regionale se vor desfășura în municipii și orașe, centre sportive semnificative din cele opt regiuni de dezvoltare.

Activitatea 3 - Înființarea biroului de informare și consiliere

Biroul de informare și consiliere va funcționa începând cu data de 1 iunie 2010, pe toată durata celui de al doilea an de implementare a proiectului. Experții proiectului îi vor informa și consilia gratuit pe sportivi cu privire la securitatea socială, fiscalitatea, formarea profesională și posibilitățile de dezvoltare personală. Sportivii din toată țara vor putea beneficia de informare și consiliere la sediul Asociației Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România, telefonic sau prin intermediul site-ului www.sport-info.ro. Acest site devine operațional începând cu data de 1 iunie 2010 și include un modul de asistență on line, prin intermediul căruia sportivii vor primi răspunsuri la întrebările adresate pe forumul site-ului. După finalizarea proiectului, atât biroul de informare și consiliere cât și site-ul www.sport-info.ro vor fi susținute financiar de către Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România.

Capitolul 3

Cercetarea

3.1. Obiectivele cercetării

3.1.1. Organizarea generală a cercetării

Pentru cercetarea prezentă, am folosit accepțiunea dată sportului în *Cartea albă privind sportul*⁵⁸, dar am folosit accepțiunea legată de participarea la un sistem competițional pentru acceptarea statutului de sportiv, iar în cele ce urmează vom folosi termenul de sportiv numai în acest sens.

Cercetarea s-a desfășurat pe întreg cuprinsul țării. Au făcut obiectul cercetării sportivi legitimați la un club sportiv, pe trei categorii de vârstă. Alegerea inițială s-a oprit asupra unei repartiții pe categorii de vârstă uzuale în practica sportivă respectiv: copii, juniori și seniori. Cercetarea în teren și dialogul cu federațiile sportive naționale au pus în evidență faptul că departajarea sportivilor pe categorii de vârstă este variată în ramurile sportive. Ca urmare, cercetarea a luat în considerare statutul acordat sportivului, conform criteriului de vârstă folosit în acea ramură sportivă. În anexa nr. 3 sunt prezentate diferențele de includere a sportivilor în aceste categorii, ca și existența unor departajări diferențiate, pe clase variate.

Pentru a participa la competițiile sportive oficiale, locale sau naționale, un sportiv trebuie să fie legitimat la un club sportiv. Sportivii de performanță pot fi amatori și non-amatori, conform prevederilor cuprinse în statutele și regulamentele federațiilor sportive naționale, în condițiile legii. Sportivii amatori sunt cei care, pentru practicarea sportului respectiv, nu au relații contractuale de muncă cu cluburile sau cu asociațiile sportive la care sunt legitimați. Sportivii non-amatori sunt cei care, pentru practicarea sportului respectiv, încheie, în condițiile legii, cu cluburile sau cu asociațiile sportive la care sunt legitimați, convenție civilă de prestări servicii sau contract individual de muncă. Pe această bază se acordă licența de sportiv profesionist care conferă statutul de sportiv profesionist.

Cercetarea a fost organizată, coordonată și monitorizată de către echipa de management a proiectului derulat de Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România. Activitățile au inclus: realizarea și testarea chestionarului de cercetare; realizarea metodologiei de cercetare; înregistrarea asociației în registrul de evidență al Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub numărul 11841; recrutarea operatorilor de interviu, conform cerințelor de acoperire a tuturor regiunilor de dezvoltare; pregătirea cercetării; instruirea operatorilor de interviu, la sediul din București al asociației; repartizarea numărului de interviuri pe fiecare operator, conform eșantionului, realizarea și predarea către operatorii de interviu a materialelor necesare (instrucțiuni, chestionare, legitimații și împuterniciri); îndrumarea și verificarea activității operatorilor de interviu; susținerea activității operatorilor de interviu prin demersuri ale echipei de management la federații și cluburi sportive; verificarea calității

⁵⁸ *Cartea albă privind sportul*, Comisia Europeană, Luxemburg: Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene, 2007

datelor din chestionarele de cercetare realizate; verificarea înregistrărilor din teren; participarea la formularea cerințelor tehnice și alegerea furnizorului de software pentru prelucrările statistice prevăzute; testarea și validarea software-ului pentru prelucrări statistice; instruirea operatorilor de introducere, prelucrare și validare date ; verificarea modului în care au fost introduse datele din chestionare în baza de date; verificarea codificării, prelucrării și validării datelor în baza de date; interogarea și valorificarea bazei de date pentru elaborarea raportului de cercetare.

3.2. Culegerea datelor

3.2.1. Eșantionarea

Conform cererii de finanțare aprobate de Autoritatea de Management a Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013, activitatea de cercetare are ca indicator de realizat un număr de 5000 de chestionare. Eșantionul cercetării a fost fixat la 5050 sportivi, din 35 de sporturi, reprezentând aproximativ 2% din numărul total de sportivi legitimați la nivel național. Conform datelor comunicate în 23 iunie 2009 de partenerul din cadrul proiectului, Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret, prin Direcția Generală Programe și Proiecte pentru Structuri Sportive, la acea dată erau 239.434 sportivi legitimați la nivelul întregii țări, pentru 61 de sporturi. În anexa nr.4 sunt prezentate datele furnizate de Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret în 23 iunie 2009, care au constituit baza elaborării structurii eșantionului de cercetare, pe operatori, regiuni de dezvoltare și categorii de sporturi. Aceste date reprezintă rezultatul actualizării bazei de date de către partenerul Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret, special pentru acest proiect, ca urmare a solicitării Asociației Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România. Motivația acestei solicitări a fost nevoia de a fundamenta cercetarea prevăzută în proiect pe date actualizate, conform informațiilor comunicate de federațiile sportive naționale.

3.2.2. Operatorii de interviu

Activitatea de culegere a informațiilor a fost realizată de 20 de operatori de interviu, repartizați pe toate cele 8 regiuni de dezvoltare ale țării. Operatorii de interviu au fost desemnați în urma activității de recrutare și selecție realizate de echipa de management a proiectului în cursul lunii iulie 2009. Popularizarea recrutării s-a realizat prin postarea de anunțuri pe site-urile celor trei parteneri din cadrul proiectului, discuții cu majoritatea coordonatorilor direcțiilor județene pentru sport și postarea unui anunț pe un site specializat în recrutare - www.bestjobs.ro. Metodologia de selecție a persoanelor care au aplicat pentru pozițiile de operator de interviu a prevăzut printre criteriile specifice de selecție: activitate și experiență relevante în domeniul sportului, bună cunoaștere a fenomenului sportiv, disponibilitate de deplasare în regiunea alocată prin proiect.

Operatorii de interviu au participat la o sesiune de instruire, organizată de promotorul proiectului la începutul lunii august 2009, la sediul său din București. Operatorii de interviu au fost instruiți cu privire la obiectivele și metodologia cercetării, modul de completare a unui chestionar, metodele de abordare și convingere a persoanelor din grupul țintă al cercetării pentru a participa la această activitate. Fiecare operator a primit o legitimație și o împuternicire emise de către promotorul proiectului. Lista operatorilor de interviu este prezentată în anexa nr.2 la prezentul raport de cercetare. Operatorii de interviu au fost coordonați de echipa de management a proiectului, pe toată durata desfășurării activității lor.

Pe parcursul perioadei de desfășurare a culegerii datelor, între 3 august și 31 decembrie 2009, operatorii de interviu și-au desfășurat activitatea conform instrucțiunilor din metodologia de cercetare.

Tabelul nr. 4 Repartiția operatorilor de interviu pe regiuni de dezvoltare

Regiunea de dezvoltare	Chestionare repartizate regiunii (%)	Număr de operatori de interviu alocați regiunii
Sud - Est	13%	3
Sud - Vest	9%	2
Vest	10%	2
București Ilfov	17%	4
Centru	15%	3
Sud Muntenia	11%	2
Nord - Vest	12%	2
Nord - Est	12%	2
Număr total de operatori de interviu		20

3.2.3. Modul de desfășurare a interviurilor

Fiecare operator de interviu a avut stabilită o normă de chestionare de completat în regiunea de dezvoltare alocată, detaliată pe sporturi, categorii de sportivi, pe vârstă și gen, cu obiective pe luni de activitate.

Derularea în teren a cercetării a presupus, din partea operatorilor de interviu, realizarea a două tipuri de activități :

(i) identificarea cluburilor sportive în care se putea realiza cercetarea, respectând caracteristicile eșantionului și norma alocată,

(ii) desfășurarea interviului și înregistrarea datelor în chestionare, la un club sportiv sau la locul desfășurării unei competiții sportive, pe baza întrebărilor cuprinse în chestionar.

Doi dintre cei 20 de operatori de interviu au fost aleși pentru a realiza în ultimele 2 luni de cercetare introducerea chestionarelor de cercetare în baza de date a proiectului, prelucrarea și validarea datelor.

Interviurile și completarea chestionarelor s-au realizat de către operatorii de interviu conform proiectului, prin metoda interviului față în față. Activitatea s-a derulat în localitățile repartizate operatorilor, începând cu luna a treia și până în luna a șaptea de implementare a proiectului, respectiv în perioada august – decembrie 2009.

Operatorii de interviu au realizat completarea chestionarelor la sediile cluburilor sportive și la locul de desfășurare a competițiilor sportive, conform întrebărilor și instrucțiunilor de completare a formularului.

3.2.4. Constrângerile activității operatorilor de interviu

În cadrul activității de cercetare derulate în cadrul proiectului, au fost consemnate o serie de situații care au îngreunat munca operatorilor de interviu, precum:

- insuficienta susținere a activității de cercetare și neimplicarea unor structuri teritoriale aflate în coordonarea partenerului Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret,

precum și a unor structuri sportive care sunt în coordonarea autorităților publice locale, pe fondul schimbărilor dese ale conducerii acestora;

- interzicerea accesului operatorilor de interviu în unele cluburi, ca și interdicția adresată de unele conduceri ale cluburilor sportivilor legitimați de a participa la această cercetare, pentru a evita eventualele discuții în legătură cu informarea corectă și completă a sportivilor sau cu posibilitatea acestora de a încheia contracte individuale de muncă;
- reținerea sau temerea persoanelor din grupul țintă de a se implica în cercetare pentru a evita eventuale conflicte cu cluburile;
- reticența sportivilor chestionați de a răspunde la unele întrebări, precum cele referitoare la venitul realizat și la tipul de contract pe care l-au încheiat cu clubul sportiv;
- identificarea cu dificultate a seniorilor, în mai multe regiuni de dezvoltare și pentru mai multe sporturi, datorită amestecului categoriilor de vârstă la nivelul competițiilor sportive; astfel, pe perioada derulării cercetării, la majoritatea competițiilor naționale de seniori, la care s-au deplasat operatorii de interviu, au participat un număr mare de juniori; aceștia au fost acceptați oficial în concurs, deși unii dintre ei mai aveau chiar și doi ani până la împlinirea vârstei de seniorat; dacă potrivit clasificării oficiale pe grupe de vârstă a federațiilor sportive aceștia sunt considerați juniori, în realitate ei participă în mod curent la concursurile de seniori;
- refuzul unor antrenori și președinți de cluburi sportive din mai multe sporturi și din mai multe regiuni de dezvoltare de a permite operatorilor de interviu să chestioneze sportivi de la categoriile de vârstă copii și juniori; motivul invocat în astfel de situații a fost existența unei clauze de confidențialitate în convenția civilă de prestări servicii sportive sau în contractul de prestări servicii sportive încheiat între club și sportiv;
- deficiențe de înregistrare a unor cluburi sportive, în unele regiuni de dezvoltare, care au făcut ca unele dintre ele, desființate, să apară ca active în listele primite de la partenerul Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret sau de la federațiile sportive.

3.2.5. Rezultatele cercetării

Operatorii de interviu au interviuat 5050 sportivi și au completat chestionarele de cercetare aferente, față de cele 5000 stabilite prin cererea de finanțare. Au fost culese informații orientate către eșantionul țintă construit la demararea activității. Astfel, au fost intervieuați sportivi din toate regiunile de dezvoltare, din 35 de sporturi, din categoriile de vârstă prevăzute.

Spre deosebire de eșantionul prevăzut inițial, cu prilejul desfășurării interviurilor au apărut o serie de abateri, între care consemnăm:

- realizarea a numai 17,5% interviuri cu femei față de ponderea prevăzută de 50% dintre sportivi, deoarece mai mult de jumătate din eșantionul de cercetare este dedicat fotbalului (2769), un sport în care sunt mai puțin de 200 de practicante femei, sau unor sporturi practicate preponderent de către bărbați (arte marțiale, rugby, aikido, box, culturism, baseball, haltere, hochei pe gheață, arte marțiale de contact, radioamatorism, taekwondo, lupte);
- majorarea procentului de seniori, de la nivelul de 39%, rezultat din statistica pe federații primită de la partenerul Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret, la 75%; motivul este acela că, având în vedere obiectivele specifice ale proiectului (securitate socială și formare profesională pentru sportivi), echipa de implementare a proiectului a apreciat că se impune un procent mai mare de seniori în eșantionul de cercetare.

Prelucrarea chestionarelor a fost limitată la 5050 din numărul de chestionare de cercetare valide transmise de operatorii de interviu la biroul echipei de implementare a proiectului.

3.3. Verificare

În cadrul echipei de implementare a proiectului a fost numită o comisie alcătuită din managerul proiectului, asistentul manager, expertul raportare și responsabilul monitorizare, care a realizat trei tipuri de verificări:

a. verificarea chestionarelor completate de către operatorii de interviu și transmise lunar la biroul echipei de implementare a proiectului; membrii comisiei au verificat corectitudinea completării tuturor chestionarelor transmise de către operatorii de interviu;

b. verificarea realității datelor completate de către toți operatorii de interviu în chestionarele transmise; verificarea s-a efectuat telefonic, pe un eșantion reprezentând 3% din totalul sportivilor intervievați, ales aleator;

c. verificarea corectitudinii datelor introduse de către cei doi operatori introducere, prelucrare și validare date din chestionarele valide în baza de date a proiectului, cu ajutorul software-ului pentru prelucrări statistice, achiziționat prin proiect; verificarea s-a realizat aleator, asupra unui număr de chestionare reprezentând 3% din numărul total de chestionare introduse în baza de date.

Cele trei tipuri de verificări au fost realizate conform prevederilor anexei nr.2 la Contractul individual de muncă încheiat între promotor și fiecare operator de interviu - Linii directe pentru cercetarea din cadrul proiectului „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi” și Metodologia de cercetare.

După prima verificare, fiecare chestionar de cercetare a primit o serie de înregistrare. Chestionarele de cercetare sunt arhivate pe operatori de interviu, în biroul echipei de implementare a proiectului.

3.4. Omologare

După verificarea chestionarelor completate de către operatorii de interviu, comisia a validat chestionarele care au respectat condițiile precizate în metodologia de cercetare.

Comisia de verificare a realității datelor colectate de către operatorii de interviu a constatat că datele înregistrate în chestionarele de cercetare verificate sunt reale.

3.5. Prelucrarea primară a datelor

La elaborarea cerințelor pentru prelucrarea electronică a datelor s-a pornit de la necesitatea valorificării la maximum a informațiilor obținute și totodată de la necesitatea asigurării datelor de sinteză necesare obiectivelor prevăzute. Prin urmare, prelucrările au căutat să ofere o imagine detaliată asupra compoziției eșantionului, ca și o structurare a sportivilor din perspectiva educației, a opțiunilor acestora după terminarea carierei sportive, a domeniilor lor de interes, a intențiilor de calificare în vederea facilitării accesului pe piața forței de muncă, a cunoștințelor privind securitatea socială precum și a modului de contribuție la sistemul de securitate socială.

Informațiile din chestionarele de cercetare au fost transpuse pe suport tehnic de informație de operatorii de introducere, prelucrare și validare date la sediul AFAN, pe măsură ce chestionarele completate soseau din țară. Ulterior au fost introduse într-o bază de date, prin utilizarea unui software specializat pentru prelucrări statistice. Acest software a fost realizat de MBM Software & Partners SRL (www.mbmsoftware.com), în baza cerințelor echipei de management și a chestionarului de cercetare. Odată cu introducerea datelor din chestionarele de cercetare s-a procedat și la validarea chestionarelor realizate la nivel de județ. Software-ul pentru prelucrări statistice utilizat permite verificarea datelor din chestionare, asigură controlul logic al datelor din fișiere și generează prelucrarea automată a datelor și obținerea unor tabele.

Prelucrarea primară a datelor a fost continuată cu analiza și interpretarea datelor, realizată la nivelul experților de proiect cu sprijinul unui grup de lucru, constituit din reprezentanți ai partenerilor proiectului, ai principalelor instituții ale administrației de stat cu responsabilități în domeniile securității sociale și formării profesionale a sportivilor, specialiști din federații și asociații sportive, centre de cercetare și universități, alte instituții și organizații active în domeniile tratate de proiect.

3.6. Analiza și interpretarea datelor

3.6.1. Caracteristicile eșantionului

Eșantionul a fost analizat pe regiuni, sporturi și federații sportive, categorii de vârstă și gen, urmărind structura de la nivel național.

Tabelul nr. 5 Structura eșantionului pe regiuni de dezvoltare

Regiunea de dezvoltare ⁵⁹	Județele din regiune	Pondere în eșantion
București-Ilfov	Municipiul București și județul Ilfov	17%
Sud-Muntenia	Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman	11%
Nord-Est	Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui	12%
Sud-Est	Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea	13%
Sud-Vest	Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea	9%
Centru	Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu	15%
Vest	Arad, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș	10%
Nord-Vest	Bistrița-Năsăud, Bihor, Cluj, Maramureș, Satu Mare, Sălaj	12%

⁵⁹ Conform definiției din Legea nr.315 din 28 iunie 2004 privind dezvoltarea regională a României. Sunt constituite opt regiuni de dezvoltare pe teritoriul României, în concordanță cu obiectivele de coeziune economică și socială ale României, precum și ale Uniunii Europene în domeniul politicilor de dezvoltare regională. Regiunile de dezvoltare constituie cadrul de elaborare, implementare și evaluare a politicilor de dezvoltare regională, precum și de culegere a datelor statistice specifice, în conformitate cu reglementările europene emise de EUROSTAT pentru nivelul al doilea de clasificare teritorială NUTS 2, existent în Uniunea Europeană. Regiunile de dezvoltare sunt folosite în special pentru coordonarea proiectelor de dezvoltare regională. Regiunile de dezvoltare nu sunt unități administrativ-teritoriale, nu au personalitate juridică, fiind rezultatul unui acord liber între consiliile județene și cele locale.

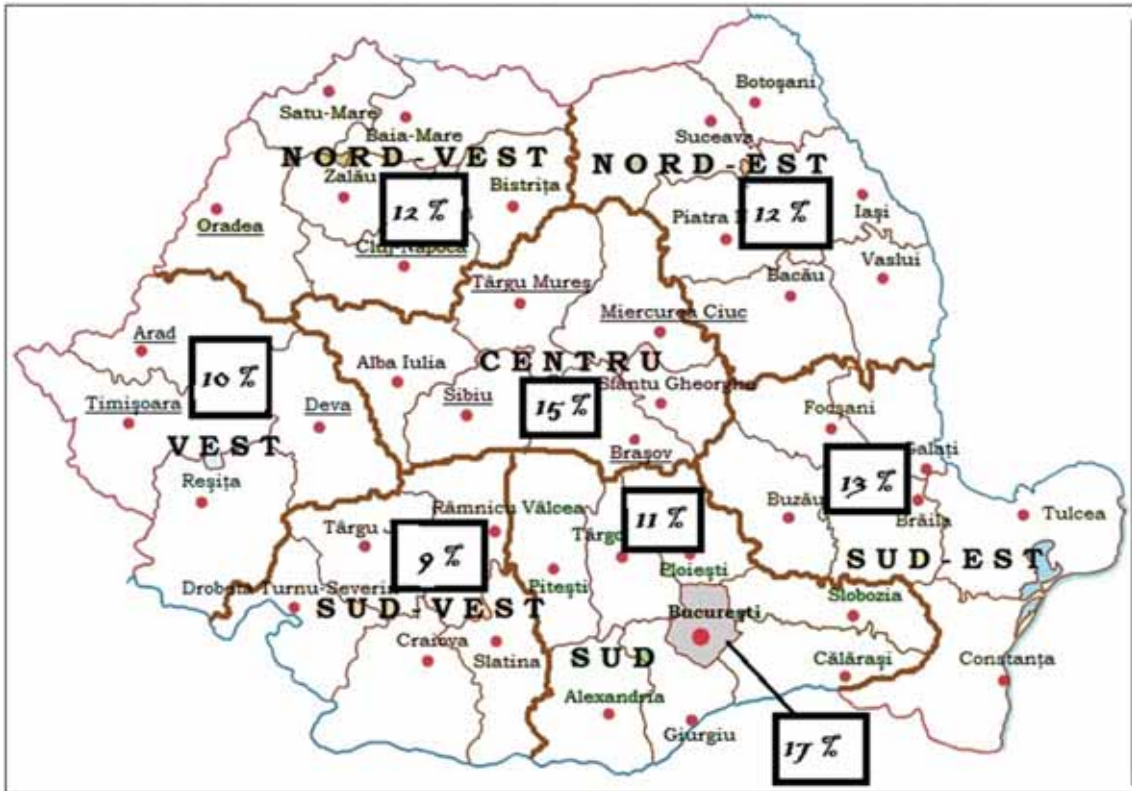
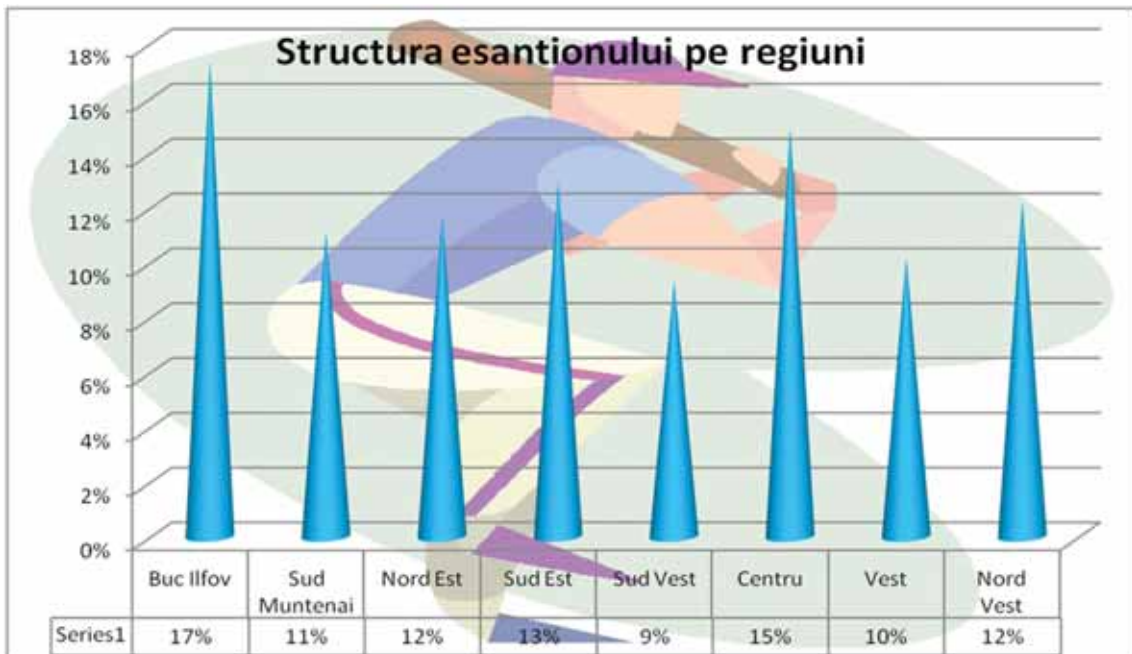

Figura nr.4
Structura eșantionului pe regiuni de dezvoltare

Tabelul nr. 6 Structura eșantionului pe sporturi

Nr. crt.	Sport *	Pondere în eșantion (%)
1	Aikido	1
2	Arte marțiale	1
3	Arte marțiale de contact	1
4	Atletism	2
5	Baschet	5
6	Box	1
7	Culturism	1
8	Dans sportiv	3
9	Fotbal	55
10	Handbal	3
11	Judo	2
12	Karate modern	2
13	Karate tradițional	1
14	Karate WKC	1
15	Lupte	2
16	Natație	1
17	Popice	1
18	Radioamatorism	1
19	Rugby	2
20	Schi biatlon	1
21	Sportul pentru persoane cu handicap	1
22	Șah	3
23	Taekwondo WTF	1
24	Taekwondo ITF	1
25	Tenis	6
26	Volei	2
27-35	Alte sporturi – baseball, canotaj, gimnastică, haltere, hochei gheață, kaiac, polo, scrimă și tenis de masă	3

* Conform Anuarului sportului elaborat și editat anual de structura specializată din cadrul Autorității Naționale pentru Sport și Tineret

Tabelul nr. 7 Structura eșantionului pe gen și regiuni

Genul	Regiunea București Ilfov	Regiunea Sud Muntenia	Regiunea Nord-Est	Regiunea Sud-Est	Regiunea Sud-Vest	Regiunea Centru	Regiunea Vest	Regiunea Nord-Vest	Total	Total (%)
Femei	166	87	83	128	86	154	53	125	882	17
Bărbați	711	477	508	527	386	602	461	496	4168	83

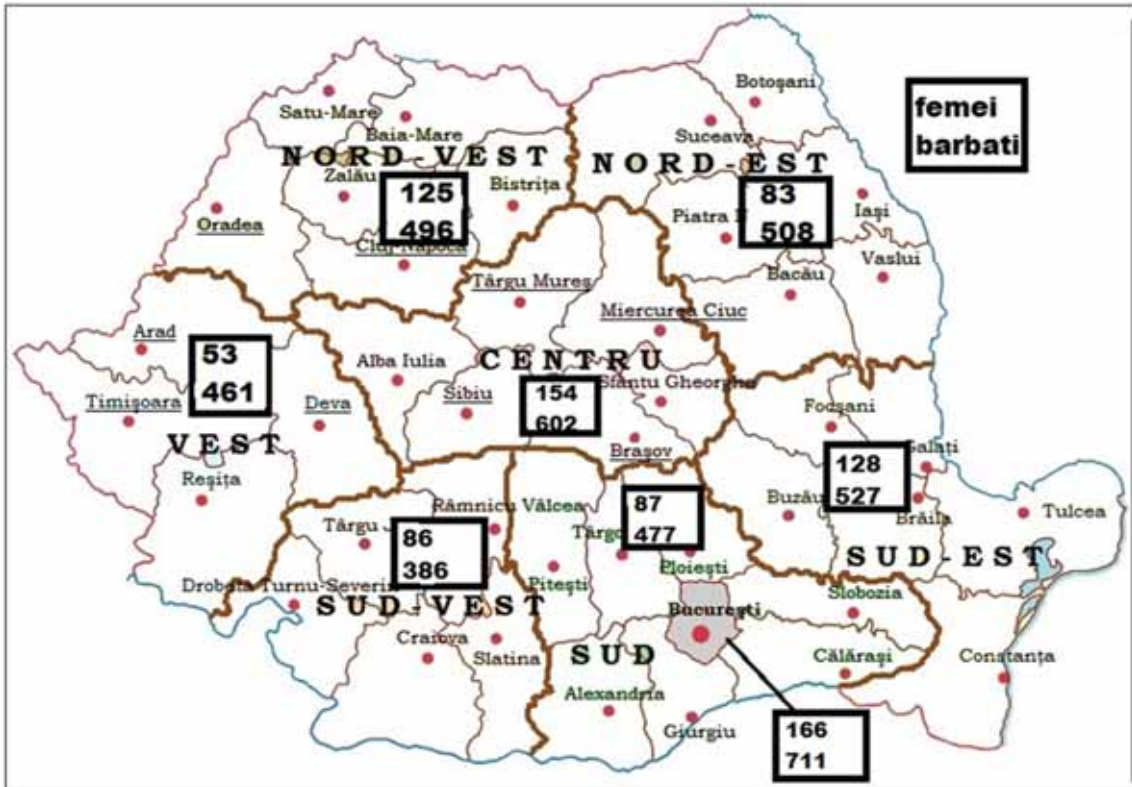
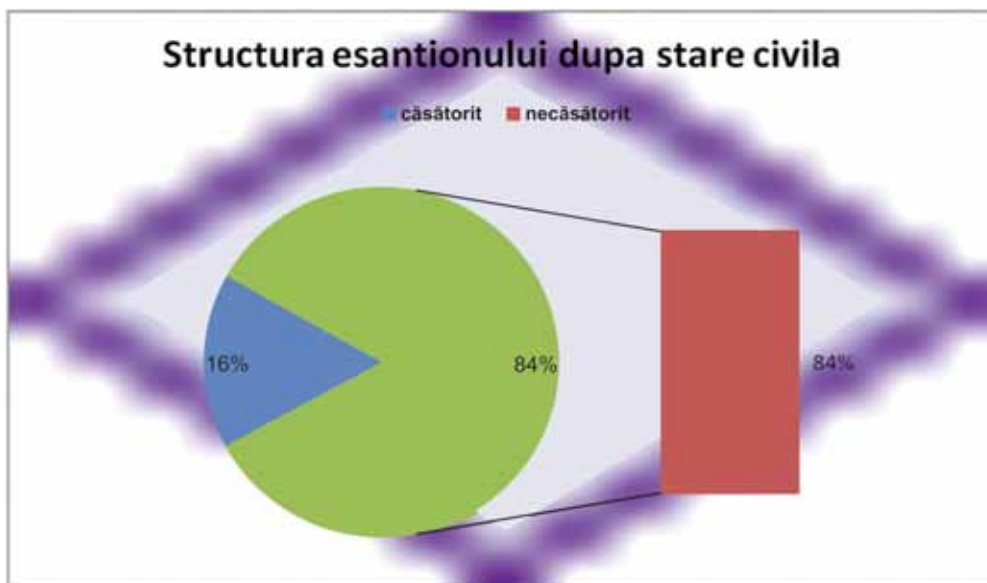

Figura nr.5 Structura eşantionului pe gen

Tabelul nr. 8 Starea civilă a sportivilor pe regiuni de dezvoltare

Starea civila	Regiunea Bucureşti Ilfov	Regiunea Sud Muntenia	Regiunea Nord-Est	Regiunea Sud-Est	Regiunea Sud-Vest	Regiunea Centru	Regiunea Vest	Regiunea Nord-Vest	Total	Total (%)
Căsătorit	105	81	93	95	107	109	103	140	833	16
Necăsătorit	772	483	498	560	365	647	411	481	4217	84

Tabelul nr. 9 Structura eșantionului pe sporturi și regiuni de dezvoltare

Sportul	Regiunea București Ilfov	Regiunea Sud Muntenia	Regiunea Nord-Est	Regiunea Sud-Est	Regiunea Sud-Vest	Regiunea Centru	Regiunea Vest	Regiunea Nord-Vest	Total
tenis	90	33	38	45	17	35	18	32	308
box	6	4	4	4	5	2	3	7	35
baschet	88	24	17	26	14	38	18	32	257
culturism	17	1	2	3	1	4	2	5	35
scrimă	5	2	2	1	5	2	2	4	23
arte marțiale	33	4	12	8	1	4	7	3	72
arte marțiale de contact	15	4	3	1	0	0	1	2	26
dans sportiv	37	5	13	20	5	32	6	26	144
volei	16	7	11	11	6	9	7	12	79
gimnastică	5	1	2	0	0	5	4	2	19
fotbal	314	369	335	362	325	423	319	324	2771
aikido	4	7	3	8	1	3	1	0	27
baseball	0	0	10	0	2	0	0	1	13
canotaj	4	1	3	2	1	0	2	0	13
taekwondo	13	0	7	8	3	6	0	7	44
haltere	4	0	2	4	1	2	1	3	17
tenis de masă	1	1	1	3	3	2	1	1	13
șah	33	5	14	23	0	30	29	13	147
popice	7	2	1	8	0	5	2	2	27
radioamatorism	8	12	7	6	4	8	9	7	61
atletism	18	15	17	9	15	14	7	14	109
lupte	25	0	21	16	7	19	17	11	116
judo	15	17	8	6	7	13	8	15	89
handbal	20	14	23	21	19	29	15	0	141
karate modern	18	9	7	10	15	12	6	9	86
karate tradițional	5	4	5	7	4	0	2	4	31
karate wkc	5	5	0	0	1	15	4	14	44
sportul pentru persoane cu handicap	7	2	7	2	2	3	1	7	31
kaiac canoe	7	3	0	5	3	0	2	1	21
taekwondo itf	0	0	3	0	0	4	2	20	29
natație	1	10	3	10	1	7	11	29	72
polo	13	0	0	0	0	0	2	4	19
rugby	43	1	8	24	4	3	3	4	90
hochei pe gheață	0	0	1	2	0	9	0	0	12
schi biatlon	0	2	1	0	0	18	2	6	29

Tabelul nr. 10 Structura eșantionului pe sporturi și categorii de vârstă

Nr. crt.	Sportul	Sportivi			Total sport	(% In total sporturi	% din sport		
		Seniori*	Tineret / juniori / cadeți *	Copii *			Seniori	Tineret / juniori / cadeți	Copii
1	AIKIDO	586	177	400	1163	0,50	50	15	34
2	ARTE MARȚIALE	1080	1033	1052	3165	1,37	34	33	33
3	ARTE MARȚIALE DE CONTACT	494	442	385	1321	0,57	37	33	29
4	ATLETISM	469	3975	449	4893	2,12	10	81	9
5	BASCHET	1772	6710	3867	12349	5,34	14	54	31
6	BASEBALL	212	558	188	958	0,41	22	58	20
7	BOX	379	957	273	1609	0,70	24	59	17
8	CANOTAJ	82	537	0	619	0,27	13	87	0
9	CULTURISM	875	168	0	1043	0,45	84	16	0
10	DANS SPORTIV	700	2552	3358	6610	2,86	11	39	51
11	FOTBAL	63340	45215	18257	126812	54,82	50	36	14
12	FRSPH	1669	0	0	1669	0,72	100	0	0
13	GIMNASTICĂ	80	461	409	950	0,41	8	49	43
14	HALTERE	148	277	305	730	0,32	20	38	42
15	HANDBAL	1500	5780	0	7280	3,15	21	79	0
16	HOCHEI GHEAȚĂ	255	313	318	886	0,38	29	35	36
17	JUDO	314	1614	1760	3688	1,59	9	44	48
18	KAIAC CANOE	139	786	0	925	0,40	15	85	0
19	KARATE MODERN	713	1433	1894	4040	1,75	18	35	47
20	KARATE TRADIȚIONAL	106	342	836	1284	0,56	8	27	65
21	KARATE WKC	209	623	1216	2048	0,89	10	30	59
22	LUPTE	483	3085	2325	5893	2,55	8	52	39
23	NATAȚIE	116	993	1557	2666	1,15	4	37	58
24	POLO	207	476	195	878	0,38	24	54	22
25	POPICE	464	236	184	884	0,38	52	27	21
26	RADIOAMATORISM	1318	976	427	2721	1,18	48	36	16
27	RUGBY	1378	1448	1071	3897	1,68	35	37	27
28	ȘAH	2651	2415	1624	6690	2,89	40	36	24
29	SCHI BIATLON	129	470	707	1306	0,56	10	36	54
30	SCRIMĂ	148	475	261	884	0,38	17	54	30
31	TAEKWONDO ITF	536	369	442	1347	0,58	40	27	33
32	TAEKWONDO WTF	573	681	602	1856	0,80	31	37	32
33	TENIS	6817	4582	2692	14091	6,09	48	33	19
34	TENIS MASĂ	177	471	193	841	0,36	21	56	23
35	VOLEI	580	1628	1112	3320	1,44	17	49	33
Total sporturi		90699	92258	48359	231316	100,00	39	40	21

* Conform clasificării din Anuarul sportului elaborat și editat anual de structura specializată din cadrul Autorității Naționale pentru Sport și Tineret

3.6.2. Competențe lingvistice, de TIC și interesele de formare ale sportivilor chestionați

Sportivii reprezintă o categorie de populație care, din punct de vedere formal cel puțin, este mai bine educată decât media populației. La nivelul eșantionului, 91% dintre sportivii seniori au cel puțin liceul, în timp ce mai mult de jumătate dintre aceștia au studii superioare. Aceste date sunt superioare nivelului de instruire înregistrat la nivel național sau european. Explicația constă, pe de o parte, în legătura puternică ce se manifestă între educație și sport, subliniată în prima parte a raportului, iar pe de altă parte, în măsurile de promovare a sportului și sportivilor din România. Din realitatea existentă, putem spune că una dintre grijile structurilor care se ocupă de pregătirea sportivilor a fost, aproape permanent ajutorarea acestora să își asigure viitorul cel puțin din punctul de vedere al parcurgerii unui traseu școlar cât mai complet chiar dacă în unele situații conflictul între timpul afectat școlii și cel afectat pregătirii sportive a fost puternic acuzat de către antrenori.

În UE 27, tendința înregistrată este de creștere a nivelului de instruire în timp, reflectată în sporirea ponderii numărului de absolvenți de la o grupă de vârstă tânără, față de cei de la una mai bătrână. Astfel, în 2007 cea mai mare concentrare de absolvenți ai învățământului terțiar se găsește în grupa de vârstă 25-34 ani, cu vârfuri în Cipru (47%), Irlanda (44%), Franța (42%) și Belgia (41%). Cele mai mici niveluri s-au înregistrat în Republica Cehă (16%), România (17%), Slovacia (18%), Italia și Austria (câte 19%).

Tabelul Nr. 11 Populația cu studii superioare în 2007 (%)

Grupa/ Spațiul	Grupa de vârstă 25-34			Grupa de vârstă 35-44			Grupa de vârstă 45-64		
	Total	F	M	Total	F	M	Total	F	M
UE27	29.9	33.5	26.4	24.8	25.4	24.2	19.4	17.7	21.1
Bulgaria	24.9	32.0	18.2	23.0	27.3	18.7	20.9	24.5	16.9
Republica Cehă	15.5	17.0	14.0	14.3	12.8	15.7	12.4	10.0	14.9
Estonia	34.6	43.0	26.3	33.7	42.8	23.9	32.4	36.5	27.3
Letonia	26.3	32.7	20.0	22.9	28.3	17.3	20.3	23.5	16.5
Lituania	38.9	45.3	32.6	28.1	33.6	22.4	23.9	26.4	21.0
Ungaria	22.0	26.2	17.9	17.8	20.4	15.2	15.9	15.6	16.2
Polonia	30.0	35.9	24.2	17.7	21.2	14.1	12.6	13.2	11.9
România	16.6	17.7	15.6	10.1	10.3	9.9	10.1	8.5	11.8
Slovenia	30.1	40.3	20.4	22.6	25.5	19.9	17.8	18.3	17.2
Slovacia	17.5	19.9	15.1	13.1	13.4	12.8	13.2	12.2	14.2
Croația	18.3	23.4	13.6	15.7	16.5	14.9	15.7	14.0	17.4
Turcia	12.9	11.1	14.8	8.8	6.4	11.0	7.0	4.1	9.9
Norvegia	41.7	49.1	34.5	36.8	40.6	33.2	29.2	29.7	28.8
Elveția	35.0	31.0	38.9	33.8	24.9	43.1	28.0	18.3	37.6

Sursa: Ancheta forței de muncă a Uniunii Europene
(European Union Labour Force Survey EU-LFS)

La nivelul cunoștințelor de limbi străine, majoritatea sportivilor declară că vorbesc engleza (50%-60%), iar o bună parte engleza și franceza (12%-22%). Comparativ cu instruirea asigurată de sistemul de educație națională, superior mediei europene la învățarea limbii engleze în învățământul (post)liceal (96% România, față de 83,5% UE 27, în 2007), situația nu este una pozitivă.

Un fapt îmbucurător este acela că majoritatea covârșitoare a sportivilor folosesc calculatorul. Astfel, aproape 90% dintre cei intervievați declară că dețin competențe medii și avansate în utilizarea calculatorului, în timp ce 97% dintre sportivii intervievați au declarat că folosesc internetul. Reținerile în utilizarea calculatorului și internetului se înregistrează preponderent în rândul sportivilor cu peste 10 ani de vechime în sport, între 45%-50% (adică 243, respectiv 69) și nu în rândul copiilor, așa cum s-ar fi putut crede.

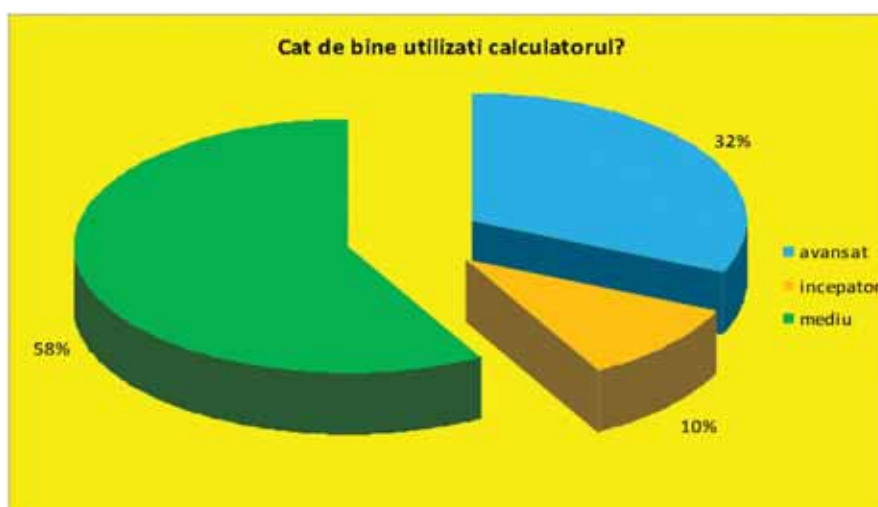

Figura nr.6 Utilizarea calculatorului de către sportivi

Acest lucru este susținut și de nivelul scăzut de competențe de bază, la nivel mediu sau avansat, de utilizare a calculatorului⁶⁰ în România (9-10%) în raport cu media europeană (25%), la nivelul populației cu vârsta cuprinsă între 16 și 74 ani. La competențele de utilizare a internetului România se plasează la 25%-50% din media europeană.

Un apetit semnificativ pentru cunoaștere se manifestă și în legătură cu interesul sportivilor pentru obținerea de informații cu privire la cursuri de formare profesională. 60% dintre sportivi doresc astfel de informații, fără diferențiere pe genuri, sau stare civilă. O evidențiere se înregistrează în rândul sportivilor cu peste 10 ani de experiență, cu aproape de 70% în această situație. Similar, un plus de interes puternic semnificativ îl manifestă sportivii din loturile naționale, care doresc informații privitoare la formare în proporție de 70,8%.

Interesul se menține semnificativ, la 22%, pentru participarea la cursuri de formare on-line în domenii precum educație, sănătate, afaceri, turism, mass-media, publicitate sau marketing.

⁶⁰ Eurostat, Sustainable development indicators, 2009, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/sdi/indicators/theme3>

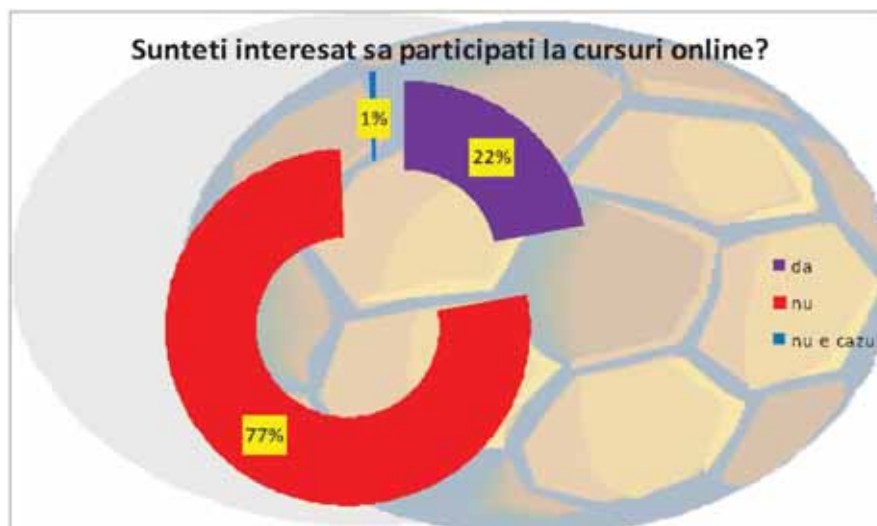

Figura nr.7 Interesul sportivilor pentru formare on-line

Interesul pentru informare se păstrează și în legătură cu legislația sportivă, față de care se manifestă 54,3% din totalul sportivilor, 63,3% având peste 10 ani de sport, dar și 65,6% din cei aflați la loturile naționale.

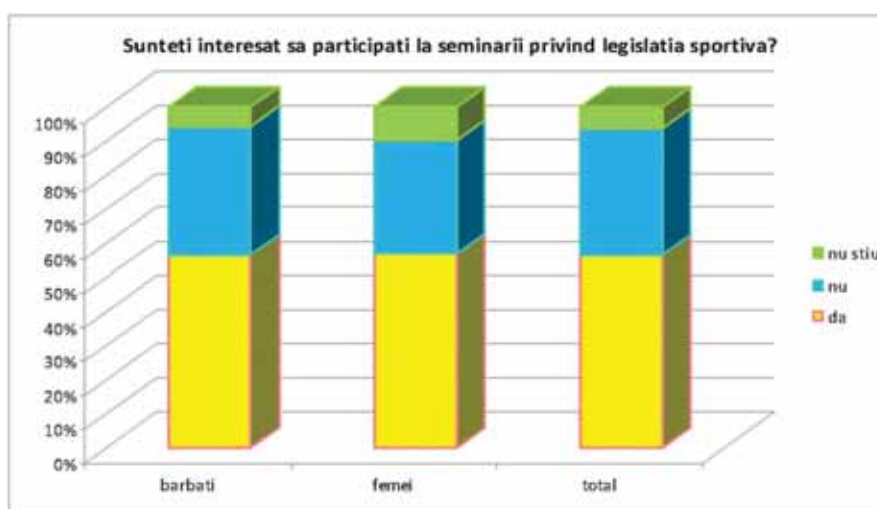

Figura nr.8 Interesul sportivilor pentru informare

Sportivii chestionați manifestă o puternică dorință de a-și continua activitatea în sport la finalul carierei sportive. Acest fapt este un factor deosebit de atenționare pentru managementul sportului care trebuie fie să înceapă să lărgescă aria de ocupații în sport pentru a putea satisface o astfel de orientare a ocupării forței de muncă, fie să se preocupe către schimbarea acestei ponderi de opțiuni pregătindu-i pe actualii sportivi spre alte arii de activitate postperformanțială. Tendințele sunt apropiate indiferent de grupa de vârstă. Astfel, copii sunt interesați să lucreze în sport în proporție de 49% și în educație 9%. Procentele scad ușor odată cu schimbarea grupei de vârstă. Juniorii sunt atrași de munca în sport în procent de 46% și respectiv 5% de educație. Seniorii coboară la 43% interesul pentru o muncă în domeniu și mențin interesul pentru educație la același

nivel. Interesant de semnalat că atracția de a lucra în afaceri se menține constantă, la 15%-16%, pe toate cele trei grupe de vârstă.

Tabelul Nr.12 Interesele sportivilor chestionați

Indicator	Total	Din care								
		Gen		Grupe de vârstă			Căsătorit		Lot național	
		M	F	copii	juniori	seniori	Da	Nu	Da	Nu
Sportivi	5050	4168	882	493	761	3796	833	4217	1154	3875
Utilizare calculator										
Începător	521	445	76	84	38	399	158	363	69	449
Mediu	2927	2397	530	300	420	2207	476	2451	699	2214
Avansat	1590	1318	272	108	302	1180	194	1396	384	1202
Utilizare internet										
Deloc	149	126	23	28	11	110	49	100	18	129
Rar	944	778	166	169	118	657	231	713	150	789
Des	1324	1093	231	140	188	996	219	1105	314	1007
Zilnic	2632	2170	462	156	444	2032	333	2299	671	1950
Dorește informare privind cursuri de formare profesională										
DA	2976	2466	510	0	399	2577	531	2445	818	2147
NU	1558	1329	229	0	357	1201	296	1262	295	1254
Nu știe	321	236	85	305	2	14	4	317	25	296
Dorește seminarii privind legislația sportivă										
DA	2745	2277	468	0	390	2355	510	2235	757	1978
NU	1805	1530	275	0	371	1434	322	1483	368	1427
Nu știe	311	230	81	305	0	6	1	310	15	296

3.6.3. Sănătatea și securitatea generală a sportivilor intervievați

Asigurarea medicală de accidente a sportivilor, reglementată prin lege, se regăsește insuficient în rândul sportivilor intervievați. Astfel, de ea beneficiază numai 30,1 % dintre sportivi, seniori cu predilecție (79,7% față de 75,1% ponderea lor în eșantion) și cu peste 10 ani de experiență (45,3% față de 40,7%). Nivelul general redus de asigurare de accidente ridică serioase semne de întrebare cu privire la șansele sportivilor de a face față cu bine riscurilor pe care practicarea sportului, antrenamente și competiții, le presupune. Aceasta cu atât mai mult cu cât nici la nivelul celor cuprinși în loturile naționale situația nu este pozitivă. Numai 44,4% dintre sportivii aflați în loturi naționale au declarat că beneficiază de asigurare medicală în caz de accidente. De remarcat totodată că ponderea sportivilor asigurați medical de accidente este mult sub cea a sportivilor aflați în relații contractuale cu cluburile (ex. 49% dintre seniori au relații contractuale, față de numai 32,1% asigurați).

Precaritatea acestei situații este accentuată de ponderea mare a fotbaliștilor reprezentați în rândul sportivilor intervievați, peste 54,8%, ce se aflau în plina desfășurare a competițiilor la data realizării interviurilor, ceea ce făcea și mai necesară asigurarea medicală.

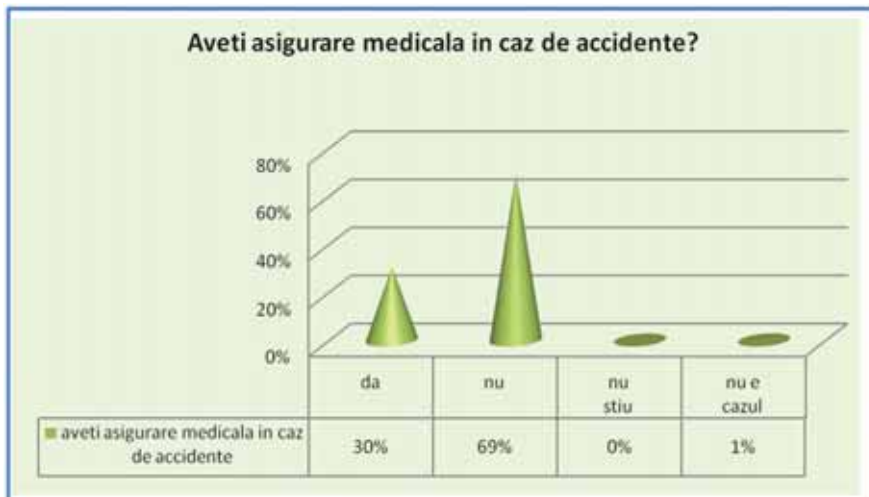

Figura nr.9 Asigurarea medicală a sportivilor în caz de accidente

Asigurarea medicală de accidente este plătită, în general, de cluburi. Astfel, acestea plătesc pentru 58% dintre cei 1530 sportivi asigurați, cu o creștere semnificativă pentru sportivii din loturile naționale, de până la 70,3%.

Calitatea serviciilor medicale a fost apreciată pozitiv de majoritatea sportivilor intervievați, adică de peste 60%. În mare, structura pe gen a celor mulțumiți se păstrează apropiată de cea de la nivelul eșantionului, chiar dacă se întrevede o ușoară severitate din partea sportivilor de gen masculin (cca. 1 punct procentual), majoritari. Pretențiile cu privire la calitatea serviciilor medicale sunt și mai mari în rândul sportivilor cu peste 10 ani de experiență (cu 3 pp.) sau căsătoriți (cu 2,7 pp.), lucru ce poate fi considerat firesc. Nu același lucru se poate spune despre aprecierile sportivilor de la loturile naționale cu privire la calitatea serviciilor medicale asigurate. În mod normal, această categorie de sportivi ar trebui să beneficieze de servicii mai bune ca ceilalți. Iar interviurile arată că satisfacția sportivilor de la loturile naționale față de serviciile medicale este cu 2,7 pp. mai mare în rândul acestora. Să fie oare suficient însă? Aproape o treime dintre ei sunt totuși nemulțumiți.

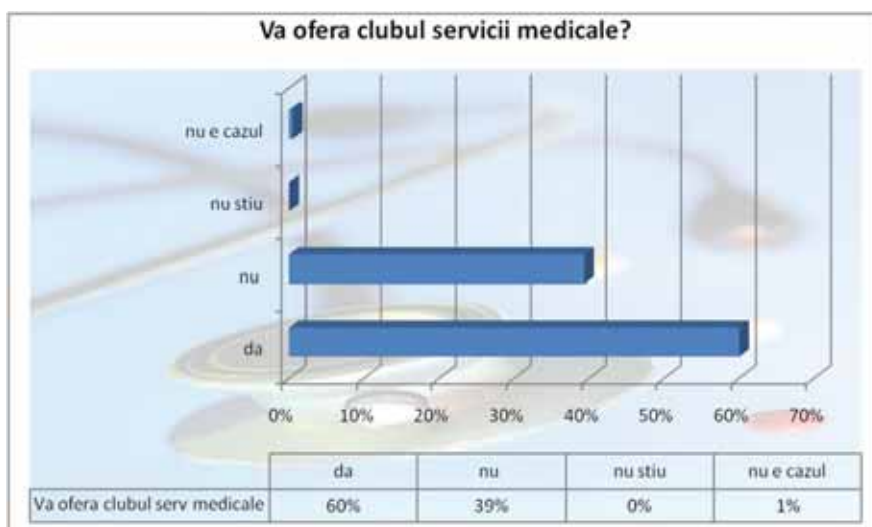

Figura nr.10 Percepția sportivilor cu privire la asigurarea de către club a serviciilor medicale de calitate

Nemulțumirea sportivilor este și mai mare la nivelul percepției cu privire la suportul financiar pe care ar putea conta din partea clubului în cazul încheierii premature a carierei din cauza unei accidentări. Numai 4% din eșantion speră la un astfel de suport. 79,6% dintre ei sunt seniori, în majoritate din loturile naționale 53%.

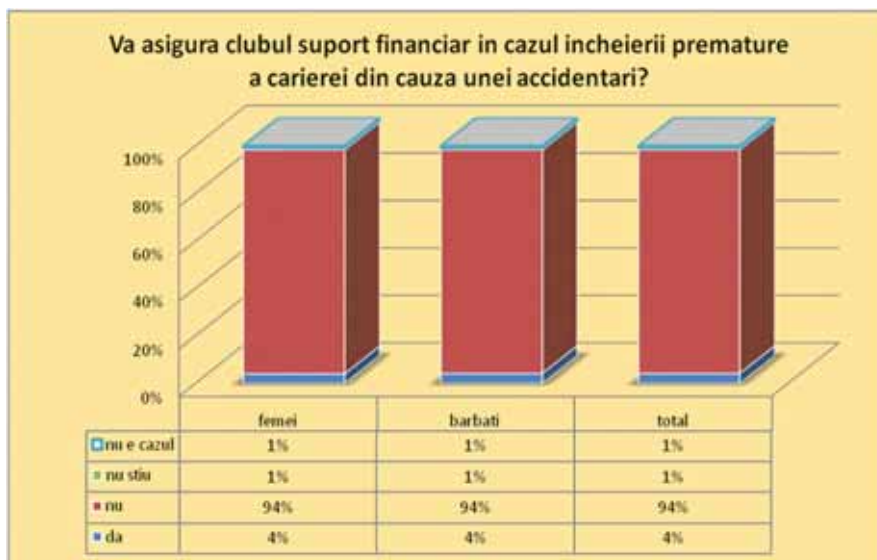

Figura nr.11 Percepția sportivilor cu privire la asigurarea de către club a suportului financiar, în caz de încheiere prematură a carierei sportive din cauza accidentării

Tabel Nr.13 Sănătatea și securitatea sportivilor

Indicator	Total	Din care:									
		Gen		Grupe de vârstă			Căsătorit		Inclus în lot național		
		M	F	Copii	Juniori	Seniori	Da	Nu	Da	Nu	Nu răsp.
Sportivi	5050	4168 82,5%	882 17,5%	493 9,8%	761 15,1%	3796 75,1%	833 16,5%	4217 83,5%	1154 22,8%	3875 76,7%	21 0,5%
Au asigurare medicală de accidente?											
DA	1530 30,1%	1236 80,7%	294	100	211	1219 79,7%	280	1250	513	1010	7
NU	3487	2904	583	387	549	2551	536	2951	635	2838	14
Nu este cazul	30	26	4	5	0	25	17	13	6	24	0
Asigurarea este suportată de :											
Sportiv	642	506	136	63	90	489	132	510	152	488	2
Club	888	729	159	37	121	730	148	740	361	522	1
Asigură clubul servicii medicale de calitate?											
DA	3029 60%	2467 81,4%	562	312 10,3%	549 18,1%	2168 71,6%	418 13,8%	2611 86,2%	774 25,5%	2240	15
NU	1986 39,3%	1669	317	177	211	1598	401	1585	372 18,7%	1608	6
Nu este cazul	27	24	3	4	0	23	13	14	6	21	0

Asigură clubul suport financiar în caz de încheiere prematură a carierei sportive din cauza accidentării?											
DA	211	175	36	8	35	168	36	175	97	112	2
NU	4749	3917	832	469	712	3568	770	3979	1040	3691	18
Nu este cazul	43	36	7	6	0	37	21	22	8	35	0

3.6.4. Dopajul – informare, control și prevenție

Investigarea relației sportivilor intervievați cu problematica controalelor antidoping a fost realizată prin intermediul solicitării răspunsurilor la patru întrebări:

- Cunoașteți regulamentele privind dopingul în România?

Cu alternativa de răspuns numai da sau nu.

- Cunoașteți substanțele care sunt interzise în sportul pe care îl practicați?

Cu alternativa de răspuns numai da sau nu.

- Dețineți informații furnizate de medicul echipei cu privire la efectul susținătoarelor de efort prescrise și administrate?

Cu alternativa de răspuns numai da sau nu.

- La câte controale doping ați participat până acum?

Cu răspuns numeric, prelucrat ulterior pe clase de frecvență a controalelor.

Rezultatele primei întrebări sunt consemnate în graficul din figura nr.12. Existența unor răspunsuri negative privitoare la cunoașterea regulamentelor antidoping (44%) reprezintă o reală amenințare atât asupra sănătății sportivilor cât și asupra stabilității performanței lor și, așa cum s-a dovedit în numeroase cazuri, în fotbal sau în alte sporturi, asupra carierei lor și chiar asupra traseului lor social de după cariera sportivă.

Investigarea făcută de către echipa de cercetare nu a avut ca scop evidențierea mecanismelor ce duc la o astfel de stare de fapt, dar deschide o cale de urmat în proiecte viitoare cu scopul de a cunoaște cauzele spre a putea formula și pune în aplicare politici care să diminueze dacă nu să elimine amenințările la adresa siguranței sociale derivate din erori de medicație ce interferă negativ cu regulamentele mai sus amintite.

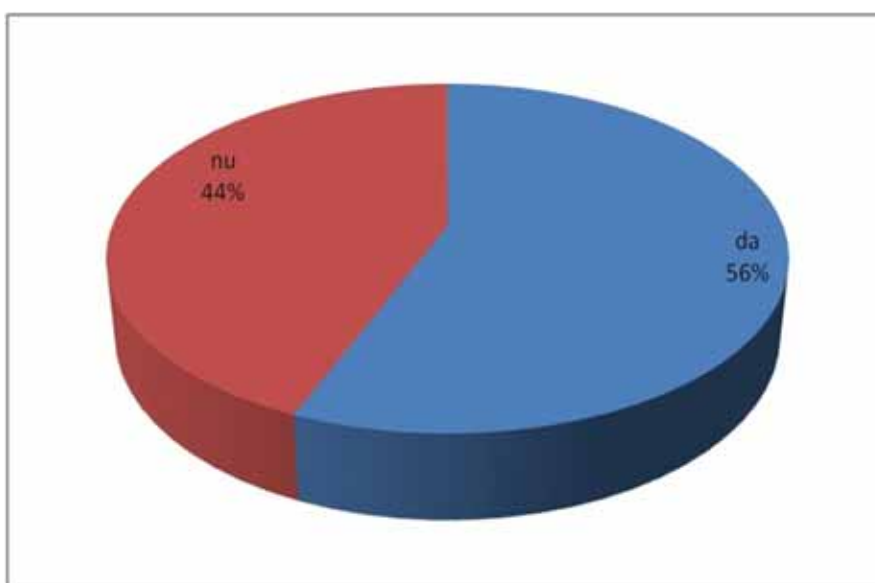

Figura nr. 12 Gradul de cunoaștere a regulamentelor antidoping

În cazul necunoașterii substanțelor interzise prin codul antidoping internațional situația se prezintă aproape la fel ca și în ceea ce privește cunoașterea regulamentelor antidoping și faptul nu este surprinzător atâta timp cât cele două sunt legate și sunt generate de același for internațional (WADA), iar gestionarea informării asupra aspectelor respective se derulează pe aceleași filiere, respectiv cluburi, medici, federații și Agenția Națională Anti-doping. Pericolozitatea acestei situații este similară, din punctul de vedere al protecției și siguranței sociale, cu cea din întrebarea anterioară.

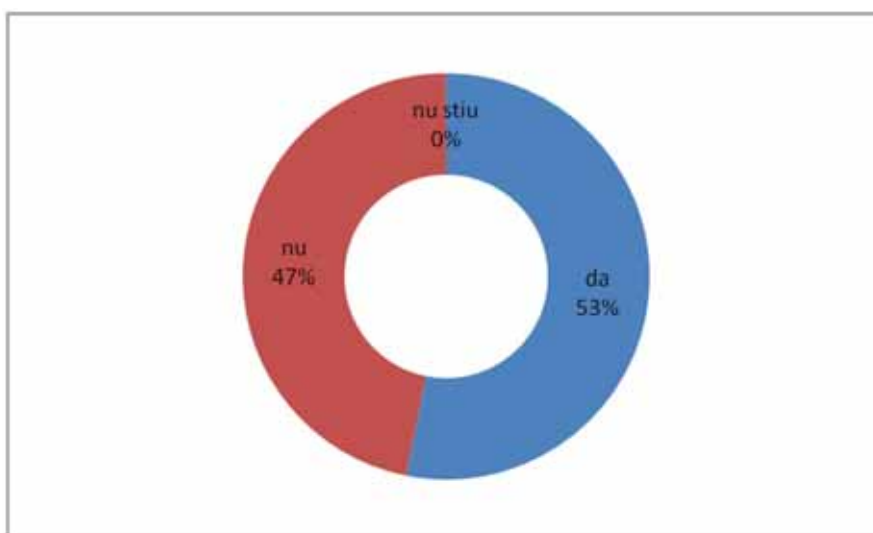

Figura nr.13 Gradul de cunoaștere a substanțelor interzise în sportul practicat

Continuând analiza pe grupe de vârstă situația se prezintă mult mai amenințător datorită faptului că lipsa de cunoaștere este invers proporțională cu vârsta, lucru normal pentru viața de zi cu zi, dar extrem de periculos acolo unde lipsa de discernământ se asociază cu necunoașterea și poate, din motive ce țin de performanțele de imagine ale sistemului (antrenor, club, federație și chiar părinte) sau chiar de imperative de ordin financiar, să ducă la folosirea și chiar la abuzul de substanțe dopante, cu consecințe serioase și grave pentru sănătate la o vârstă fragedă, consecințe ce pot merge până la scoaterea din circuitul performanțial de la vârsta junioratului, atât timp cât încă nu a intervenit nici un sistem instituțional de protecție socială.

Tabelul nr.14 Gradul de cunoaștere a substanțelor interzise pe categorii de vârstă

Categoria de vârstă	da %	nu %
seniori	58	42
juniori	49	51
copii	25	75

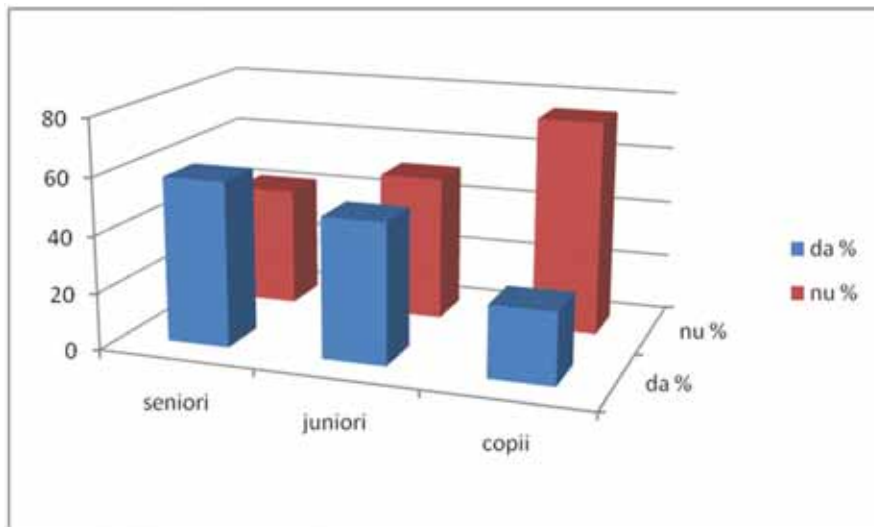

Figura nr.14 Gradul de cunoaștere a substanțelor interzise pe categorii de vârstă

Situația se arată cu mult mai gravă prin ceea ce relevă răspunsurile la întrebarea referitoare la cunoașterea efectelor pe care substanțele dopante le pot avea asupra organismului sportivilor. Proporția de 62 % arată care este dimensiunea probabilității utilizării acestor tipuri de substanțe de către tineri și, dincolo de efectele ce decurg din posibilitatea de a fi depistați prin controale, se prefigurează amenințări la sănătatea acestor sportivi cu manifestări imediate, respectiv atât în timpul carierei lor sportive, cât și sau mai ales, pe termen lung, odată cu înaintarea în vârstă. Și acest tip de pericole se constituie în factori ce subminează siguranța lor socială pe termen scurt, mediu și lung.

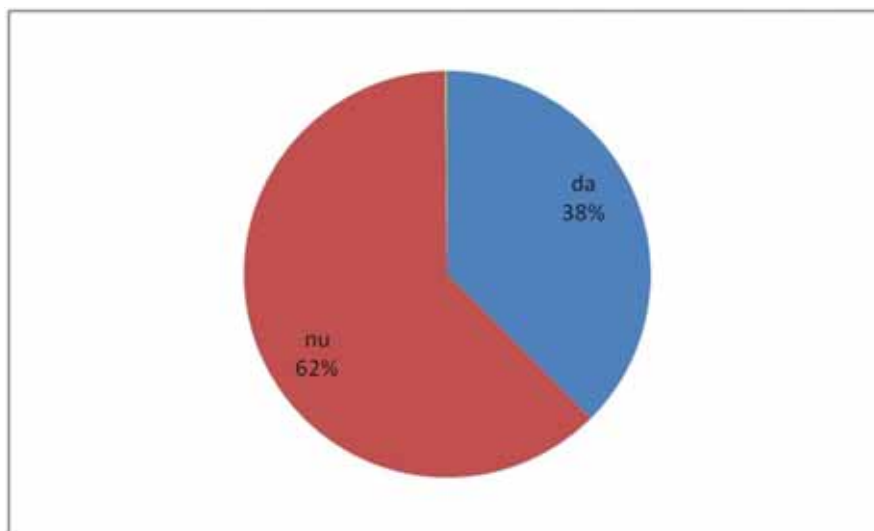

Figura nr.15 Cunoașterea efectelor substanțelor susținătoare de efort

Exercițiul controalelor antidoping, ca și participarea sportivilor la acestea, sunt deficitare.

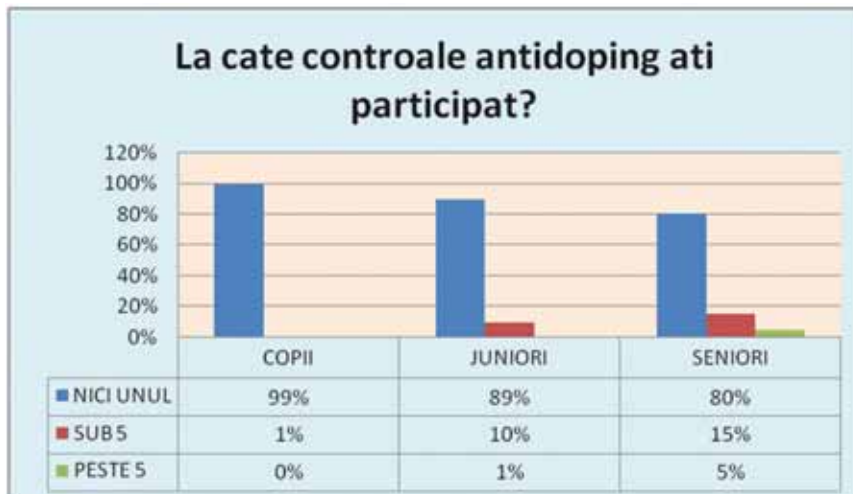

Figura nr.16 Situația numărului de controale antidoping efectuate de sportivi

3.6.5. Contract, program, disciplină, condiții de antrenament

Analiza răspunsurilor la întrebarea nr. 16 din chestionarul de cercetare (Tipul de contract pe care îl aveți) relevă faptul că numai 9% dintre cei 5050 de sportivi chestionați, fără a ține seama de vârstă, au contracte individuale de muncă (CIM), iar 31% activează sub convenții civile cu consecințele ce sunt subliniate în secțiunea „considerații fiscale”. Considerăm rezultanta de 49% de repondenți care nu au nici un tip de contract în baza căruia să se desfășoare activitatea lor sportivă se datorește parțial și faptului că statutul de sportiv amator nu este pe deplin reglementat și că nu există încă instrumente de reglementare a relației între părți în această situație, într-un astfel de caz fiind, ulterior, dificil de evidențiat drepturile și obligațiile fiecăreia dintre cei ce sunt parteneri în practicarea sportului și asigurarea condițiilor pentru aceasta. Decelarea cazurilor în care situația de amator este parțial adevărată este dificil de evidențiat în contextul prezentului demers de cercetare, dar este important pentru securitatea socială a sportivilor care au acest tip de statut și care nu beneficiază de nici un tip de protecție socială la sfârșitul perioadei active de sportiv și aceasta cu atât mai grav pentru acel tip de participanți ce nu au ajuns la situația în care să beneficieze de măsurile prevăzute în legea 69/2000, respectiv nu au ajuns în categoria celor ce pot beneficia de pensia viageră.

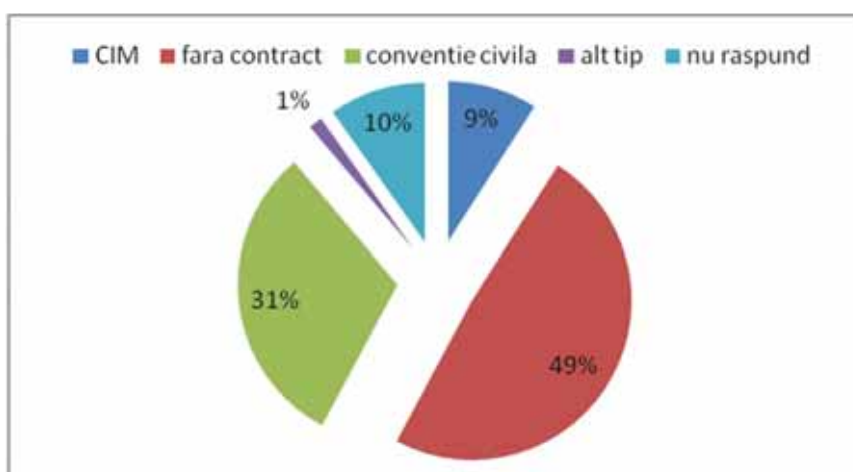

Figura nr. 17 Repartizarea procentuală a tipurilor de contracte

Existența unui număr relativ ridicat de sportivi care nu răspund (10%) poate indica faptul că se află încă sub o stare de incertitudine ce, după părerea noastră nu vine decât să înmulțească numărul celor ce nu au nici un fel de reglementare a relațiilor cu clubul în timpul practicării sportului.

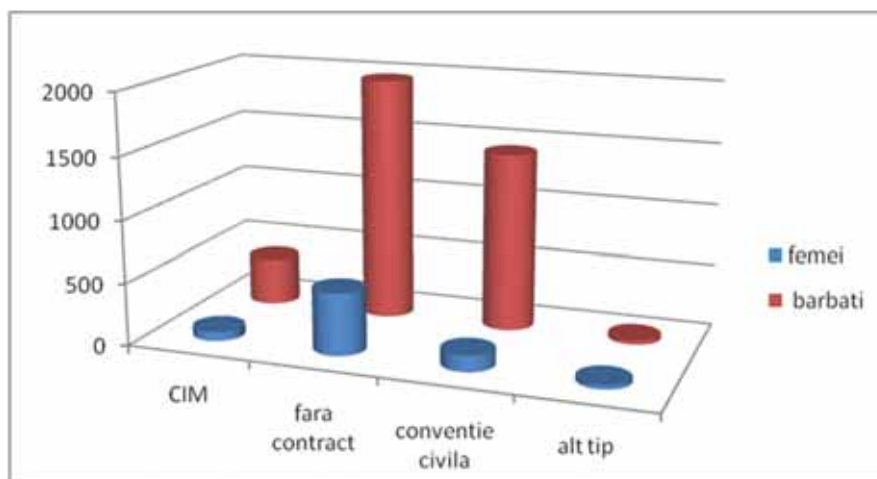

Figura nr. 18 Repartizarea tipurilor de contracte pe gen

În analiza structurii de activitate acoperită sau nu de reglementări contractuale, prezentăm în figura nr.18 relațiile între tipurile de contracte funcție de genul sportivilor care au răspuns chestionarului la întrebarea nr.16.

În figura nr.19 se prezintă, pentru fiecare tip de situație privitoare la tipurile de reglementări contractuale, rapoartele dintre răspunsurile femeilor și ale bărbaților. Astfel, dintre repondenții care au contracte individuale de muncă numai 16.2% sunt femeile, restul până la 100% , respectiv 83,8% sunt bărbați. Similar, dintre cei fără contract ponderea dominantă o au bărbații (79,7%), femeile având o pondere de numai 20,3%. În situația unor reglementări de tipul convențiilor civile, bărbații sunt reprezentați cu 91,6%, iar femeile cu numai 8,4%, singura situație în care există un raport de paritate este cel al răspunsurilor în care deținătorii au alte tipuri de contracte (50% bărbați și 50% femeile).

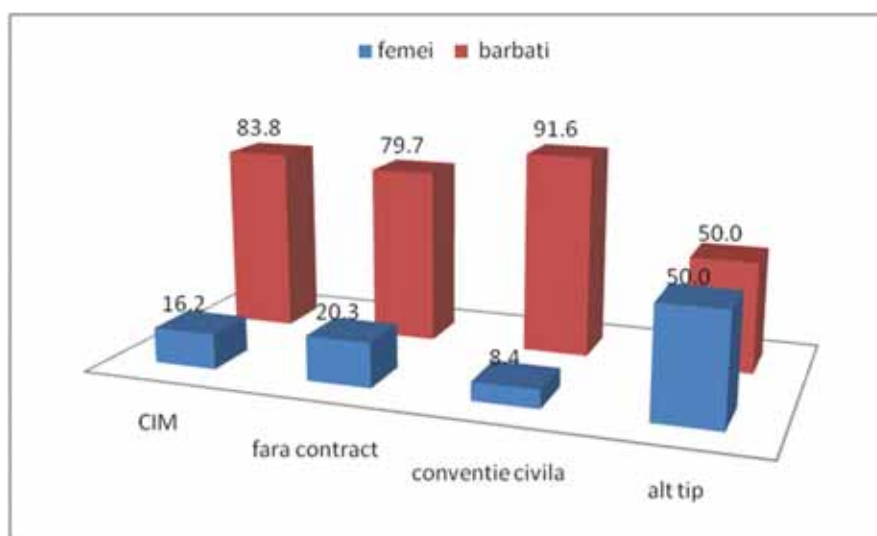

Figura nr. 19 Repartizarea procentuală a tipurilor de contracte pe gen față de totalul fiecărui tip de contract

Din totalul repondenților, procentajele de răspunsuri pe fiecare dintre situații se regăsesc în figura nr. 20, unde se observă, din nou, importanța eșantionului de bărbați care au activitate sportivă neacoperită de nici un contract (43,1% din total repondenți) urmați de cei cu convenție civilă (31,5%).

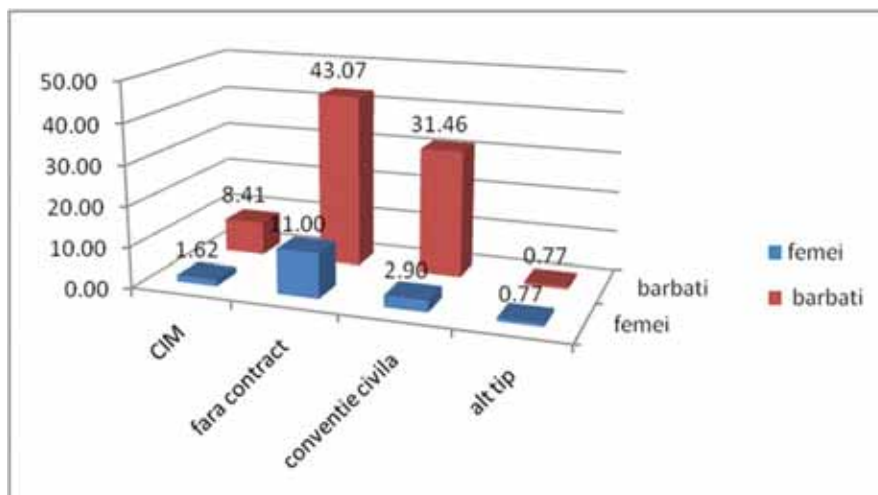

Figura nr. 20 Repartizarea procentuală a tipurilor de contracte pe gen față de totalul repondenților

Raportările la volumele eșantioanelor de femei și bărbați care au răspuns, față de repartizarea tipurilor de contracte, poate da o imagine mai fidelă fenomenului acoperirii cu contracte pe gen.

Aici se poate pune în evidență faptul că, în interiorul populației fiecărui eșantion, femeile par a fi mai defavorizate în ceea ce privește gradul de securitate socială oferit de contracte, iar bărbații în clasa beneficiarilor de convenții civile (figura nr. 21).

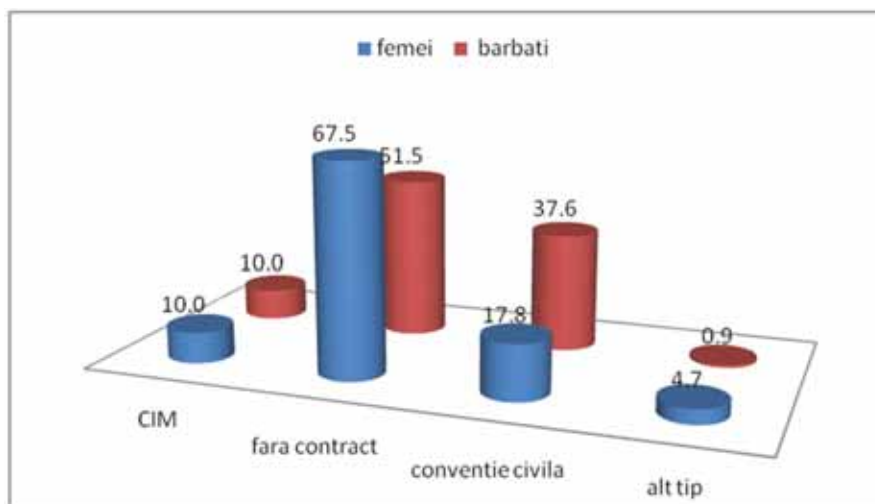

Figura nr. 21 Repartizarea procentuală a tipurilor de contracte față de totalul repondenților pe fiecare gen

Răspunsurile la întrebarea nr.17 din chestionar (Știți care este diferența dintre un contract de muncă și o convenție civilă sau alte contracte?) arată că numai 60% dintre cei chestionați cunosc diferențele între tipurile de contracte, iar pentru 40 % diferența este necunoscută și, în aceste condiții, expunerea acestor sportivi la dezavantajele

legate de convențiile civile nu sunt clare și, în consecință, gradul lor de responsabilitate în propria asigurare de securitate socială este redus.

La întrebarea privitoare la deținerea unui exemplar din contract (18) situația este cea prezentată în figura nr. 22, și, o dată în plus, lipsa de cunoaștere iese în evidență cu o dominanță pentru sportive care nu posedă contractele într-o proporție de 71,6%, dovedindu-se că femeile sunt mai expuse factorilor ce diminuează securitatea socială prin lipsa informațiilor necesare unor decizii corecte.

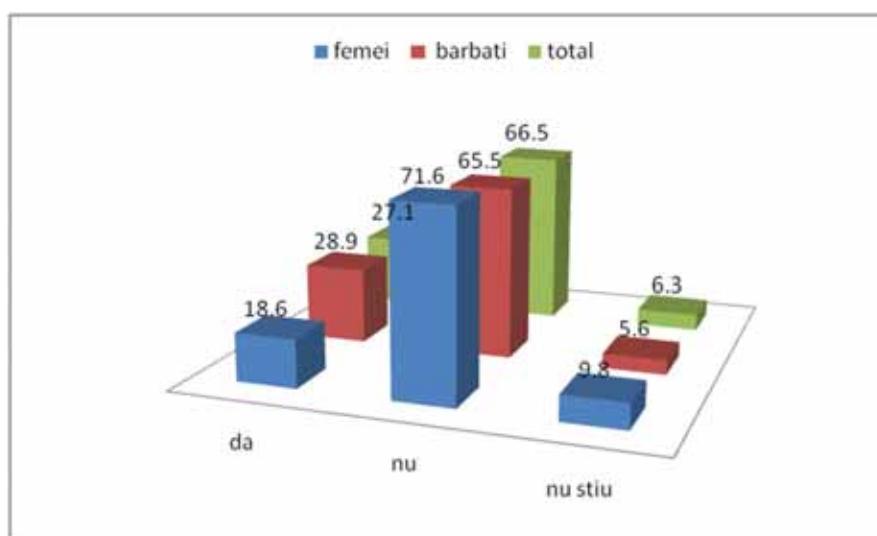

Figura nr. 22 Repartizarea procentuală a posesiei unui exemplar din contract pe fiecare gen și pe total

La întrebarea privitoare la existența unui agent (impresar) care să asiste cariera sportivă raportul răspunsurilor este de 67% pentru răspunsul negativ și numai 33% pentru cel pozitiv ceea ce, în situația existenței unui număr însemnat de sportivi amatori în eșantionul utilizat poate face ca proporția de răspunsuri pozitive să ne asigure că există o activitate impresarială relativ suficientă pentru totalul de sportivi profesioniști existenți.

Întrebarea nr. 20 (Vă asigură clubul servicii de cazare și masă?) duce la răspunsuri pozitive în proporție de 72% lucru normal atâta vreme cât în activitatea de amatori obligațiile ca și libertățile financiare legal constituite prevăd acest lucru, iar pentru sportivii amatori, deci un statut oficial de voluntari, chiar dacă el nu este reglementat într-o formă scrisă, obligația clubului este unul dintre factorii determinanți ai motivării sportivilor.

Răspunsurile la chestionar arată că numai 2% dintre repondenți au un contract pentru drepturile de imagine.

Un set de răspunsuri surprinzătoare îl constituie cel referitor la existența unui alt loc de muncă plătit la care o importantă pondere este cea a sportivilor care declară că „nu știu” de existența unui astfel de loc de muncă ceea ce denotă un nivel ridicat de incertitudine care lasă loc interpretării că există sportivi care își desfașoară activitatea sportivă ca amatori fără ca să știe condițiile în care le sunt asigurate veniturile financiare (figura 23).

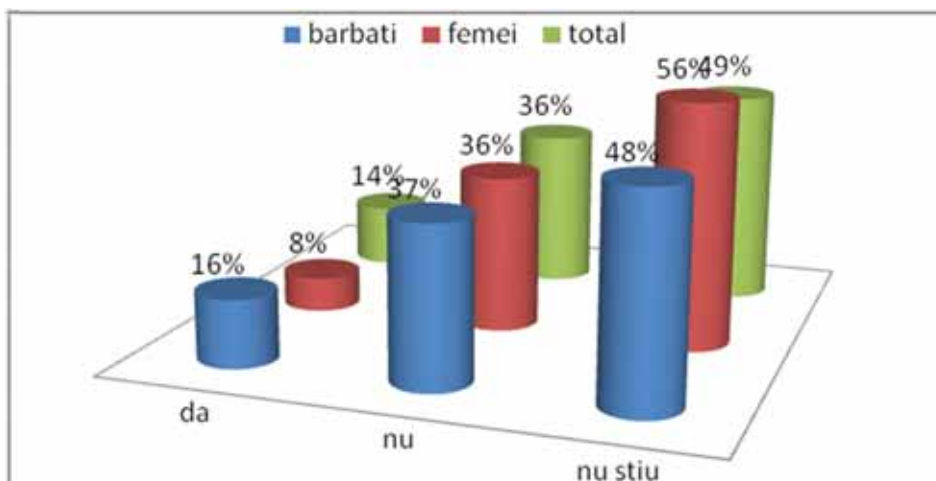

Figura nr. 23 Situația existenței unui alt loc de muncă plătit

aveți în afara de sport un alt loc de muncă plătit	da	nu	nu știu
bărbați	16%	37%	48%
femei	8%	36%	56%
total	14%	36%	49%

Veniturile majorității celor intervievați, 82%, se situează sub 5000 Euro pe an și, considerăm că, această marjă pornind de la zero, realitatea este cu mult mai jos decât valoarea amintită mai sus.

La întrebarea nr. 23, privitoare la plata la timp din partea clubului, dintre seniorii chestionați, 13 % declară că nu sunt plătiți la timp, iar 20% declară că nu știu dacă sunt sau nu plătiți la timp.

Privitor la informarea asupra obligațiilor fiscale situația se prezintă similar cu alte răspunsuri privitoare la gradul de informare asupra unora dintre elementele importante în asigurarea securității sociale a sportivilor, respectiv 69% dintre femei și 67 % dintre bărbați nu sunt informați asupra obligațiilor lor fiscale ce decurg din relațiile cu clubul.

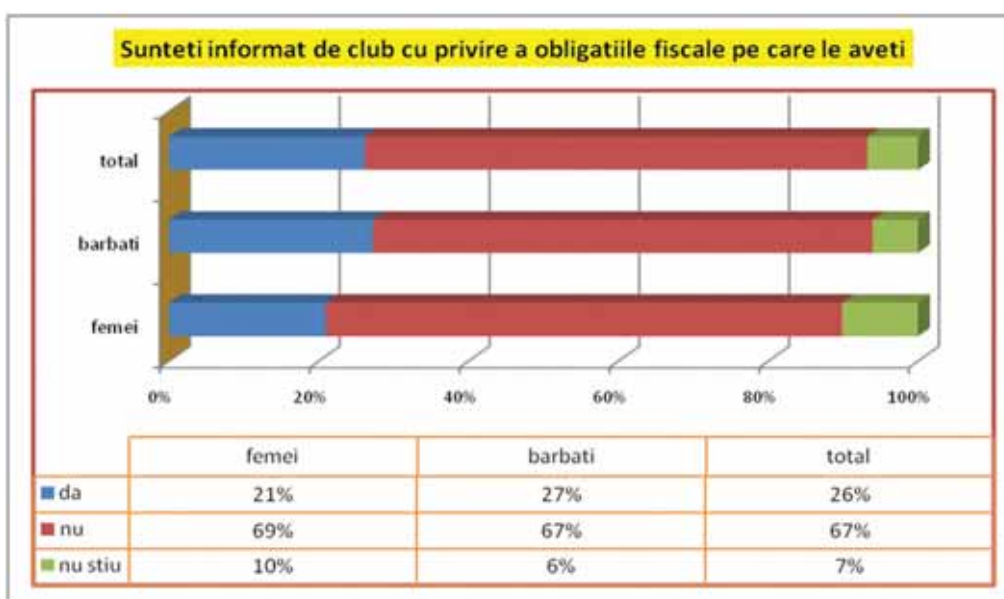

Figura nr. 24 Gradul de informare asupra obligațiilor fiscale

Acest lucru, coroborat cu interesul foarte mare al sportivilor pentru participarea la seminarii privitoare la legislația sportivă, indică faptul că majoritatea elementelor de neinformare par a fi derivate ale dezinteresului organizatorilor decât de lipsa de preocupare a sportivilor (figura 25).

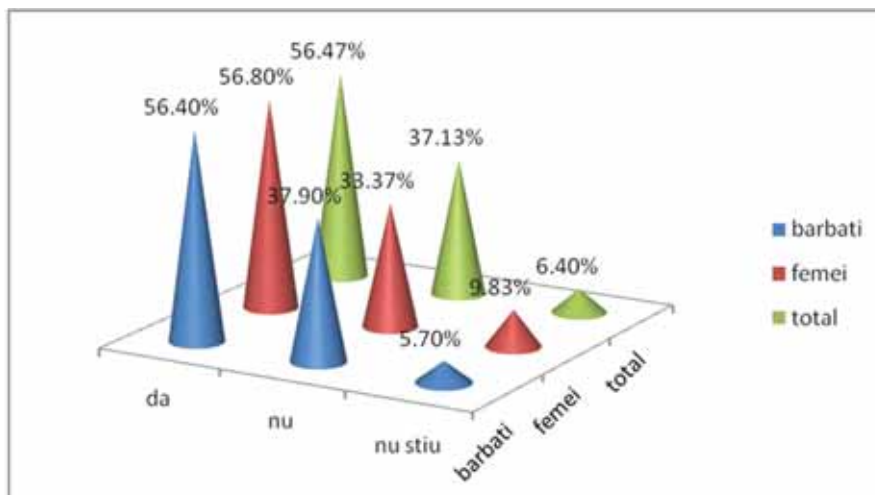

Figura nr. 25 Interesul sportivilor pentru participarea la seminarii de legislație sportivă

sunteți interesat sa participați la seminarii privind legislația sportivă?	da	nu	nu știu
bărbați	56,4%	37,9%	5,7%
femei	56,8%	33,37%	9,83%
total	56,47%	37,13%	6,4%

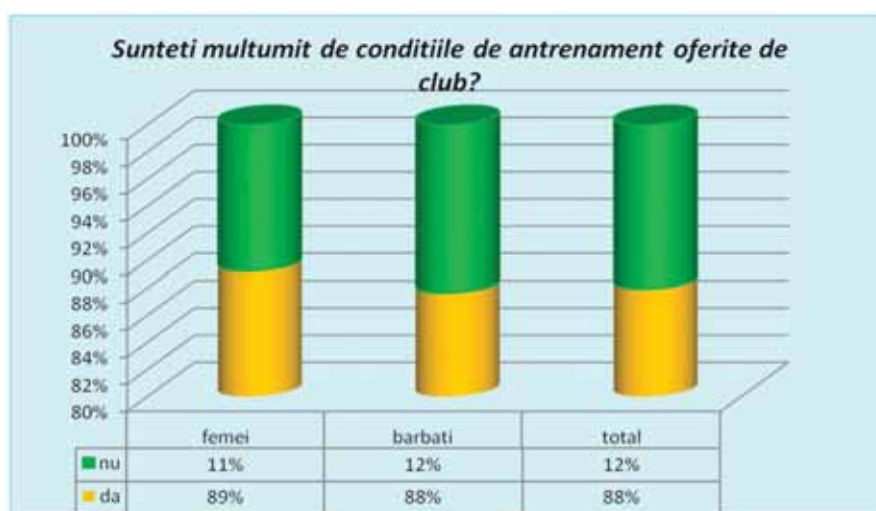

Figura nr.26 Gradul de satisfacție pentru condițiile de antrenament oferite de către club

Privitor la condițiile de antrenament oferite de către club, o majoritate dintre sportivi, 88-89%, se declară mulțumiți.

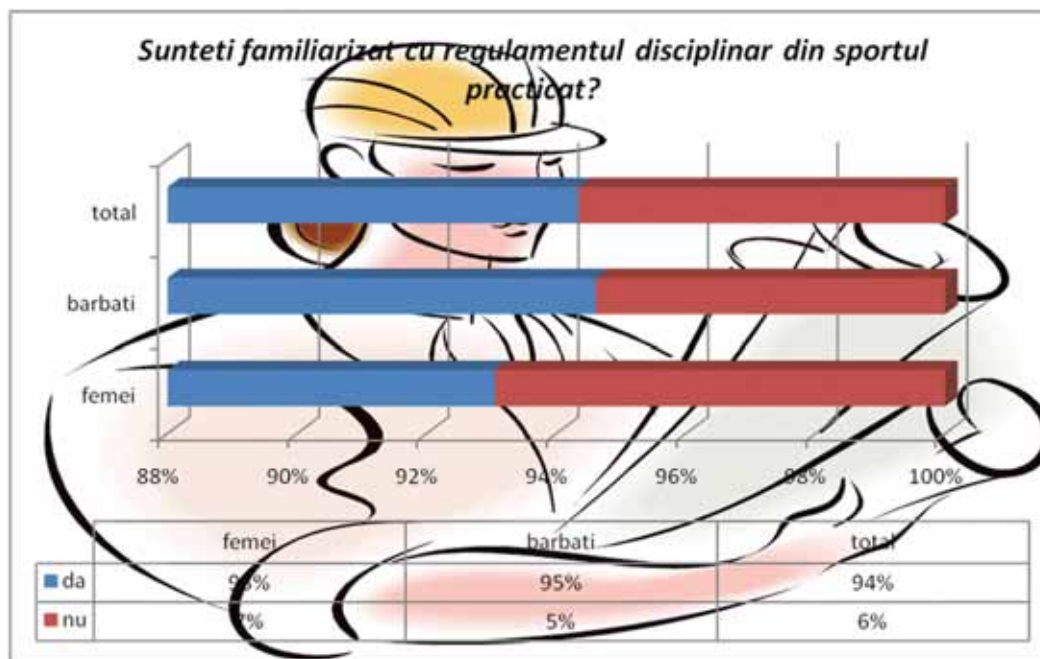

Figura nr. 27 Gradul de informare a sportivilor cu privire la aspectele disciplinare reglementate în sportul practicat

Gradul de informare a sportivilor privind aspectele disciplinare reglementate în sportul lor este deosebit de mare, în jurul a 95%, demonstrând interesul pentru sportul pe care-l practică și pentru aspectele ce pot influența negativ cariera lor sportivă.

Considerente fiscale

Așa cum reiese și din studiul efectuat asupra eșantionului de 5.050 sportivi, o bună parte dintre persoanele intervievate (e.g. 37% din persoanele intervievate aflate în categoria de vârstă "seniori") sunt plătite în baza unei convenții civile - încheiate în baza Codului Civil. Restul persoanelor intervievate, fie sunt plătite în baza unui contract individual de muncă, fie nu au încheiat nici un fel de contract cu clubul la care activează. De asemenea, o și mai mare parte a sportivilor intervievați (68% din persoanele intervievate aflate în categoria de vârstă "seniori") nu sunt informate de către clubul la care activează asupra obligațiilor fiscale.

În prezent, convențiile civile sunt reglementate exclusiv de Codul Civil al României. Până în anul 2003, Legea 130/1999 reglementa un anumit tip de convenții civile ca instrumente contractuale guvernate de legislația muncii. Conform Hotărârii de Guvern nr. 935/1999, încheierea unor astfel de convenții era posibilă în condițiile în care (i) activitatea desfășurată în baza acestor convenții nu făcea parte din domeniul activităților de bază ale angajatorului și (ii) munca prestată nu însuma un volum egal cu cel stabilit pentru persoanele încadrate în baza contractului individual de muncă, în raport cu programul de lucru.

Articolele din Legea 130/1999 conform cărora munca putea fi desfășurată și în baza acestor convenții, au fost însă abrogate începând din martie 2003. În plus, conform prevederilor actuale ale Codului Muncii, durata timpului de muncă nu mai reprezintă un criteriu de diferențiere, aceasta însemnând că se poate încheia un contract de muncă cu timp parțial pentru orice fracțiune de normă.

Având în vedere cele de mai sus, reiese că în prezent convențiile civile pot fi încheiate numai în baza Codului Civil, acestea reprezentând o înțelegere scrisă între persoanele

fizice și persoanele juridice, care permit celor dintâi să presteze servicii (ocasionale) remunerate. Încheierea unor convenții civile trebuie justificată prin caracterul temporar și ocazional al activității prestate, pentru care nu este nici oportună și nici eficientă încheierea de contracte individuale de muncă. De asemenea, prestatorul persoană fizică nu trebuie să se afle într-o relație de subordonare (specifică contractelor individuale de muncă) cu beneficiarul.

În marea majoritate a cazurilor, sportivii folosesc baza materială a cluburilor, activează sub autoritatea acestora, iar felul activității, timpul de lucru și locul desfășurării activității sunt stabilite de la început (în baza contractului încheiat). Cheltuielile de deplasare sunt, de asemenea, suportate de către club. În scop fiscal, aceste aspecte definesc caracterul de dependență (i.e. relație de angajare) a activității desfășurate, conform Codului Fiscal și normelor metodologice de aplicare ale acestuia. În vederea impozitării, veniturile din activități dependente reprezintă venituri din salarii.

Conform articolului 11, alineatul (1) din Codul Fiscal, la stabilirea sumei unui impozit sau a unei taxe, autoritățile fiscale pot reîncadra forma unei tranzacții pentru a reflecta conținutul economic al acesteia. Prin urmare, există riscul ca acestea să reîncadreze activitatea sportivilor care au încheiate convenții civile ca având caracter dependent, iar veniturile obținute să fie asimilate veniturilor de natură salarială. Urmare a acestei reîncadrări, autoritățile fiscale pot dispune (acolo unde este cazul) plata eventualelor diferențe de impozit pe venit, a contribuțiilor sociale obligatorii și a majorărilor de întârziere.

Legislația națională în domeniul sportului prin legea educației fizice și sportului (Legea nr. 69/2000) reglementează condițiile privind formarea și perfecționarea specialiștilor din domeniul educației fizice și sportului, stipulând:

„Art. 58. - Predarea educației fizice sau instruirea sportivă, în forme organizate, se asigură numai de persoane atestate în domeniu prin diplome sau certificate recunoscute, în condițiile legii.

Art. 59. - (1) Formarea licențiaților în educație fizică și sport, a profesorilor de educație fizică, a antrenorilor, a managerilor și a kinetoterapeuților se realizează în cadrul instituțiilor de învățământ superior acreditate sau autorizate în condițiile legii.

(2) Antrenorii se pot forma și în cadrul școlilor postliceale de antrenori, acreditate sau autorizate în condițiile legii.

(3) Instructorii sportivi se formează în cadrul liceelor cu program sportiv, în condițiile legii. Instructorii sportivi se pot forma și prin cursuri organizate de direcțiile pentru tineret și sport județene, respectiv a municipiului București, și de alte persoane juridice interesate, în condițiile legii.

(4) Standardele de evaluare în domeniul educației fizice și sportului, în vederea acreditării sau autorizării unităților, instituțiilor de învățământ, a cursurilor de pregătire și perfecționare profesională a adulților, se stabilesc de organismele abilitate prin lege, în colaborare cu Ministerul Tineretului și Sportului și, după caz, cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

Art. 60. - (1) Formarea continuă a specialiștilor cu studii superioare se face în condițiile legii. Formarea continuă a antrenorilor se face prin cursuri de perfecționare și stagii de pregătire, organizate de federațiile sportive naționale împreună cu instituțiile de învățământ superior acreditate sau autorizate în condițiile legii.

(2) Sistemul de clasificare și promovare a antrenorilor se stabilește prin statutul antrenorului, aprobat prin hotărâre a Guvernului.

Art. 61. - (1) Absolvenții instituțiilor de învățământ superior, ai școlilor postliceale de antrenori, acreditate sau autorizate, pot obține carnetul de antrenor pe baza licenței, diplomei sau a certificatului de absolvire, după caz, care atestă specializarea în ramura de sport respectivă.

(2) Carnetul de antrenor se eliberează de către Agenția Națională pentru Sport și conferă titularului drepturile și obligațiile prevăzute în statutul antrenorilor, statutele și regulamentele federațiilor.

(3) Carnetul de antrenor atestă ocupația de antrenor, care se va exercita în condițiile legii.

Art. 62. - În activitatea de educație fizică și sport, pe lângă profesorii cu diplomă de licență sau de absolvire, antrenorii, instructorii și managerii din domeniu, pot funcționa ca specialiști și alte persoane calificate pentru asistență medicală, cercetare și asistență științifică, organizare și conducere tehnică, precum și pentru alte ocupații complementare specificate în regulamentul de aplicare a prezentei legi.”

De asemenea, acest act normativ reglementează și măsurile de protecție socială a sportivilor de performanță în cuprinsul - TITLULUI X - Protecția socială a sportivilor de performanță:

„Art. 63. - Sportivii de performanță beneficiază de drepturile de asigurare socială, de asistență socială, de asigurare socială de sănătate, precum și de drepturile ce li se cuvin de la fondurile private de pensii, în condițiile legii.

Art. 64. - (1) Sportivul de performanță care a obținut o medalie de aur, argint sau de bronz în probele individuale sau pe echipe din cadrul jocurilor olimpice sau o medalie de aur la campionatele mondiale și europene de seniori probe olimpice are dreptul, la cerere și cu confirmarea Ministerului Tineretului și Sportului, la o rentă viageră.

(1[^]1) Sportivul de performanță care a obținut o medalie de aur la campionatele mondiale și/sau campionatele europene de seniori, la o probă sportivă ce a fost inclusă cel puțin o dată în programul Jocurilor Olimpice are dreptul, la cerere, la o rentă viageră.

(2) Renta viageră prevăzută la alin. (1) reprezintă echivalentul a 1,5 salarii medii brute pe economie.

(3) Pentru stabilirea rentei viagere se utilizează salariul mediu brut pe economie comunicat de Comisia Națională pentru Statistică pentru luna anterioară celei în care se face plata drepturilor.

(4) Renta viageră se acordă începând cu data de 1 ianuarie a anului următor celui în care sportivul se retrage din activitate, dar nu mai devreme de data intrării în vigoare a prezentei legi.

(5) În funcție de nivelul performanței sportive, din renta viageră, calculată potrivit prevederilor alin. (2), drepturile lunare se acordă din 1,5 salarii medii brute pe economie, după cum urmează:

- a) - 100% pentru prima medalie de aur obținută la jocurile olimpice;
- 80% pentru prima medalie de argint obținută la jocurile olimpice sau pentru prima medalie de aur obținută la campionatele mondiale;
- 70% pentru prima medalie de bronz obținută la jocurile olimpice sau pentru prima medalie de aur obținută la campionatele europene;

b) 50% din valoarea indemnizației corespunzătoare convenite potrivit lit. a) pentru următoarele medalii de aur obținute la jocurile olimpice, campionatele mondiale sau campionatele europene.

(6) Pentru sportivii care cumulează titlul de campion olimpic și cel de campion mondial sau european ori titlul de campion mondial cu cel european renta viageră acordată pentru cea mai bună performanță se cumulează cu cea pentru performanța inferioară, potrivit nivelurilor prevăzute la alin. (5) lit. b).

(7) Fondurile necesare pentru plata drepturilor prevăzute în prezentul articol se alocă de la bugetul de stat și se plătesc de Ministerul Tineretului și Sportului.

(8) Modalitățile de plată a drepturilor prevăzute la alin. (1) se stabilesc prin ordin al ministrului tineretului și sportului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(9) Renta viageră prevăzută în prezentul articol se plătește lunar în lei și nu este impozabilă.

(10) În perioada revenirii în activitate ca sportiv activ plata rentei viagere se suspendă.

Art. 65. - (1) Sportivii legitimați care participă în competiții incluse în calendarul intern sau internațional sportiv sunt obligați, după caz, să posede asigurarea în caz de accidente, în ramura de sport în care sunt legitimați.

(2) Cluburile sportive pot încheia, pentru sportivii lor legitimați, contracte de asigurare pentru risc de accident sau de deces, intervenit în cadrul competițiilor sportive sau al pregătirii în vederea participării la competiții.

(3) Pe durata convocării sportivilor în loturile naționale ale României, obligația plății primelor de asigurare revine federațiilor sportive naționale, cu excepția situațiilor în care regulamentele internaționale au alte prevederi. Aceeași obligație revine Comitetului Olimpic Român pentru loturile care participă la Jocurile Olimpice sau la alte competiții organizate sub egida Comitetului Internațional Olimpic.

(4) Prima de asigurare care urmează a fi stipulată în contractul de asigurare se stabilește în limita bugetului anual propriu al structurilor sportive și al Comitetului Olimpic Român.

Art. 66. - Sportivii profesioniști, asociați în sindicate pe ramuri de sport, beneficiază și de celelalte drepturi conferite de Legea nr. 54/2003 cu privire la sindicate.”

Autorii raportului recomandă înființarea unui grup de lucru interministerial care să analizeze legislația pentru sportivi (muncă, protecție socială și fiscalitate) și care să propună soluții adecvate problemelor cu care se confruntă cei aproximativ 240000 de sportivi. Sportivii reprezintă o categorie aparte a populației ce necesită o legislație adaptată la specificul activității sportive. O mare parte dintre cluburile sportive din România, confruntate cu probleme financiare accentuate de criza economică și financiară, aleg soluții la îndemână, prevăzute de o legislație permisivă și generală și încheie convenții civile cu sportivi în locul contractelor individuale de muncă. Cei care au de pierdut cel mai mult de pe urma acestei situații sunt sportivii, însă și Bugetul Asigurărilor Sociale este prejudiciat pe cale de consecință.

Actuala legislație a muncii este greu aplicabilă sportivilor, în timp ce restul actelor normative care reglementează acest domeniu necesită un plus de coerență, actualizare și coordonare. Agenția Națională de Administrare Fiscală a manifestat preocupări pentru clarificarea relațiilor contractuale din zona sportului. Este necesară însă o acțiune concertată din partea instituțiilor administrației centrale pentru ca sportivii profesioniști din România (nu numai sportivii de performanță) să ajungă să își desfășoare activitatea

într-un mediu cu reguli clare, cu legislație respectată de toți actorii și să poată beneficia de drepturile de asigurare socială, de asigurare socială de sănătate, precum și de drepturile ce li se cuvin de la fondurile private de pensii, în condiții legale și echitabile.

Din păcate, în prezent sportivii sunt obligați să activeze într-un climat cu legislație deficitară, ce permite arbitrariul în relația dintre cluburi și sportivi, ce generează tensiuni, confuzie și în final prejudiciază activitatea sportivă. În domeniul relațiilor de muncă, legea aplicabilă este Codul Muncii, care are caracterul unei legi speciale față de Codul Civil, derogând în acest fel de la normele generale. Conform art. 295 din Codul Muncii, prevederile acestuia se completează cu dispozițiile legislației civile, în măsura în care nu sunt incompatibile cu specificul relațiilor de muncă. Contractele individuale de muncă se încheie în baza Legii nr. 53/2003 – Codul Muncii, pe când convențiile civile se încheie în baza Codului Civil.

Având în vedere faptul că legea aplicabilă în domeniul relațiilor de muncă este Codul Muncii și având în vedere prevederile art. 276, lit. e din acest act normativ, care sancționează contravențional angajatorul care are raporturi de muncă cu persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, regula generală este că prestarea relațiilor de muncă se face pe baza contractului individual de muncă. Ca o excepție de la această regulă generală, există o serie de legi speciale care prevăd expres prestarea muncii în baza unor convenții civile. Tot ca bază pentru încheierea unor convenții civile pot fi interpretate și prevederile art. 1.470 – 1.477 din Codul Civil. Însă, datorită caracterului de excepție de la regula generală, convențiile civile pot fi încheiate doar în cazuri limitativ prevăzute de lege și cu îndeplinirea unor condiții stabilite prin doctrina și jurisprudența internă și europeană.

Convenția civilă de prestări servicii a fost reglementată și în legislația din domeniul muncii, mai precis prin Legea nr. 130/1999 privind unele măsuri pentru protecția persoanelor încadrate în muncă, în forma în care aceasta a fost inițial adoptată. De asemenea, posibilitatea încheierii în mod legal a convențiilor civile pentru raporturile de muncă era posibilă și datorită impunerii, prin Codul Muncii, a unui timp de lucru de minim 2 ore/zi pentru a fi posibilă încheierea unui contract individual de muncă, prevedere abrogată în prezent. Însă, prin modificările aduse acesteia prin Legea nr. 577/2003, toate prevederile cu privire la convențiile civile din Legea nr. 130/1999 au fost abrogate. De asemenea, au fost înlăturate toate referirile la convențiile civile ce au existat anterior și în Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă. Astfel, convenția civilă a rămas fără o reglementare precisă în legislația din domeniul muncii. Se observă o tendință a legiuitorului de a elimina convenția civilă din legislația ce guvernează relațiile de muncă.

Legile speciale amintite, ce permit în mod excepțional încheierea convențiilor civile în domeniul prestării de muncă, au în vedere posibilitatea încheierii de convenții civile în cazul persoanelor autorizate să desfășoare o activitate independentă. Aceste persoane autorizate se împart în 2 categorii:

- „comercianții” - care dobândesc autorizarea în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale; în cazul acestora însă nu se mai discută despre relații de muncă, ci despre relații comerciale, ce sunt reglementate de Codul Comercial ;

- „necomercianții” - care sunt autorizați de diferite ministere pentru a desfășura activități reglementate de legi speciale, activități ce intră în categoria faptelor de natură civilă și care sunt cunoscute sub denumirea de meserii sau profesii cu drept de liberă practică (Legea 82/1991 a contabilității; Legea nr. 178/1997 pentru autorizarea și plata traducătorilor și interpreților; Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat etc.)

Potrivit art. 1470 din Codul Civil, „există trei feluri de locațiuni a lucrărilor:

1. aceea prin care persoanele se obligă a pune lucrările lor în serviciul altora;
2. aceea a căraușilor și a căpitanilor de corabii, care se însărcinează cu transportul persoanelor sau a lucrurilor;
3. aceea a întreprinzătorilor de lucrări.”

Convențiile civile încheiate și cu alte persoane decât cele cuprinse în categoriile de mai sus (persoane fizice neautorizate) se pot încadra la prima prevedere, însă, în condițiile în care dispozițiile Legii nr. 130/1999 privind unele măsuri pentru protecția persoanelor încadrate în muncă care reglementau convențiile civile de prestări servicii, au fost abrogate, iar art. 101 din Codul muncii a fost modificat, în sensul că nu se mai prevede o durată minimă a contractelor cu timp parțial, aceste convenții civile mai pot fi încheiate doar cu respectarea strictă a unor condiții. Aceste condiții nu sunt stabilite prin nici un act normativ, drept urmare problema cazurilor în care este permisă încheierea de convenții civile a fost rezolvată doctrinar, prin definirea activităților pentru care se pot încheia în mod legal convenții civile. Potrivit doctrinei de specialitate, convenții civile de prestări servicii se pot încheia în mod legal doar pentru activități:

- ce au un caracter ocazional (de circumstanță);
- exclud subordonarea prestatorului muncii față de beneficiarul acesteia;
- se realizează uno ictu (dintr-o dată).

În ceea ce privește prima condiție, se impune ca activitatea ce face obiectul convenției civile să fie una cu caracter întâmplător, ocazional, conjunctural și uneori chiar urgent, și pentru care nu se pot stabili cu exactitate timpul de muncă necesar îndeplinirii, calificarea executantului, mijloacele prin care se poate duce la îndeplinire și alte asemenea elemente, elemente care sunt precizate foarte clar într-un contract individual de muncă.

De asemenea, se impune ca activitatea respectivă să nu fie înscrisă în obiectul de activitate al unității și nici să nu fie prevăzută a se desfășura prin unul din posturile cuprinse în statul de funcțiuni al unității.

Se impune precizarea că aceste convenții civile nu se încheie neapărat pe timp de muncă, pe o anumită perioadă de timp, ci pe un lucru determinat, ca un raport juridic de a da sau de a face, adică de realizare a unui produs, de executare a unei lucrări sau de prestare a unui serviciu (art. 962 – 965 Cod Civil).

Întrucât scopul încheierii unei convenții civile este realizarea unui produs, executarea unei lucrări, prestarea unui serviciu într-o anumită perioadă, până la un anumit termen, de o anumită calitate, la un anumit preț, pe beneficiar nu-l interesează : timpul de muncă al prestatorului (câte zile muncește, câte ore lucrează pe zi); în ce perioadă se realizează convenția (ziua, noaptea, în zile de sărbători legale etc.); intensitatea muncii (cu ce efort); pregătirea profesională în domeniul respectiv (cu diplomă sau nu);

dacă prestatorul lucrează de unul singur sau este ajutat de alte persoane (în general de membrii de familie); dacă prestatorul este sănătos sau bolnav; dacă este apt sau inapt pentru prestarea activității respective; dacă obiectul convenției se realizează în timp ce prestatorul mai este angajat la alte unitați sau se află în concediu de odihnă. În contradicție cu toate acestea, la încheierea unui contract individual de muncă se impune în mod obligatoriu precizarea în scris a unei serii de elemente esențiale, prevăzute la art. 17 din Codul Muncii.

Cu privire la cea de-a doua condiție pentru încheierea în mod legal a unei convenții civile, se impune precizarea că trăsătura proprie, fundamentală, caracteristică și determinantă a raportului de muncă, care se exclude pentru raportul juridic civil, este constituită de relația de subordonare, existentă între subiectele acestui raport, în sensul că persoana care prestează munca este subordonată celuilalt subiect al raportului respectiv.

În esență, deci, subordonarea constă în dreptul exclusiv al angajatorului de a organiza, în condițiile legii, munca salariatului în colectivul său. În acest cadru organizatoric prestabilit are loc prestarea muncii, spre deosebire de convențiile civile în baza cărora cel care se obligă să desfășoare activitatea în folosul altuia își organizează singur munca, fără a se încadra într-un colectiv și fără a se subordona celui cu care a contractat.

Subordonarea implică obligația salariatului de a respecta disciplina muncii, această obligație având ca o componentă esențială respectarea programului de lucru; desfășurarea muncii are un caracter de continuitate, în cadrul unui număr minim de ore pe zi, într-o perioadă determinată. Fără elementul de subordonare nu ar fi cu puțință unitatea de acțiune a colectivului și eficiența activității sale; în cazul în care angajatul nu respectă disciplina muncii el este pasibil de răspundere disciplinară, ale cărei efecte constau în aplicarea de sancțiuni.

Tocmai această subordonare trebuie să nu se regăsească în cadrul activității ce face obiectul convenției civile de prestări servicii, pentru ca această convenție să fie legal încheiată, ca materializare a unui raport juridic civil, și nu unul de muncă.

Altă diferență între cele două acte este aceea că prestațiile reciproce și corelative pe care le presupune contractul individual de muncă sunt posibil de realizat numai în timp, pe când în cazul convenției civile aceste prestații se realizează uno ictu (dintr-o dată). Patronul angajează un salariat pentru ca acesta succesiv să presteze o anumită muncă de care el să beneficieze într-o perioadă de timp, iar salariatul se angajează pentru ca în schimbul muncii să obțină un salariu permanent, plătit la anumite intervale de timp (lunar sau bilunar). În schimb, în cazul convenției civile, beneficiarul urmărește îndeplinirea unei activități neprevăzute și care odată încheiată nu necesită o continuare a desfășurării de alte activități.

Convenția civilă de prestări servicii a fost complet înlăturată din legislația ce reglementează relațiile de muncă și este destul de vag definită în legislația civilă. Spre deosebire de aceasta, contractul individual de muncă este foarte precis definit în Codul Muncii, fiind definit la art. 10 astfel: „Contractul individual de muncă este contractul în temeiul căruia o persoană fizică, denumită salariat, se obligă să presteze munca pentru și sub autoritatea unui angajator, persoană fizică sau juridică, în schimbul unei remunerații denumite salariu”. Se observă stipularea, în definiția contractului individual de muncă, a relației de subordonare dintre salariat și angajator.

O altă condiție restrictivă la încheierea contractului individual de muncă este prevăzută la art. 27 din Codul Muncii, care prevede că angajarea unei persoane se poate face doar în baza unui certificat medical care să ateste că persoana respectivă este aptă pentru a îndeplini munca pentru care se angajează. Din nou se poate face diferențierea între contractul individual de muncă și convenția civilă de prestări servicii, deoarece în cazul celei de-a doua nu există nici o restricție cu privire la starea de sănătate a persoanei ce realizează activitatea la care se obligă.

În concluzie, se pot evidenția următoarele diferențe esențiale între contractul individual de muncă și convenția civilă de prestări servicii:

- convenția civilă vizează activități ocazionale, conjuncturale, și care nu sunt prevăzute prin posturile din statul de funcțiuni al unității, pe când contractul individual de muncă are ca obiect o activitate permanentă, căreia îi corespunde un post bine definit prin fișa postului aferentă;
- activitățile vizate prin convenția civilă exclud subordonarea dintre părți, nici una neputând să dea instrucțiuni, indicații sau directive cu privire la modul de îndeplinire a activității respective, pe când, în cazul contractului individual de muncă, subordonarea salariatului față de angajator reprezintă unul dintre elementele esențiale, și constă în dreptul exclusiv al angajatorului de a organiza, în condițiile legii, munca salariatului în colectivul său, iar pentru nerespectarea sarcinilor trasate dispune de prerogativa disciplinară ;
- activitățile vizate de convenția civilă se realizează uno ictu, adică dintr-o dată, excluzându-se caracterul repetativ, caracter repetativ care se regăsește însă în obiectul contractelor individuale de muncă, împreună cu modul succesiv de îndeplinire a activității ce formează obiectul contractului și caracterul de continuitate, în cadrul unui număr minim de ore pe zi, într-o perioadă determinată;
- spre deosebire de persoana ce încheie un contract individual de muncă, persoanele care desfășoară activități pe bază de convenție civilă nu dobândesc calitatea de salariat, nu beneficiază de vechime în muncă, nu au funcție și nici funcție de bază, nu contribuie la fondurile de asigurări sociale și nu beneficiază de nici una dintre protecțiile oferite de legislația muncii;
- la încheierea contractului individual de muncă este obligatorie prezentarea unui certificat medical care să ateste că salariatul este apt de muncă, pe când în cazul convenției civile de prestări servicii starea de sănătate a prestatorului nu prezintă importanță pentru beneficiar.

Trebuie făcută precizarea că încheierea de convenții civile de prestări servicii fără respectarea condițiilor menționate cu privire la activitatea ce face obiectul acestei convenții poate reprezenta atât încălcarea legislației muncii (art. 276, lit. e Codul Muncii), lucru ce atrage sancționarea contravențională a angajatorului, dar și un mijloc de evaziune fiscală, prin neplata către bugetul de stat a contribuțiilor stabilite prin lege pentru salariați și angajatori, având în vedere că se încadrează în mod nejustificat unele relații de muncă în cadrul raporturilor juridice civile.

Enunțăm câteva exemple din legislația sportivă care reglementează posibilitatea alternativă de a se încheia contracte individuale de muncă / convenții civile :

REGULAMENT PRIVIND STATUTUL ȘI TRANSFERUL JUCĂTORILOR DE FOTBAL

„ Articolul 5 - Drepturile și obligațiile jucătorilor

1. Principalele drepturi ale jucătorilor amatori sunt:

a) să li se asigure de clubul la care sunt legitimați condițiile materiale, tehnice, organizatorice și de asistență medicală (inclusiv prim-ajutor), refacere și recuperare, adecvate pentru antrenamente și jocuri;

b) să li se încheie de către club o asigurare pentru riscurile provenite dintr-o accidentare survenită în cursul antrenamentelor ori jocurilor oficiale sau amicale de fotbal.

.....

3. Jucătorii profesioniști au, în afara drepturilor prevăzute pentru amatori, următoarele drepturi:

a) să încheie cu un club afiliat la FRF / AJF un contract individual de muncă, respectiv, o convenție civilă, conform legislației în vigoare;

b) să li se plătească salariul sau onorariul convenit, precum și primele, sporurile, indemnizațiile și alte drepturi bănești convenite de părți prin contractul de muncă sau convenția civilă și să beneficieze de drepturile materiale prevăzute în contractele respective;

c) să li se asigure stabilitate contractuală, contractul neputând să înceteze sau să se modifice decât în cazurile și în condițiile prevăzute de lege și de prezentul regulament;

d) alte drepturi prevăzute de legislația în vigoare și de regulamentele FRF.”

O situație similară o regăsim și în handbal:

STATUTUL SPORTIVULUI

Art.10. Jucătorii Federațiilor Naționale afiliate la Federația Internațională de Handbal - I.H.F., pot fi:

- jucători fără contract;

- jucători cu contract, incluzând aici și jucătorii profesioniști.

IV. JUCĂTORII FĂRĂ CONTRACT

Art.11. Jucătorii care nu au contracte scrise cu clubul sau federația națională respectivă și care nu primesc compensații bănești suplimentare sau mai mari decât cele justificate de costurile normale de participare la competiții sunt denumiți „jucători fără contract”.

Art.12. Compensațiile obișnuite pe care le pot primi toți jucătorii, fără afectarea statutului de jucător, sunt atât cele legate de cheltuielile de transport și sejur pentru participare la un meci, cât și cele legate de costurile pentru echipament sportiv, asigurare și participare la antrenamente.

În principiu, contribuțiile financiare, care nu se încadrează în categoria de compensații obișnuite, vor fi privite ca remunerații pentru serviciile prestate de jucător în calitatea sa de jucător de handbal.

V. JUCĂTORII CU CONTRACT

Art.13. Orice jucător, care este plătit suplimentar sau cu sume mai mari decât cele care se încadrează în compensațiile obișnuite este denumit „jucător cu contract”. Trebuie întocmite convenții scrise/contracte care să definească drepturile și obligațiile părților contractante.

VI. JUCĂTORII PROFESIONIȘTI

Art.20. Jucătorii profesioniști sunt acei jucători care își câștigă existența practicând jocul de handbal.

Art.21. În plus pentru aceștia se aplică prevederile legate de jucătorii cu contract.

3.7. Câteva concluzii și recomandări

Analiza informațiilor culese din cele 5050 chestionare, a căror relevanță pentru mișcarea sportivă din România nu poate fi combătută, pune în lumină o serie de aspecte, unele îmbucurătoare, altele dimpotrivă, îngrijorătoare, după cum urmează:

1. Cu privire la educația, competențele și interesele sportivilor
 - a. Nivelul superior de instruire a persoanelor care practică sportul este confirmat. Educația sportivilor seniori cuprinși în eșantion este superioară celei înregistrate la nivel național sau european. În același timp, nivelul de cunoaștere a limbilor străine nu pare a corespunde cerințelor sistemului de educație națională;
 - b. Există o deschidere generală a sportivilor, într-o proporție covârșitoare, față de utilizarea computerelor și a internetului;
 - c. Interesul pentru formarea profesională este exprimat de majoritatea sportivilor intervievați, aprox. 60%. În apropierea acestui nivel se situează și dorința de informare în legătură cu legislația sportivă;
 - d. Interesul se menține semnificativ, la 22% dintre sportivi, pentru participarea la cursuri de formare on-line în domenii precum educație, sănătate, afaceri, turism, mass-media, publicitate sau marketing.
2. Cu privire la sănătatea și securitatea generală a sportivilor chestionați
 - a. Asigurarea medicală de accidente a sportivilor, reglementată prin lege, se regăsește la numai 30% dintre sportivii intervievați. Necesitatea acesteia este cu atât mai stringentă cu cât accidentările afectează o mare parte dintre sportivi (38% dintre sportivii seniori au stat cel puțin o zi fără antrenamente datorită accidentărilor suferite în ultimul an, iar 25% cel puțin șase săptămâni). Nivelul general redus de asigurare de accidente ridică serioase semne de întrebare cu privire la șansele sportivilor de a face față cu bine riscurilor pe care practicarea sportului, antrenamente și competiții, le presupune;
 - b. Calitatea serviciilor medicale a fost apreciată negativ de o parte considerabilă a sportivilor intervievați, adică de aprox. 40%. Nici satisfacția sportivilor de la loturile naționale nu se poate considera corespunzătoare, în condițiile în care aproape o treime dintre ei sunt nemulțumiți.
3. Cu privire la dopaj, informare, control și prevenție
 - a. Controlul antidoping este deficitar. Mai bine de 80% dintre cei intervievați nu au participat vreodată la un astfel de control;
 - b. Necunoașterea regulamentelor antidoping (44%) și a substanțelor interzise (46.8%) prin codul antidoping internațional exprimă o reală stare de vulnerabilitate a sportivilor și o amenințare, atât asupra sănătății lor, cât și asupra stabilității performanței lor și, așa cum s-a dovedit în numeroase cazuri, în fotbal sau în alte sporturi, asupra carierei lor și chiar asupra traseului lor social de după cariera sportivă;
 - c. Necunoașterea efectelor pe care substanțele susținătoare de efort, prescrise și administrate de medic, le pot avea asupra organismului sportivilor (62%), accentuează amenințările la adresa sănătății sportivilor, cu posibile consecințe, atât în timpul carierei lor sportive, cât și, sau mai ales pe termen lung, odată cu înaintarea în vârstă.

4. Cu privire la relațiile contractuale, programul, disciplina și condițiile de antrenament
- a. Unul din doi sportivi chestionați nu consideră că este în relații contractuale cu clubul la care activează, fapt ce se poate repercuta negativ asupra modului de îndeplinire a drepturilor și obligațiilor părților în practicarea sportului și, respectiv, asigurarea condițiilor pentru aceasta;
 - b. Informarea sportivilor este puternic deficitară și contrastează puternic cu nivelul lor de instruire. Acest lucru se reflectă în răspunsurile privind diferențierea tipurilor de contracte (necunoscută pentru 40% dintre cei intervievați), relația dintre activitatea desfășurată și un loc de muncă plătit (necunoscută de 49%), obligațiile fiscale pe care le au (68% dintre seniori). Ca urmare, sportivii se transformă în potențiale victime ale unui sistem de reglementare imperfect, cu aplicare neclară, ce antrenează consecințe, cu un larg orizont de timp, cu privire la protecția sănătății, carieră, nivel de trai și pensie;
 - c. O mare parte dintre cluburile sportive din România, confruntate cu probleme financiare accentuate de criza economică și financiară, alege soluții la îndemână, prevăzute de regulamente *permissive* și *neadaptate reglementărilor în vigoare* și încheie *convenții civile* cu sportivii în locul *contractelor individuale de muncă*. În condițiile lipsei de informare a sportivilor, astfel de practici îi transformă pe sportivi în veritabile victime. Pe lângă absența beneficiilor unor minime forme de protecție socială, prevăzute de lege, sportivii se expun la plata unor eventuale penalități, constând în diferențe de impozit pe venit, contribuții sociale obligatorii și majorări de întârziere;
 - d. Potrivit răspunsurilor înregistrate, cluburile asigură servicii de cazare și masă pentru 72% dintre sportivi, fapt ce reflectă o stare de normalitate, atâta vreme cât obligațiile și libertățile financiare legal constituite prevăd acest lucru, iar pentru sportivii amatori, cu un statut oficial de voluntari, obligația clubului este unul dintre factorii favorizanți ai motivării sportivilor;
 - e. Gradul de informare a sportivilor privitor la aspectele disciplinare reglementate în sportul lor este deosebit de mare, în jurul a 95%, demonstrând interesul pentru cariera lor sportivă;
 - f. Condițiile de antrenament oferite de club sunt apreciate de marea majoritate a sportivilor, 88%, care se declară mulțumită de acestea.

Receptivitatea deosebită a sportivilor cu privire la nou și informație, strâns legată de nivelul superior de instruire al acestei categorii de populație în raport cu majoritatea, creează premise necesare tratării unora dintre problemele cu care ei se confruntă. Acestea sunt derivate în cea mai mare parte din dificultatea de îmbinarea a sportului de performanță cu o carieră profesională. Reglementările speciale, ca și modul de aplicare a lor, sunt deficitare. Educarea sportivilor și pregătirea lor pentru viață necesită o mai bună corelare a timpului disponibil cu cel dedicat antrenamentelor și instruirii, a calendarului de antrenamente și competițional, cu cel de examinare și educare. La nivelul sistemului de educație națională, *autonomia universitară ar putea fi îmbogățită cu recomandări, facilități și libertăți în acest sens*. Flexibilitatea termenelor de susținere a examenelor trebuie dublată de o flexibilitate a duratei pregătirii, corespunzătoare disponibilității studenților, care să urmărească și să asigure însușirea temeinică a materiei predate, nu doar obținerea unei diplome. Există și alte categorii de populație care ar putea valorifica astfel de oportunități, precum tinerele mame sau capii de familie. Învățământul la distanță sau cel seral nu răspund întrutotul cerințelor unor astfel de categorii sociale.

Consilierea, la care proiectul aduce o contribuție, ca și educația și formarea profesională a sportivilor, trebuie adaptate preocupărilor și disponibilității acestora pentru a contribui în mod adecvat la integrarea lor în muncă.

O bună parte a sportivilor, peste 43%, doresc să-și continue activitatea în același domeniu. Iar îmbinarea unei pasiuni, probate printr-o carieră sportivă, cu viața profesională, nu poate fi decât benefică, atât pentru sportivi și mișcarea sportivă, cât și pentru societate în ansamblu. În acest sens, demararea timpurie a unor programe de instruire a sportivilor, facilitând pregătirea fizică și tactică și având un larg orizont de timp, ar contribui nu numai la dezvoltarea unor competențe utile protecției sportivului și creșterii performanțelor sale sportive, ci și la întărirea bazelor unei posibile integrări viitoare în muncă din domeniul sportului sau din domenii conexe.

Sportul dezvoltă nu numai calitățile fizice, ci și pe cele psihice, crescând capacitatea practicanților sportului de a face față competiției și condițiilor de stres cu care este asociată. Abilitățile dezvoltate prin exerciții și concursuri sunt multiple: munca, organizarea și spiritul de echipă, competitivitatea și conducerea prin obiective, mobilitatea geografică, ușurința în socializare, capacitatea de acțiune și efort, viteza de reacție. Toate acestea se pot pune în valoare în economia reală prin cursuri de formare pentru integrarea ulterioară în muncă.

O abordare coerentă a unui sistem performant de educație și formare profesională pentru sportivi, necesită reconsiderarea sistemului de educație, asigurarea unei legături trainice cu formarea adulților și adaptarea acestora la nevoile grupului țintă.

O situație aparte apare în legătură cu aprecierea, parțial negativă, de care „se bucură” serviciile medicale adresate sportivilor. Aceasta trebuie interpretată nu numai în contextul percepției generale critice a populației cu privire la calitatea actului medical în România, sau pe seama lipsei, reale, de informare a sportivilor în legătură cu așteptările îndreptățite de la medicul de club, ci și pe seama incoerenței de reglementare și acțiune dintre medicina sportivă și medicina de familie. Specificul activității sportive, cantonamentele și competițiile sportive de durată organizate departe de domiciliile sportivilor, ca și restricțiile privind medicația acestora, fac necesară o colaborare strânsă între medicul de familie și cel de medicină sportivă. Rareori acest lucru se poate realiza, iar posibilitatea de completare a competențelor celor doi este astfel eliminată. Nu întâmplător, chiar la nivelul lotului reprezentativ, au apărut deficiențe în aplicarea unui tratament corespunzător, care au culminat cu administrarea de medicamente aflate pe lista substanțelor interzise și, ca urmare, cu sancțiuni și pierderea unei medalii olimpice de aur. În astfel de condiții, de limite de competență ale medicilor sportivi, cum ar mai putea sportivii apela la medicul de familie, când acesta nu are o pregătire minimă necesară în domeniul sportului?

Autorii raportului recomandă un efort inter-instituțional conjugat care, pe baza unor elemente furnizate de raport, dar și a unor analize suplimentare a **legislației pentru sportivi** (în domeniile muncă, educație, protecție socială și fiscalitate), să poată conduce la propunerea de soluții adecvate problemelor identificate.

Sportivii reprezintă o categorie aparte a populației ce necesită o legislație adaptată la specificul activității lor. La aceasta îi îndreptățește statutul lor de purtători de stindard, virtuali ambasadori ai României în lume, făuritori de imagine și promotori ai competiției, spiritului de învingător și de fair-play, dar și al sănătății prin mișcare. Cei care au de pierdut de pe urma deficiențelor relevate nu sunt doar sportivii, iar prin ei mișcarea sportivă din România, ci întreaga societate românească. Iar prejudiciile nu se

limitează la viața și munca celor aproximativ 240.000 sportivi, sau la bugetul de stat și cel al asigurărilor sociale, ci la imaginea României, în țară și peste hotare, la respectul de sine și starea de sănătate a națiunii de mâine. Provocările globale ale economiei și societății în actuala perioadă, precum îmbătrânirea demografică sau schimbările climatice, fac cu atât mai necesară întărirea stării de sănătate a populației. Iar sportul reprezintă o cale cu un potențial insuficient valorificat.

Chestionarul de cercetare

CHESTIONAR PENTRU SPORTIVI**I. Informații personale****1. Nume:** _____**Prenume:** _____**2. Sex:** F M **3. Vârstă:** _____**4. Cetățenia:** _____**5. Starea civilă:** Casătorit/ă Necăsătorit/ă **6. Telefon:** acasă _____ mobil _____ adresă de email : _____**7. Adresă (se completează de persoanele care nu au telefon fix, mobil sau email):**

Localitate _____ Str _____ Nr _____ Bloc _____ Sc _____ Ap _____

Et _____ Sector/Județ _____ Cod poștal _____.

II. Informații despre Club:**8. Sportul practicat:** _____**9. Numele Clubului:** _____**10. Liga/categoria:** _____**11. Ați fost selectat/ă în lotul național al României ?** DA NU **III. Cariera sportivă:****12. Vechimea totală în sportul de performanță:**Până la 1 an Între 1-5 ani Între 5-10 ani Peste 10 ani **13. La ce vârstă estimați că terminați cariera sportivă?** _____**14. La câte cluburi ați activat până în prezent ?** _____**15. De la ce vârstă practicați sportul de performanță?** _____**IV. Contract:****16. Tipul de contract pe care-l aveți:**Contract de muncă Convenție civilă Alt tip de contract :

17. Știți care este diferența dintre un contract de muncă și o convenție civilă sau alte contracte? (ex. de sponsorizare , de colaborare):

DA NU

18. Aveți un exemplar al contractului semnat cu clubul? DA NU

19. Aveți un agent (impresar) care vă reprezintă? DA NU

20. Vă asigură clubul servicii de cazare și masă(cand e cazul)? DA NU

21. Aveți un contract separat pentru drepturile de imagine? DA NU

22. Aveți, în afară de sport, alt loc de muncă plătit? DA NU

23. Sunteți plătit/ă la timp de club? DA NU

24. Ce venit realizați pe an ?

0 – 5.000 euro 5.000 euro - 10.000 euro 10.000 euro - 50 000 euro

50.000 euro – 100.000 euro peste 100 000 euro

25. Sunteți informat/ă de către Club ce impozite, taxe și contribuții sociale, aferente veniturilor obținute de dvs din activitatea sportivă, trebuie plătite și de către cine?

DA NU

26. În ce domeniu v-ar interesa să lucrați după sfarsitul carierei sportive?

Sport Educație Sanatate Afaceri

Turism Mass Media Publicitate Marketing

Alt domeniu _____

V. Educație:

27. Nivelul de instruire:

Superior: universitar de lunga durata masterat universitar de scurta durata

Mediu: liceu scoala profesionala scoala de antrenori

Scăzut: gimnazial primar fără școală absolvită

28. Ce limbi străine vorbiți?

Engleza Franceza Germana Spaniola Altele _____

29. Cât de bine știți să utilizați calculatorul?

Începator Mediu Avansat

30. Doriți să primiți informații cu privire la cursuri de formare profesională?

DA NU

31. Cât de des utilizați internetul?

Deloc Rar Des Zilnic

32. Sunteți interesat/a sa participati la seminarii informative cu privire la legislația sportivă? DA NU

33. Ați fi interesat/a să urmați la cursuri online în domeniile menționate la întrebarea 26?

DA NU

VI. Sănătate și Securitate:

34. Vă asigură clubul servicii medicale de calitate? DA NU

35. Aveți asigurare medicală în caz de accidentări? DA NU

- 36.** Cine suportă costul acestei asigurări? Clubul Eu
- 37.** Ați avut vreo accidentare din cauza căreia nu ați făcut antrenamente mai mult de 6 săptămâni? DA NU
- 38.** Cate zile ati stat, fara sa va antrenati in ultimul an, din cauza accidentarilor?

- 39.** Vă asigură clubul suport financiar în cazul încheierii premature a carierei din cauza unei accidentări? DA NU

VII. Doping:

- 40.** Cunoașteți regulamentele privind dopingul în România?
DA NU
- 41.** Cunoașteți substanțele care sunt interzise în sportul pe care îl practicați?
DA NU
- 42.** Dețineți informații furnizate de medicul echipei cu privire la efectul susținătoarelor de efort prescrise și administrate?
DA NU
- 43.** La câte controale doping ați participat până acum? _____

VIII. Diverse:

- 44.** Sunteți mulțumit/ă de condițiile de antrenament oferite de club?
DA NU
- 45.** Aveți un sindicat al sportivilor în sportul pe care îl practicați?
DA NU
- 46.** Ați fost vreo data agresati de antrenor/antrenoare?
DA NU

IX. Disciplina:

- 47.** Sunteți familiarizați cu regulamentul disciplinar din sportul pe care îl practicați?
DA NU
- 48.** Aveți o copie după Regulamentul de Ordine Interioară al clubului?
DA NU
- 49.** Ați fost sancționați financiar vreodată de către club?
DA NU
- 50.** Dacă da, care este suma pe care ați plătit-o ca amendă? _____

X. Program:

- 51.** Ați beneficiat pe perioada derulării contractului de zile plătite de concediu?
DA NU
- 52.** Beneficiați de zile libere de Crăciun sau de alte sărbători legale ?
DA NU
- 53.** Apar frecvent schimbări în programul de antrenamente (competiție)?
DA NU
- 54.** Dacă da, cu câte zile înainte vă informează clubul în legătură cu schimbarea programului?

XI. Copii și Juniori:

- 55.** Cunoașteți regulamentele sportive cu privire la semnarea contractului cu clubul?
DA NU
- 56.** Sunteți mulțumit de condițiile de antrenamente oferite de club?
DA NU
- 57.** Câte ore alocați zilnic? studiilor _____, sportului _____

Operatorul este Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România, organizație sindicală, cu sediul în Splaiul Independenței, nr.202 A, et.4, sector 6, București. Scopul prezentului sondaj este acela al colectării unor date cu caracter personal în scopul efectuării unei cercetări cu privire securitatea socială și formarea profesională a sportivilor, cercetare desfășurată în cadrul proiectului "Securitate sociala si formare profesionala pentru sportivi" contract nr POSDRU / 41/ 3.3 /G /11020. **Semnarea și completarea prezentului chestionar reprezintă consimțământul dumneavoastră de a face parte din această cercetare. Este obligatorie completarea datelor din prezentul chestionar pentru toate punctele. În cazul în care refuzați completarea acestor date, chestionarul va fi considerat incorect completat urmând a fi anulat și nu va fi prelucrat în prezentul proiect. Datele personale din chestionar vor fi anonimizate după efectuarea verificărilor de către operator și AMPOSDRU. În cadrul prezentului sondaj operatorul (AFAN) se obligă să respecte prevederile Legii 677/2001, referitoare la protecția datelor personale cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, precum și legislația în materie. Potrivit legii, garantează și protejează drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice, în special dreptul la viața intimă, familială și privată cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal. În acest sens dumneavoastră, ca persoană intervievată aveți următoarele drepturi: - dreptul la informare al persoanei vizate; - dreptul de acces la date; - dreptul la intervenție asupra datelor; - dreptul de opoziție; - dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale; - dreptul de a se adresa justiției. Toate aceste drepturi fiind definite și dezvoltate conform art.12 - din Legea 677/2001, mai sus citată. Precizăm de asemenea, că rezultatele cercetării nu conțin date care să permită identificarea persoanei intervievate, întrucât în raportările la Comisia Europeană vor fi utilizate date anonime, acestea fiind și cele ce sunt dezvăluite și partenerilor AFAN la realizarea proiectului ce face obiectul cercetării. Datele dumneavoastră personale sunt prelucrate de AFAN, înscris în registrul de evidență al Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal sub _____. Vă puteți exercita drepturile de acces, de intervenție și de opoziție în condițiile prevăzute de Legea 677/2001, printr-o cerere scrisă, semnată și datată trimisă la adresa AFAN din Splaiul Independenței, nr. 202 A, et.4, sector 6, București. Față de datele pe care le-am completat prin prezentul chestionar îmi dau acordul în mod expres pentru prelucrarea datelor precum și pentru dezvăluirea lor către AMPOSDRU în vederea verificării informațiilor din chestionar și a verificării identității persoanelor informate, urmând ca aceste date să fie anonimizate după verificarea lor atât de către operator cât și de către AMPOSDRU. Prin prezenta, îmi dau acordul deplin și neechivoc ca datele pe care le-am completat în prezentul chestionar legate de originea etnică și de apartenența sindicală, adresă (domiciliu/reședință) să fie prelucrate de operator conform celor specificate mai sus.**

Lista operatorilor de interviu

Regiunea de dezvoltare / operatorii de teren	Număr de chestionare realizate	Localitățile în care s-au realizat chestionarele de cercetare	Informații despre operatorul de teren (studii, ocupație, loc de muncă, legătura cu sportul)
Regiunea Sud-Est	656		
Operator 1 – Neculai Ștefan Daniel	220	Constanța, Galați, Eforie, Agigea, Mangalia, Techirghiol	Facultatea de management turistic și comercial din cadrul Universității Dimitrie Cantemir din Constanța
Operator 2 – Stan Romeo	218	Constanța, Buzău, Galați, Gâlbinași, Merei, Mărăcineni, Săhăteni, Râmnicu Sărat, Lanurile	Absolvent ANEFS, consilier sportiv, fotbalist profesionist la clubul Olimpia Râmnicu Sărat
Operator 3 – Forțu Marina	218	Galați, Covaci, Stejarul, Buzău	Învățătoare
Regiunea Sud-Vest	470		
Operator 4 – Florescu Ștefan	235	Craiova, Segarcea, Rovinari, Barca, Crușeț, Dăbuleni, Bechet, Corabia, Drobeta Turnu Severin	absolvent ANEFS, fotbalist profesionist la C.S. Prometeu Craiova
Operator 5 - Comănescu Adrian Cornel	235	Râmnicu Vâlcea, Runcu, Călimănești, Ionești, Budești, Măciuca, Ocnele Mari, Brezoi, Drăgășani, Petrari, Govora, Perișani, Fărtășești, Valea Mare, Golești, Lăpușata	master în management, absolvent al FEFS din cadrul Universității din Bacău, director coordonator al Direcției pentru Sport Vâlcea, arbitru activ de fotbal, profesor de educație fizică
Regiunea de Vest	515		
Operator 6 – Grec Lucian	258	Arad, Pecica, Siria, Sicula, Macea, Pâncota, Ineu, Târnova, Curtici, Vladimirescu	operator sondaje de opinie, coordonator echipă la Universitatea Politehnica Timisoara, student Universitatea de Vest Timișoara
Operator 7 – Duțu Dan Mihai	257	Timișoara, Deda, Lugoj, Giarmata, Dumbrăvița, Becicherecu Mic, Chisoda, Recaș, Cerneteaz	producător și realizator de emisiuni sportive la Analog TV Timișoara, corespondent Realitatea TV, 14 ani experiență în jurnalism
Regiunea București-Ilfov	877		
Operator 8 – Dohatcu Vladimir	161	București	absolvent Facultatea de Relații Internaționale și Studii Europene din cadrul Universității Spiru Haret București
Operator 9 - Constantinescu Raluca	166	București	expert comunicare și relații publice
Operator 10 – Dună Marian	274	București, Chitila, Dragomirești, Chiajna, Tunari, Buftea, Snagov, Clinceni	fost fotbalist profesionist, antrenor principal
Operator 11 – Andrei Lucian	276	București, Brănești	licențiat în științe juridice, specializarea drept și relații internaționale, la Facultatea de Drept din cadrul Universității București
Regiunea centru	755		

Operator 12 – Marica Adrian	254	Braşov, Hărman, Ghimbav, Zărneşti, Cristian, Râşnov, Târlungeni	absolvent FEFS în cadrul Universităţii George Bariţiu din Braşov, ofiţer de presă FC Braşov, corespondent cotidianul Libertatea, editor sport/redactor şef secţia sport - cotidianul Monitorul Expres din Braşov
Operator 13 – Gligor Radu	250	Sibiu, Şelimbăr, Tâlmaciu, Şura Mare, Loamneş, Mediaş, Târgu Mureş, Sălişte, Ghimbav, Alba Iulia	student FEFS din cadrul Universităţii Spiru Haret din Bucureşti
Operator 14 - Negreanu Artemiu	251	Târgu Mureş, Sovata, Sibiu, Blaj, Alba Iulia, Sighişoara, Reghin, Iernut, Sângeorgiu de Mureş, Ungheni	inginer, administrator bază sportivă în cadrul Direcţiei de Sport a judeţului Mureş
Regiunea Sud-Muntenia	562		
Operator 15 – Radu Paul	281	Ploieşti, Boldeşti, Filipeştii de Pădure, Brazi, Videle, Călăraşi, Plopeni, Urziceni, Alexandria, Giurgiu, Sinaia	inspector protecţia muncii; fost sportiv liga a 3-a
Operator 16 – Purdescu Ramona	281	Piteşti, Rucăr, Mioveni, Târgovişte, Ploieşti, Câmpulung Muscel, Curtea de Argeş	economist, Facultatea de Ştiinţe Economice din cadrul Universităţii Ştefan cel Mare din Suceava; master în managementul firmelor de comerţ, turism şi servicii; manager proiect la Regional Consulting SRL
Regiunea Nord-Vest	621		
Operator 17 - Pădurean Andreea Raluca	310	Cluj-Napoca, Baia Mare, Jucu, Dej, Turda, Câmpia Turzii	Referent de specialitate financiar-contabilitate şi control financiar intern
Operator 18 – Goron Monica	311	Baia Mare, Cluj-Napoca, Sighetu Marmaţiei, Baia Sprie, Zalău, Farcaşa, Recea, Mânăştur, Tamaia, Poiana Botizei, Remetea Chioarului, Coltau, Chechiş, Coruia, Tautii Magheraus, Tautii de Sus, Spicul Mocira	Şcoala Naţională de Antrenori, master în managementul structurilor sportive, master în consiliere psihologică şi psihoterapie; psiholog/instructor sportiv la Spitalul Judeţean de Urgenţă Baia Mare
Regiunea Nord-Est	594		
Operator 19 – Pop Claudia	298	Iaşi, Bacău, Vaslui, Roman, Paşcani, Botoşani, Suceava, Oneşti, Târgu Frumos, Ruginoasa, Dumeşti, Vlădeni, Miroslava, Aroneanu, Holboca, Bosia, Ciurea, Prisăcani, Mironeasa, Valea Lupului, Cotnari, Răducăneni, Tomeşti, Mirceşti	Master în Managementul şi Administrarea Afacerilor la Universitatea Gheorghe Asachi din Iaşi; secretară în cadrul Direcţiei pentru Sport a judeţului Iaşi
Operator 20 – Drăgoiu Ioan	296	Suceava, Vaslui, Iaşi, Vatra Dornei, Botoşani, Moldoviţa, Rădăuţi, Gura Humorului, Buneşti, Mihoveni, Bădeuţi, Zvoriştea, Grămeşti, Adâncata, Nanteşti, Boroaia, Pătrăuţi, Dumbrăveni, Putna, Iiteni, Mihăileşti, Domneşti	Absolvent FEFS din cadrul Universităţii Ştefan cel Mare Suceava; profesor educaţie fizică şi sport
Număr total de chestionare	5050		

Categoriile de vârstă pe sporturi

Nr.crt.	Sportul	Copii (ani)	Tineret / juniori / cadeți (ani)	Seniori (ani)
1	Aikido	6 – 14	14 – 19	peste 19
2	Arte marțiale	10 - 15	16 - 18	19 - 45
3	Arte marțiale de contact	10 - 15	16 - 18	19 - 45
4	Atletism	10 - 13	13 - 19	peste 19
5	Baschet	8 - 12	13 - 19	peste 19
6	Baseball	9 - 15	15 - 19	peste 19
7	Box	sub 15	15 - 17	18 - 34
8	Canotaj	9 -15	16 - 18	peste 19
9	Culturism	nu sunt *	16 - 20	21 - 40
10	Dans sportiv	6 - 11	12 - 18	19 - 35
11	Fotbal	10 -14	14 - 18	peste 19
12	Sportul pentru Persoane cu Handicap	nu sunt	nu sunt	nu sunt
13	Gimnastică	7 - 14	15 - 17	peste 17
14	Haltere	nu sunt	15 - 20	peste 20
15	Handbal	8 - 11	12 - 18	peste 18
16	Hochei pe gheață	10 - 14	14 -18	peste 18
17	Judo	9 - 14	15 - 18	peste 19
18	Kaiac-canoe	10 - 14	15 - 18	peste 19
19	Karate modern	10 -15	16 - 20	21 - 34
20	Karate tradițional	10 -15	16 - 20	21 - 34
21	Karate WKC	10 -15	16 - 20	21 - 34
22	Lupte	15 - 17	17 - 19	peste 20
23	Natație	10 -15	16 - 20	peste 21
24	Polo	sub 12	13 - 19	peste 20
25	Popice	nu sunt	16 - 18	peste 19
26	Radioamatorism	sub 16	16 - 20	peste 20
27	Rugby	7 - 13	14 - 18	peste 19
28	Șah	7 - 14	15 - 20	peste 21
29	Schi biatlon	12 - 16	17 - 20	peste 21
30	Scrimă	sub 12	13 - 18	peste 19
31	Taekwondo ITF	6 - 14	15 - 18	peste 19
32	Taekwondo WTF	6 - 14	15 - 18	peste 19
33	Tenis	8 - 14	15 - 18	peste 19
34	Tenis de masă	7 - 11	12 -15	peste 16
35	Volei	11 - 14	15 - 18	peste 19

* nu sunt clasificați în funcție de vârstă

Fisa distributiei teritoriale a structurilor sportive in anul 2008

	Numar structuri sportive membre ale federatiei	NUMAR DE SPORTIVI LEGITIMATI (in anul 2008)												Total general sportivi legitimati	Numar antrenori sportivi (activi in anul 2008)	Numar arbitri (activi in 2008)	Numar Maestri ai sportului (activi in 2008)	Numar Maestri emeriti ai sportului	Numar Antrenori emeriti									
		SENIORI						COPII																				
		TINERET / JUNIORI / CADETI			Total			Masc			Fem									Total								
		legitimati	participanti in sistemul competitional national	Total	legitimati	participanti in sistemul competitional national	Total	legitimati	participanti in sistemul competitional national	Total	legitimati	participanti in sistemul competitional national	Total							legitimati	participanti in sistemul competitional national	Total						
1	AERONAUTICA	16	11	223	27	27	250									250	250	58	251	84	86	19	11					
2	AIKIDO	23	12	436	56	150	16	586	72	141	36	177	0	287		400	0	1163	72	6	39	12						
3	ALPINISM	17	10	230	23	18	11	248	34	1		1		30	9	27	11	57	20	306	54	10	3	10				
4	ARTE MARTIALE	171	133	690	495	390	194	1080	689	721	528	312	231	759	763	594	289	1052	802	3165	2250	101	120	162	47	44	33	
5	ARTE MARTIALE DE CONTACT	79	68	425	266	69	53	494	319	363	259	79	52	442	296	233	89	385	304	1321	934	51	32	51	5	3	4	
6	ATLETISM	220	184	322	244	147	135	469	379	2350	2139	1625	1488	3975	193	171	256	232	449	4893	4409	601	19	432	81	20	49	
7	AUTOMOBILISM	63	63	297	297	15	15	312	312											312	312			269				
8	BADMINTON	18	18	31	31	27	27	58	58	128	128	132	132	260	79	79	65	144	144	462	462	22	8	18		2		
9	BASCHE	187	134	1242	1116	530	420	1772	1536	3977	3218	2733	2243	6710	1962	1053	1905	1048	3867	2101	12349	9098	533		131	12	16	13
10	BASEBALL	25	18	136	116	76	69	212	185	332	250	226	208	558	458	110	96	78	66	188	162	958	805	29	3	29	3	
11	BOB SI SANIE	18	14	42	41	17	16	59	57	39	34	29	22	68	56	31	22	26	19	57	41	184	154	24	2	17	13	
12	BOX	135	106	307	236	72	63	379	299	794	606	163	126	957	732	273	169		273	169	1609	1200	155	26	91			27
13	BRIDGE	24	24	455	409	111	103	566	512	9	7	4	4	13	11	9	7	3	12	10	591	533	24	27	35			
14	CANOTAJ	38	28	46	44	36	36	82	80	229	212	308	298	537	510						619	590	52	1	42	36	6	17
15	CICLISM	35	25	40	36	8	8	48	44	127	101	3	3	130	104						178	148	22	3	21			
16	CULTURISM	86	77	780	360	95	52	875	412	116	88	52	42	168	130						1043	542	61	106	32	2	3	8
17	DANS SPORTIV	130	130	350	350	350	350	700	700	1276	1276	1276	1276	2552	2552	1679	1679	3358	3358	6610	6610	105	169	75				
18	ECVESTRA	50	45	224	203	102	84	326	287	15	10	20	17	35	27	22	22	23	45	45	406	359	30	25	29	28	1	
19	FOTBAL	2925	2692	62938	62876	402	219	63340	63095	45122	44151	93	93	45215	44244	18257	18257		18257	18257	126812	125596	2093	4541	3171	15	5	
20	FOTBAL TENIS	19	17	139	118	34	28	173	146	57	42	6	6	63	48				0	0	236	194						
21	FRSPH	55	50	1308	1308	361	361	1669	1669												1669	1669	30	30	53	1	5	
22	GIMNASTICA	47	41	36	31	44	42	80	73	165	128	296	200	461	328	106	66	303	150	409	950	617	189	3	70	26	22	27

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

Asociația Fotbaliștilor Amatori și
Nonamatori din România - AFAN

Proiect Cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013
FONDUL SOCIAL EUROPEAN Investește în Oameni

Proiectul „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi”

www.sport-info.ro

Promotor proiect : Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România

Biroul de informare și consiliere a sportivilor

Str. Turturelelor nr. 11A, etaj 4, sector 3, București

Telefon : (004) 021 310.35.40, (004) 021 310.35.46

Fax : (004) 021 310.35.48

E-mail : office@afan.ro; afanr2002@yahoo.com

www.afan.ro

Parteneri:

Blocul Național Sindical,

www.bns.ro

Autoritatea Națională pentru Sport și Tineret,

www.anst.gov.ro

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
CERCETĂRII
TINERETULUI
ȘI SPORTULUI

ISBN 978-973-0-08385-9

Material editat de Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România
în cadrul proiectului „Securitate socială și formare profesională pentru sportivi”.

Aprilie 2010

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială
a Uniunii Europene sau a Guvernului României.